rezistența anticomunistă din munții banatului

ZONA MEHADIA - IABLANIȚA - BREAZOVA

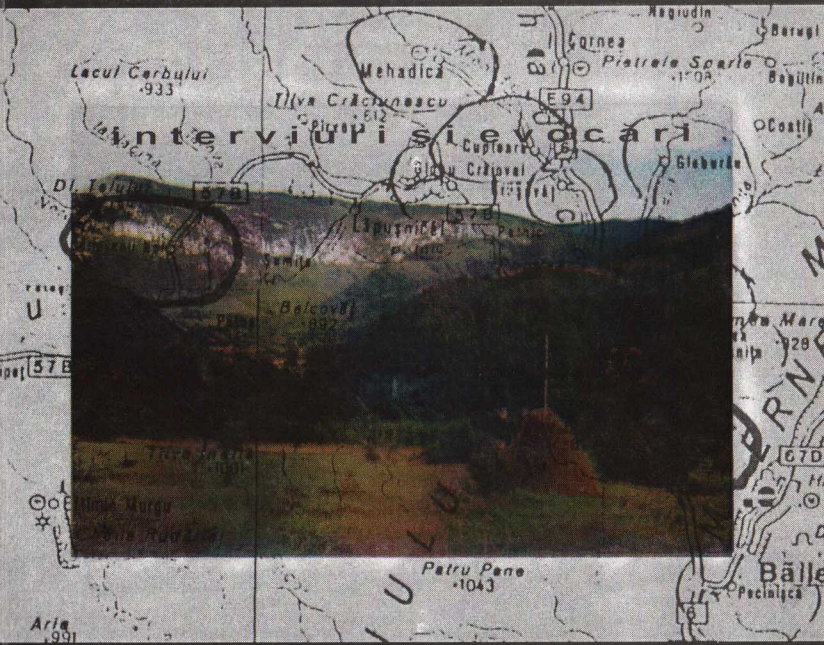

interviuri și evocări

Coordonator: **Miodrag Milin**

MARINEASA

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

MVSEVM BANATICVM
TEMESIENSE

BIBLIOTHECA HISTORICA
ET ARCHAEOLOGICA
BANATICA

XXVIII

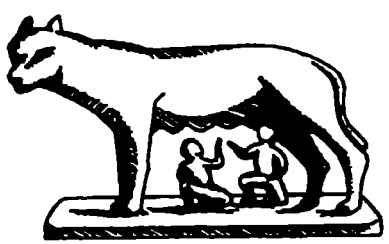

Edenda cvravit
Dr. Florin Draşovean

TIMIŞOARA MM

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Rezistența anticomunistă din Munții Banatului

(Zona Mehadia – Iablanița – Breazova)

– Interviuri şi evocări –

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Acest volum a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii

Coperta: Hizo Attila

© Miodrag Milin
şi Editura Marineasa

ISBN 973-9485-74-X

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Universitatea Banatului **Muzeul Banatului**

Facultatea de Ştiinţe Politice
şi Administrative

Rezistenţa anticomunistă din Munţii Banatului

(Zona Mehadia – Iablanița – Breazova)

– Interviuri şi evocări –

Coordonator: Miodrag Milin

Editura Marineasa
Timişoara, 2000

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Colectivul de cercetare:

Miodrag Milin (coordonator)
Adrian Costi
Octavian Culda
Andreea Drăgoi
Cosmina Irod
Andrei Milin
Dorina Pârva
Daniela Pârvu
Ştefan Pinţoiu
Eliza Pop
Sonia Trif

Consultant ştiinţific:

Prof. univ. dr. Doru S. Luminosu

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Cuvânt înainte

După o primă fază de cercetare în teren (finalizată prin volumul ***Rezistența anticomunistă din Munții Banatului – Zona Domașnea-Teregova,*** *Editura Marineasa și Editura Presa Universitară Română, Timișoara, 1998) și o a doua etapă de cercetare arhivistică (concretizată prin volumul* ***Rezistența anticomunistă din Munții Banatului în documente,*** *Editura Fundația Academia Civică, București, 2000), iată-ne în postura fericită de a încheia, prin volumul de față, proiectul de cercetare destinat cunoașterii fenomenului rezistenței anticomuniste din Banat.*

Acest ambițios proiect a prins viață datorită dăruirii entuziastului colectiv de studenți și profesori de la ***Departamentul de Cercetare al Facultății de Științe Politice și Administrative,*** *sprijinit material de conducerea Universității Banatului și de către Muzeul Banatului din Timișoara. Sprijinul generos venit din partea Ministerului Culturii, a Fundației pentru o Societate Deschisă și a Asociației Foștilor Deportați în Bărăgan a făcut posibilă și valorificarea rezultatelor cercetării, prin publicarea celor trei volume. Acestea reprezintă un util exercițiu de muncă de cercetare pentru tinerii specialiști formați de Universitatea Banatului, dar și – sperăm – o necesară contribuție la elucidarea unor tragice spații de umbră din istoria noastră recentă.*

Timișoara, septembrie 2000

Miodrag Milin

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

MEHADIA

PETRE (TICĂ) ARTINESCU

9 noiembrie 1949

Declarație

Subsemnatul Petre Artinescu, din comuna Mehadia, Jud. Severin, născut în anul 1923, luna iunie, fiul lui Gheorghe şi Stana, necăsătorit, serviciul militar satisfăcut la regimentul 17 Infanterie Lugoj, gradul Sergent, ctg. 1945, de profesiune zidar, carte ştiu 7 clase primare, am fost condamnat la 5 ani închisoare corecțională pentru bătaie cu ostaşi sovietici, cu ultimul domiciliu la Mehadia Nr.53, Jud. Severin, prin prezenta declar următoarele:

În luna octombrie 1948, am fugit de la închisoarea civilă Bucureşti, după care am venit în comună şi am stat ascuns acasă cca. 1 lună jumătate.

Într-o deplasare pe care am făcut-o de acasă înspre colibă, în drum am întâlnit trei oameni armați cu arme la ei. M-au oprit şi m-au întrebat cine sunt, iar eu le-am răspuns.

Aceştia erau: Cristescu Gheorghe, Petchescu Ioan şi Siscovici Radoi, care după aceea m-au întrebat pentru ce am fost condamnat.

Eu le-am spus pentru ce şi atunci Petchescu a spus că eu nu sunt politic. Ei au plecat înspre Plugova, iar eu m-am dus la colibă.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Nu după mult timp am auzit că pe Petchescu şi pe profesor i-a prins. După 2 sau 3 zile au venit la colibă şi mi-au spus părinţii că într-o sâmbătă dimineaţa s-a întâlnit în piaţă cu un om de la Plugova pe care îl chema Chiru şi le-a spus că umblă Cristescu să mă întâlnească.

Dacă vreau să mă întâlnesc cu el, nu îmi amintesc data, dar seara la 9 ore mă pot întâlni cu el la Globul Rău în grădina lui Bozariu Iritescu Gheorghe, seara la orele 8-9.

Atunci am plecat de acasă înspre Globul Rău, unde într-adevăr l-am întâlnit pe Cristescu.

L-am întrebat de ce m-a căutat, şi mi-a spus să mă duc cu el şi în noapte pe la orele 11 am plecat. Eu l-am întrebat unde mergem, iar el mi-a răspuns că am să văd.

Am ieşit sus pe deal, de unde am coborât la gară la Cruşovăţ. Când am ajuns aproape de ace la intrarea în gară, mi-a spus să stau puţin şi să-l aştept în locul acela până fluieră el.

L-am văzut că s-a dus înspre cabină. Cu ce persoană a vorbit nu ştiu şi nici nu l-am întrebat.

După vreo 10-15 minute a fluierat şi am plecat din locul în care eram la el. Mi-a spus că trebuie să mergem la Cruşovăţ, iar eu l-am întrebat la ce şi mi-a spus că am să văd. Am plecat. Când am ajuns, l-am văzut că bate la o fereastră.

A ieşit un om afară, nu l-am cunoscut, după aceea am auzit că îl cheamă Storojescu Pavel zis Păun. Împreună cu el m-au băgat în grajd şi a spus că până nu se face ziuă trebuie să mergem la Mehadica. Atunci a scos o armă pe care a luat-o cu el.

Am plecat împreună toţi trei înspre Mehadica. Am ajuns până la o casă unde era un bătrân, o bătrână şi doi copii, unul era de 23 ani, iar celălalt de 19-20 ani, pe care îl chema Lică. Am stat acolo nu-mi amintesc 4-5 zile.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

A doua seară a venit la noi părintele Rațeg şi încă două domnişoare pe care nu le cunosc şi încă un țăran tot din sat. Părintele ne-a adus o sticlă cu miere de stup şi nişte pâine. Ce s-a discutat între Cristescu şi părintele nu ştiu, fiindcă nu am ascultat.

A mai venit şi în restul de seri părintele, până când într-o seară a spus că mai bine să ne ducem la o colibă că stăm mai liniştiți.

Împreună cu acest băiat Lică am plecat. Am trecut pe la capul satului şi am luat-o pe un câmp, şi după vreo oră şi jumătate am ajuns la acea colibă. La colibă era un tânăr şi o tânără ce erau de atunci căsătoriți. Nu le ştiu numele, fiindcă nici nu m-au interesat, însă am stat acolo 3-4 zile, până când într-o seară a venit iar Lică şi ne-a luat.

Am venit la el acasă, unde iar l-am găsit pe părintele şi pe Păun.

Au spus că nu mai putem sta pe acolo şi ar fi bine să ne mutăm în altă parte. După ce s-au gândit ei, au spus că ar fi bine dacă ar găsi pe cineva pe la Verendin.

Am rămas şi mâine zi tot acolo şi dimineața a plecat Lică să ne caute o casă la care putem sta.

S-a întors pe la orele 6 seara şi a spus că a găsit. Am mâncat şi pe la ora 8 am plecat înspre Verendin.

Ne-a dus la o casă unde era un om şi o femeie şi un băiat de vreo 10-11 ani, nu ştiu cum chema pe femeie şi băiat, însă pe om îl chema Ion. Am stat şi acolo 3 zile unde a venit un băiat şi a spus că putem sta şi la el la colibă.

Văzând că acest om era sărac i-am spus că ne ducem şi seara împreună cu el am plecat. La acest om pe care îl chema Petru, cum am ajuns mi-a făcut de mâncare, şi am stat 2 zile, unde într-o dimineață pe la

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

orele 6-7 era ceață, ne-am trezit cu patru persoane cu arme la ei, unde primul s-a prezentat Boeru.

Am întrebat apoi pe Cristescu cine-i acest Boeru şi mi-a spus: ai auzit de Boeru zis Duicu de la Domaşnea, el este.

Am stat ziua împreună cu toții, unde seara au venit două persoane cu straițele pline cu mâncare şi i-au dat-o lui Duicu. Seara am plecat împreună cu toții, atunci l-am întrebat pe Cristescu unde mergem şi a spus că acasă.

Am ajuns împreună în comuna Luncavița şi a intrat Duicu într-o casă de unde pe urmă ne-a chemat şi pe noi înăuntru. Nu ştiu cum îl chema, dar a scos nişte țuică şi ne-a dat şi nişte mere şi am plecat.

Am trecut prin Luncavița şi am ajuns la un sălaş mare, s-a băgat Duicu înăuntru şi a ieşit afară şi ne-a spus că dacă vrem să stăm până mâine seară acolo, nu ştiu care a acceptat acest lucru şi am intrat toți împreună înăuntru. Am stat şi mâine zi unde ne-a făcut de mâncare şi seara am plecat.

Am întrebat din nou pe Cristescu cum nu mergem acasă. Iar el mi-a spus că hai să mergem să vedem şi pe Colonelul Uță. L-am întrebat unde e şi a spus că nici el nu ştie.

Când a înserat am plecat, am trecut prin nişte pădure, am mers vreo jumătate de oră până când acest Duicu a spus să stăm puțin şi să-l aşteptăm.

El a plecat, iar eu am întrebat pe un băiat care era cu el şi-a spus că se duce la o colibă să se informeze dacă este armată în sat.

După vreo oră s-a întors şi a spus hai să mergem.

Am plecat până când am ajuns în spatele gării Domaşnea.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Atunci am spus lui Cristescu că eu plec acasă, dacă el nu merge. A stat de mine să nu plec că nu stăm cu ei, şi ne întoarcem împreună.

Am plecat, iar din nou am urcat pe un deal până am dat într-un drum.

Am întrebat unde merge acest drum şi ni s-a spus că la Cănicea. Am ajuns în sat, ne-a băgat la o casă unde era un bătrân şi o femeie, feciorul bătrânului şi vreo 2-3 copii mici.

Ne-a scos ţuică, ne-a dat şi a venit 3 muzicanţi, ne-a cântat şi pe la orele 1-2 noaptea am plecat.

Acest bătrân la plecare ne-a dat şi nişte carne, spunând cum să plecăm de la el şi să nu ne dea şi el ceva.

Am plecat, am urcat pe un munte înalt, am trecut prin nişte pietre mari până am ajuns la un munte mare de piatră. Sub munte la vreo 500 metri la o colibă am găsit vreo 5 oameni şi un bătrân care era Colonelul Uţă.

Eu şi încă un băiat Ion am ieşit în bucătărie şi am fript nişte carne pe jar şi am mâncat.

Ce a discutat Cristescu şi Uţă nu ştiu până peste o oră am plecat să ne culcăm. La 100 metri de acea colibă era o altă colibă unde eu şi cu Cristescu ne-am dus şi ne-am culcat acolo.

Dimineaţa pe la orele 8 ne-am sculat şi din nou ne-am dus la coliba la care era Uţă, unde el ne-a propus să rămânem cu el. Cristescu nu a vrut şi atunci a plecat cu noi împreună şi Duicu şi încă patru cu el care a spus că merg până la Globul Rău.

Am ieşit iar pe acel munte înapoi şi am luat-o pe coama muntelui înspre Globul Rău, ajungând în apropiere de sat; Duicu a spus că vrea să meargă să cunoască şi terenul înspre noi, şi atunci am plecat în Plugova.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Am ajuns la Plugova unde Cristescu ne-a dat de mâncare şi tot în acea noapte am plecat spre Valea Bolvaşniţa, unde am ajuns la casa lui Radoslav Ilie. Cristescu s-a băgat înăuntru şi ne-am trezit că a venit acest om beat afară şi ne-am băgat la el sub un şopru, ne-a adus ţuică, am băut şi am plecat înspre Mehadia. L-am auzit pe Cristescu până când a zis: "staţi puţin, eu am ceva de aranjat cu acest om, cel puţin dacă pot scoate, dacă nu bani, nişte opinci".

S-a întors înapoi şi ce a vorbit cu el nu ştiu, dar a spus că la întoarcere trebuie să dea din nou la el.

Am plecat la Mehadia, unde eu i-am dus la o colibă în spatele satului.

Dimineaţa a venit acel om cu coliba şi ne-a întrebat cum de am ajuns noi pe aici. Eu i-am spus că ne-a prins ziua şi nu ne-am mai putut duce nicăieri.

Am mai stat de vorbă şi atunci el a spus că îi vine să-l cunoască pe Duicu; l-a întrebat de unde e şi i-a spus.

Atunci el a spus că a lucrat mult la Domaşnea la zidărie.

Am stat până seara şi am plecat înspre sat. M-am dus acasă, am luat nişte mâncare şi am mâncat.

Duicu a spus că se duce la nevastă la Topleţ şi a plecat; eu împreună cu Cristescu şi cei ce au rămas am plecat înspre Plugova.

Când am ajuns la Plugova am stat la capul satului şi Cristescu s-a dus şi a dus o puşcă mitralieră şi nişte cartuşe le-a dat, şi aceşti oameni au plecat; unde nu ştiu fiindcă nu mi-am dat interesul să-i mai întreb că abia m-am văzut scăpat de ei, că m-au şi umplut de păduchi.

Eu cu Cristescu am rămas la Plugova, unde ne-am dus la o colibă, dar nu locuia nimeni în ea.

Mâncare am avut de la Cristescu.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Am stat până au trecut sărbătorile Crăciunului.

A doua seară după ce ne-am despărțit de aici Cristescu a spus că trebuie să mergem la Valea Bolvaşnița să aranjeze de opinci.

Într-adevăr am plecat, unde eu am rămas într-o grădină, iar Cristescu s-a băgat înăuntru şi după circa 1 oră a ieşit afară cu 10-11 perechi de opinci spunând că bine că s-a scăpat, căci crede că nu mai poate scoate de la el banii.

Am luat împreună opincile şi am venit la Plugova, unde le-am lăsat acasă. Ce s-a făcut cu ele nu mai ştiu, fiindcă nici nu l-am mai întrebat. Ne-am dus tot la acea colibă, unde am stat până în ziua de Anul Nou.

Eu seara am plecat acasă la Mehadia. Nu m-am dus acasă, ci m-am dus la bal.

Am găsit iar pe Cristescu şi am mai stat nu-mi amintesc cât, până într-o seară am coborât jos în sat.

În fața casei lui Cristescu am găsit pe sanitarul Miloş Gavrilă. M-a întrebat unde-i Gogu, eu i-am răspuns ce are cu el. El a spus că are ceva să-i spună.

Atunci i-am spus că este la pod. Am plecat împreună cu el până unde la 50 m era Cristescu.

Atunci Miloş i-a spus că Comandorul Domăşneanu vrea să-l întâlnească. Cristescu l-a întrebat unde este? El a spus că ştie el unde este.

Atunci am plecat împreună după Miloş. Am ieşit împreună pe deal şi am coborât la gară la Cruşovăț, am trecut prin spatele gării şi am plecat înspre sat. Când am ajuns în dreptul unei case, el a cerut arma că vroia să tragă în geamuri. L-am întrebat de ce, el a spus că e primarul şi nu ştiu ce i-ar fi făcut. Însă Cristescu nu l-a lăsat, a spus că dacă face asemenea lucruri, noi nu mai mergem cu el şi el s-a întors.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Am plecat, am trecut iar peste un deal şi am coborât iar jos. Nu am cunoscut locul şi l-am întrebat pe Miloş că unde suntem; el mi-a răspuns că suntem la Petnic.

Am trecut peste o apă şi am luat-o pe o cale pe marginea satului. Am ajuns până în dreptul bisericii; am stat eu şi cu Cristescu în loc şi Miloş a plecat.

După puţin timp s-a reîntors şi ne-a chemat să mergem după el. Am plecat şi ne-a băgat într-o casă, unde erau un bătrân şi o domnişoară, de care Miloş a spus că este logodnica lui.

A plecat după aceea Miloş; nu ştiu, dar s-a reîntors cu o persoană înaltă, era puţin slab, care s-a prezentat Lică.

Am mai stat puţin de vorbă şi atunci a spus că putem merge şi împreună am plecat. Eu şi Miloş am mers puţin mai la urmă, iar Cristescu şi cealaltă persoană înainte.

Nu după mult timp am ajuns la o colibă. Am intrat înăuntru, am stat o jumătate de oră şi ne-am trezit că peste noi intră Comandorul Domăşneanu. Era înarmat cu o armă Z.B., a dat mâna cu noi şi a spus către Cristescu că de mult a căutat ca să-l întâlnească. Am stat toată noaptea şi mâine zi, iar a doua zi împreună cu Miloş am plecat la vânătoare. Seara ne-am întors înapoi şi dimineaţă Miloş a spus că trebuie să plece.

Am văzut pe Comandorul până a adus o mitralieră, însă spunea că-i lipseşte ceva la ea. De unde a avut-o nu ştiu, dar nici el n-a spus.

Am mai stat o zi şi pe urmă a venit pe acolo armata şi am plecat înspre Valea Bolvaşniţa. Am ajuns la o colibă unde am intrat înăuntru. Nu era nimeni, dar dimineaţă a venit un om. În drumul nostru spre Valea Bolvaşniţa am trecut pe la o colibă unde era un om şi o femeie, în etate de 35 ani omul şi femeia nu ştiu precis.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Acolo am găsit pe Buba şi Băcilă, de la Globul Rău. Seara Cristescu a plecat în sat, de unde s-a întors cu acea domnişoară pe care [sic!] Miloş spunea că-i logodnica lui. A spus că a venit să-i spună lui Domăşneanu că pe tatăl ei l-au ridicat. Atunci am aflat că este nepoata Comandorului. A stat cu noi 3 zile şi după aceea a plecat.

Într-o seară Cristescu a întâlnit pe cineva din sat, pe care l-a trimis ca să conducă pe domnişoara până la ea acasă.

Între timpul de zile pe care l-am stat, Băcilă spunea că bine am făcut că nu am mai întâlnit pe Duicu că mă puşca. S-ar fi vorbit între ei că eu aş fi fost din Siguranţă şi m-am dus numai ca să-i descopăr pe ei. M-au văzut îmbrăcat mai bine şi ce-au zis: şi ăsta a fost din Siguranţă.

A doua seară după ce a plecat nepoata Comandorului, noi împreună cu Băcilă am plecat la Valea Bolvaşniţa.

A venit acel om peste noi cu coliba, pe care îl chema tot Radoslav, numele nu-l ştiu. Ne-a dat de mâncare, iar după 2-3 zile Băcilă a spus că se duce acasă să-şi ia schimburile. M-a rugat pe mine şi Cristescu ca să-l conducem până acasă. Am plecat împreună până la Globul Rău, unde urma că a doua seară să ne ducem să-l luăm.

A doua seară când să ne ducem după el am văzut că pe şosea trec trei maşini pline cu armată. Nu ne-am mai dus, ci am rămas într-un ogaş, ca să vedem ce este. Am stat până la orele 4 dimineaţa acolo. Am văzut că maşinile s-au întors şi aşteptam acolo poate dacă nu a văzut Băcilă că noi nu ne ducem, va trece el şi putem să-l vedem.

Văzând că nu mai vine am plecat crezând că pe el l-au prins. Când s-a făcut ziua, am ajuns dincolo de Valea

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Bolvaşniţa, unde am văzut că de pe deal coboară multă armată. Am fugit, ne-am ascuns într-un ogaş, până când a trecut armata şi ne-a dat în gând că trebuie să-l fi prins şi pe Comandor.

L-au prins pe Băcilă şi l-a spus şi pe el unde este.

Am ieşit până aproape de colibă, am văzut urme pe acolo şi nu ne-am mai dus la colibă. Am trecut peste deal înapoi şi am ajuns aproape de văiala lui Buba. Cristescu a spus să ne abatem la tată-su şi să întrebăm de Nicolae, ne-am abătut, l-am întrebat şi ni s-a spus că de două zile a plecat. Imediat ne-am dat seama că numai la colibă poate fi, şi am plecat înspre colibă, pe la orele 2-3 noaptea am ajuns la el la colibă.

Într-adevăr l-am găsit acolo, avea la el o armă Z.B. Am mai stat şi la Buba la colibă 8-10 zile, de unde eu am spus că mă duc până acasă. Într-o seară am plecat şi a doua seară mi-au dat întâlnire aproape de văiala lui Buba la un feriz. Eu am venit şi nu i-am găsit acolo. Am stat şi a doua şi a treia seară şi nu au mai venit. M-am dus la tatăl lui Buba şi l-am întrebat dacă nu cumva au venit. Mi-a răspuns că nu, atunci eu am plecat înapoi la Mehadia.

Am stat la colibă două zile până am dat de un cioban cu oile. Am stat cu el de vorbă şi mi-a spus că pot să mă duc să stau la el la colibă că stăpânul nu vine decât duminică de îi aduce de mâncare şi pot sta la el. Pe acest cioban îl cheamă Gore, şi m-am dus la el unde consecutiv am stat 2 luni şi ceva. Ziua stăteam afară de colibă, iar când el venea seara eu mă duceam la colibă, făceam de mâncare şi dormeam până la ziuă şi aşa am stat încontinuu timpul de mai sus. Se ducea în sat şi îmi aducea ziare şi ce aveam nevoie. În ziua de Paşti mi-a adus mâncare de acasă, unde am mai stat vreo 4 zile şi am plecat spre Plugova.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Într-o livadă prin care treceam pe la orele 9 seara, am văzut că se mişcă ceva, m-am apropiat încet şi am văzut că sunt oameni. Atunci am întrebat: "cine-i"? Mi s-a răspuns: "haide, haide." Imediat am recunoscut glasul lui Cristescu. Era el şi cu Buba. "Bine că ne-am întâlnit şi eşti sănătos", mi-a zis Cristescu.

Ne-am mai vorbit de cele ce am mai pățit din timpul de când ne-am despărțit. Atunci Cristescu a spus că putem merge să mai stăm în sectorul Mehadiei. Am spus că da. Buba avea la el straița plină de mălai şi brânză, mai avea şi o oală de făcut mămăligă. Am plecat, am urcat pe deal deasupra Băilor Herculane, unde Cristescu a spus că ar vrea neapărat să se întâlnească cu Mărioara şefa de telefoane. Am scoborât mai jos pe pădure pe o cale ce ducea la Băi. Nu am întâlnit pe nimeni şi eu am spus că mă duc eu jos la ea. Şi atunci am scoborât jos până la marginea Băilor toți. Cristescu şi Buba au stat acolo şi eu m-am dus la Mărioara. Am luat căputu pe mine, straița în spate şi m-am dus. Era un băiat pe fereastră, pe care l-am întrebat unde este Mărioara. El mi-a răspuns că este la Mehadia şi o aşteaptă ca să vină. Am plecat şi după 3 minute m-am trezit că vine o femeie în spate. Am stat pe loc şi am aşteptat-o. Am ştiut că ea trebuie să fie. Am întrebat-o dacă ea este Mărioara şi mi-a răspuns că da. M-a întrebat unde e Gogu, eu am luat-o şi am dus-o la el. A stat 10-15 minute şi s-a dus să aducă ceva de mâncare. Nu după mult timp s-a întors cu pâine, nişte păstramă şi 1 kg. țuică, dar a mai venit cu încă o persoană cu ea, pe care nu am putut-o vedea la față şi nici nu am stat de vorbă cu el, căci eu am rămas cu Buba, am băut nişte țuică şi am mâncat. Cristescu a plecat cu Mărioara şi acea persoană pe o alee în sus. Ce a făcut acea persoană nu ştiu şi nici nu am mai văzut-o,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

fiindcă înapoi s-a întors numai Cristescu şi Mărioara. Am mai stat împreună, toți am mâncat şi pe urmă Cristescu cu Mărioara au plecat pe alee în dreapta.

Nu după mult timp am auzit 4 focuri de armă, imediat l-am văzut pe Cristescu şi Mărioara că fuge la noi. Mărioara a plecat la telefoane şi noi am fugit. Am trecut pe la gara Băilor şi ne-am dus la un ogaş şi ne-am uscat la foc, fiindcă trecusem şi prin apă. După ce ne-am uscat la acel foc, am ieşit sus şi am scoborât într-un ogaş mare, unde am făcut un bordei de frunză şi am stat până am terminat mâncarea şi am plecat la Buba, la Globul Rău, unde ne-au alimentat Buba prin tatăl său. Am stat într-un zăbram şi pe urmă ne-am dus la o colibă părăsită, unde acolo am stat vreo 3 săptămâni. După aceea ne-am mai mutat, am mai stat într-un ogaş în apropierea de drum, fiindcă să poată Buba vedea pe tatăl său când trece la oi.

La un moment dat Buba a spus că se duce până acasă că are de aranjat ceva. Eu cu Cristescu am plecat până la Plugova şi de acolo la Mehadia de unde am dat iar pe la Gligore şi ne-am ținut după el cu pâlmu, toată ziua aveam o sticlă de 3 kg. pe care ne-o umplea cu lapte şi ne aducea şi pâine, mămăligă sau ce avea.

Se mai ducea de două ori pe săptămână în sat, de unde ne aducea țigări şi informații de prin sat, toată duminica ne aducea o sticlă de țuică.

Mai recunosc că prin luna februarie am trecut pe sub fereastra lui Veltănescu Nicolae pe la orele 8-9 seara de unde el era la fereastră. M-a întrebat cine sunt eu, i-am spus, mi-a spus să mă apropii de el să mă vadă bine. După ce m-a văzut m-a sărutat în obraz şi m-a chemat înăuntru. După aceea am intrat înăuntru, unde mi-a dat să stau pe scaun, însă eu nu am vrut, am spus că sunt grăbit. L-am întrebat ce mai e de nou prin sat şi a spus

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

că a venit un pluton de miliție. Atunci eu am plecat acasă de unde am luat de mâncare şi am plecat. Nu-mi amintesc data precisă, dar am auzit că ar fi într-un loc aşa numit "taina", măsuratul oilor, cum se face pe la noi. Eu am plecat şi Cristescu nu a vrut să meargă şi atunci ne-am despărțit. Eu am plecat la oi, iar Cristescu cu Buba au rămas într-un ogaş.

În acea săptămână era fixată o întâlnire cu Mărioara.

Am ajuns la un loc de unde cânta muzica prin pădure şi m-am uitat la ei. Între timp muzicanții au început un cântec şi eu m-am dus la ei, mi-au cântat un brâu, o horă şi o ardeleană. Am luat o fată, am jucat şi pe urmă mi-am luat rămas bun, m-a rugat lumea să-mi dea de mâncare, să-mi dea de băut, însă le-am răspuns că le mulțumesc, am mâncare, am tot şi nu iau. Muzicanții mi-au cântat marşul şi eu am plecat. Dintre oamenii de la măsurat nu-mi reamintesc care mi-a spus că e şi sora mea la măsurat. Eu atunci am înjurat-o şi am spus că dacă o întâlneam nu ştiu ce-i făceam, fiindcă ea se duce o dată pe săptămână şi reclamă tot ce aude de noi şi am plecat. A început o ploaie şi eu m-am băgat sub o piatră lângă rolul ce aduce lemne de la pădure. Am stat până dimineața şi am trecut în nişte brazi, unde am făcut focul, m-am uscat, fiindcă eram puțin ud. Am plecat, fiindcă a doua zi a trebuit să ne întâlnim cu Mărioara. Cristescu nu era; m-am dus eu.

Am luat-o prin pădure şi când a înserat am ajuns la calea ferată în fața unei trestii. Acolo era un trifoi. Întâlnirea cu Mărioara era la orele 9-10. Am stat până când am auzit că sună soneria unei biciclete. Am ştiut că ea trebuie să fie. Am ieşit în drum şi într-adevăr era ea. Am intrat cu ea la trifoi, m-a întrebat unde este Gogu. Eu i-am răspuns că este plecat. A adus 1 kg. de țuică, 10-12 pachete țigări, 2 pâini şi nişte ouă şi cireşe, spunând

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

că se grăbeşte să plece că este teatru la Herculane şi a plecat.

Eu am mai rămas puțin când deodată am auzit că pocneşte ceva. M-am uitat acolo şi am văzut că este o rachetă, dar nu luase foc bine. Am lăsat totul jos şi am sărit în Cerna, am trecut Cerna, unde am stat până dimineața. Dimineața am plecat şi m-am dus la colibă. De unde am găsit o pâine şi nişte brânză acolo ce era adusă de părinți. Am luat-o şi am plecat în ogaş, am făcut focul, m-am uscat că eram ud, căci trecusem prin apă. Am mai stat 3 zile singur în pădure, unde m-am dus la un bordei în pădure unde aveam întâlnire cu Cristescu. Când am ajuns acolo l-am găsit pe Gogu. I-am spus ce am pățit şi am rămas mai departe acolo. Mâine zi noaptea am scoborât la Cropălea la mine, unde am luat o straiță de cartofi şi am dus-o acolo în pădure. Cristescu a avut brânză, nişte slănină, cartofi, am oprit şi am mâncat. Cristescu a adus nişte țuică la care după ce am băut-o am scris o scrisoare d-lui Şef de Siguranță Kling. Am luat acea scrisoare pe care am băgat-o într-un plic şi am ținut-o până când odată am trecut la Plugova.

Coborând jos la şosea am întâlnit o căruță care se ducea în jos, spre Severin. Eu am mers pe drum, însă fără armă, numai cu straița în spate. L-am rugat frumos să-mi dea un foc la țigare. Omul a oprit căruța, mi-a dat foc, l-am întrebat de unde este, nu-mi reamintesc, de la Luncavița sau Verendin, în tot cazul din părțile alea. La fel i-am răspuns şi eu că sunt de la Bolvaşnița şi lucrez la Topleț. Între timp m-am făcut că caut în buzunar, de unde am scos plicul şi m-am făcut că am uitat să-l bag în poştă. L-am rugat dacă face bine să-l ia el şi ori la Orşova, ori la Severin să-l bage el. Omul l-a luat şi-a spus că atâta bine poate să-mi facă. Unde l-a băgat nu mai ştiu şi nici

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

dacă a fi pus la poştă. La fel am procedat şi cu scrisoarea unui sergent de la Mehadia pe care l-am întrebat de ce îmi persecută familia. Am plecat la Plugova, de unde a doua seară ne-am reîntors. La Plugova nu ne-am dus în sat, ci am stat la marginea drumului într-un porumb.

Cristescu a plecat dimineaţa şi a venit cu nişte mâncare de unde nu ştiu. Am plecat de unde am stat, lângă stâna lui Gore.

Într-o dimineaţă eu i-am spus lui Cristescu că am să mă duc până undeva şi să ne întâlnim la bordei.

Eu am luat-o pe pădure şi când a înserat am ajuns la coliba domnişoarei Domăşneanu, i-am făcut o scrisoare că la orele 8 ne întâlnim în spatele casei. Am dat-o unui om ce avea colibă mai sus de Livia, ca să i-o dea. Când a fost aproape de ora 8 am plecat spre casa lui Livia, însă am văzut că despre lablaniţa vin nişte maşini şi atunci am luat-o în jos pe marginea unui ogaş, am traversat şoseaua şi am trecut deasupra Plugovei şi m-am dus prin spatele Mehadiei pe la Cruce, am coborât la Binchineşti şi am luat-o pe marginea apei până aproape de gara Băilor şi am trecut drumul şi am ieşit la Zămăleţ, unde nu ştiu peste câte zile am dat de Gogu la bordei.

Terminasem mâncarea, am aşteptat dimineaţa pe Gore cu caprele, ne-a dat lapte şi s-a întors la stână de unde a venit cu nişte pâine şi brânză. Atunci nenea Gogu a spus după ce am mai stat nu ştiu cât timp la bordei să ne ducem la nigee la Plugova. Am plecat la Plugova. Am luat-o pe rolul firmei şi pe urmă am mers pe o vale în sus. Am ajuns la o colibă unde erau doi bătrâni. Mulgeau oile. Ne-am oprit acolo şi am stat de vorbă cu ei şi la urmă bătrânul mi-a spus: „ Eu v-aş da de mâncare că nu mi-e frică de voi, dar mi-e frică de cei ce vin după voi". Văzând aşa, am plecat până am ajuns la nişte cuptoare

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

de var. Acolo am ieşit sus şi am trecut între lablanița şi Petnic. Am ieşit pe Cerăgău, am coborât pe la capul Plugovei de sus şi unde să ne ducem. Până când Gogu a spus: „Mă, în toate părțile ne caută, numai la Partene la colibă nu". Şi am plecat înspre coliba aceea. De sat nu ne-am putut apropia şi am stat acolo două zile unde am fript cucuruz şi am mâncat. Văzând că nu ne putem apropia de sat, fiindcă era multă armată, am trecut iarăşi înapoi şi am venit la Suiac. Venind pe marginea rolului am întâlnit un sătean pe care îl chema Sicora Rudolf, l-am rugat să nu spună la nimeni, însă tot când a coborât în sat a anunțat imediat Miliția.

Noi am plecat iar la pădure, după 2 zile am întâlnit tot pe rol un om din lablanița pe care îl chema Nica Pețan. Am stat cu el de vorbă în marginea rolului de unde ne-a propus să ne ducem la el că ne dă el de mâncare, am fixat un loc, însă noi nu ne-am mai dus.

Ei au stat acolo în brazi unde ne-am făcut un bordei de crăci de brad, eu m-am dus la Gligore şi l-am trimis de ne-a adus nişte pâine şi a spus că brânză aduce de la el că are. A plecat jos în sat şi ne-a adus 4 pâini de la brutar şi brânză. Eu am fost înaintea lui, am luat mâncarea şi m-am întors înapoi.

Nu ştiu cât am mai stat, dar am plecat într-o dimineață la Suiac. Acolo am întâlnit pe un om cu carul la lemne ce era din Plugova. Acest om îl chema Luca, nu mai ştiu cum, care după ce a ajuns în Mehadia a şi anunțat Securitatea, care a plecat după noi în pădure.

Atunci eu i-am propus lui Gogu să mergem în sectorul Picinişca, unde nu ne caută atât de armată. Atunci am plecat. Am coborât pe la capul gării Băilor, înspre Mehadia, unde am trecut apa Belareca, am luat-o pe un drum pe marginea apei şi am ieşit la un feriz. Pe acolo

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

am trecut Cerna şi am ajuns în spatele cimitirului la Picinişca. Eu i-am spus lui Cristescu să mă aştepte acolo până vin eu.

Am plecat la Sârbu Ionică, care îmi era prieten de mult, i-am bătut la fereastră şi m-a chemat înăuntru spunând că de mult a vrut să se întâlnească cu mine. Atunci el a spus că unde-i Cristescu, vrea să se întâlnească şi cu el. Eu l-am luat şi l-am dus la Cristescu. Ne-am retras în marginea râului Cerna după un gard. I-am spus că am vrea să trecem în partea Picinişcăi, fiindcă nu mai putea sta pe la noi că suntem urmăriți şi suntem descoperiți pe la noi şi nu mai putea sta.

Atunci el a spus că putem să venim că el ne întreține cu mâncare şi tot ce avem nevoie. A mai spus că el mai are nişte băieți care adună mâncare şi ne aduce. A mai spus că el mai are pe cineva la Orşova care e în legătură cu el şi poate obține şi de la el ce avem nevoie. Am fixat o a doua întâlnire într-o luni seara. El a spus că are să-l aducă şi pe acest om. Întâlnirea am fixat-o vizavi de un feriz ce era în drumul Băilor în coastă. Am venit la această întâlnire, însă noi l-am aşteptat mai înspre sat, într-un porumb. Pe la orele 9 şi ceva au venit, au trecut pe drum, i-am lăsat în pace până au ajuns la acel feriz. Atunci eu m-am dus după ei şi i-am întors înapoi, unde eram în porumb. A venit şi acel om, pe care [sic!] spune Sârbu s-a prezentat: Ghebauer. Gogu le-a propus chestia alimentelor şi dacă se poate sta şi în sectorul Tufărului. El a spus că da, se poate. A mai spus că adună şi le trimite prin Sârbu.

Ghebauer s-a grăbit să plece că pierde rapidul şi a plecat împreună cu Sârbu la gară. Eu şi Cristescu am rămas după ce au plecat ei şi am plecat şi noi. Am ieşit iar la bordei, unde ne-am ținut după Gore cu pâlcu. L-am

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

mai trimis în sat la brutar, ne aducea pâine, țigări, ziare şi ce aveam nevoie. Şi am stat pe lângă stână până pe ziua de 31 octombrie, eu am ieşit pe drumul Zămălaţului şi la circa 100 m pe drum dintr-o tufă s-au tras două focuri de armă: primul nu m-a lovit; însă al doilea mi-a trecut prin piept şi a ieşit în spate; fără ca să fiu somat, dacă eram somat mă prezentam, fiindcă nu ştiam câtă armată este şi nu mă puteam opune văzând că nu-s somat şi după cum nici nu am văzut pe nimeni, am repetat pistolul şi am tras în direcția tufei aceleia. Am tras vreo 5-6 cartuşe şi am fugit. Am intrat în pădure, unde am văzut că mi-e sânul plin de sânge. Eu atunci mi-am rupt cămaşa, mi-am legat strâns pieptul şi am luat-o pe pădure încă vreo 300 m şi am amețit şi m-am pus jos. Am stat vreo două ore şi pe urmă m-am târât până la o cale, mergeam câte 20 m şi stam şi aşa până aproape să se facă ziuă am ajuns într-un ogaş la Suiac. Acolo am făcut puțin foc şi am stat toată ziua de unde am strigat de vreo 2-3 ori că poate mă aude cineva să vină la mine. Însă nu era nimeni în pădure. Am stat până aproape seara, de mers nu mai puteam merge. Stăteam acolo până am auzit că mişcă frunza în spatele meu. Am întors puțin capul şi l-am văzut pe Cristescu, a venit, m-a ridicat sus, a rupt din cămaşă şi m-a strâns bine peste piept. M-a luat de braț şi am plecat la un bordei ce era dincolo peste ogaş. Acolo m-a lăsat jos, mi-a pus nişte haine, frunză sub mine, a făcut focul şi am stat până dimineața unde a adus nişte buruiană cu care m-a legat.

Eu am rămas la bordei şi Cristescu a plecat jos la drumul Suiacului ca să întâlnească vreun om ca să-l trimitem după Gore, să-l trimit până la Sârbu să-mi procure ceva medicamente şi seara să ne aştepte, el şi încă o persoană cu el, ca să mă poată duce până la un loc unde putem sta liniştiți.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

A plecat Cristescu şi după vreo oră s-a întors cu un om la mine pe care îl chema Terme Gheorghe zis Baderca. I-am rugat frumos să se ducă până la pâlc şi să spună lui Gore să vină imediat până la mine. A şi plecat acest om şi după vreo două ore s-a întors cu Gore. După ce a venit cu Gore, nu a mai stat decât 5 minute şi a plecat spunând că se duce să-şi scoată caprele la pădure. I-am mulţumit frumos şi a plecat. Am rămas cu Cristescu şi Gore.

Am făcut un bilet şi l-am trimis pe Gore cu el la Sârbu. A şi plecat şi a urmat ca la orele 5 după-masă să ne întâlnim cu Gore în ogaşul Balbi să ne dea rezultatul.

Într-adevăr că la acele ore ne-am întâlnit, unde împreună cu el am plecat la locul pe care trebuia să ne întâlnim cu Sârbu. Am coborât jos la şosea, unde am trecut Cerna şi am aşteptat acolo. După vreo oră şi jumătate a venit pe marginea apei Sârbu şi încă o persoană. Ne-am sărutat şi pe urmă ne-am tras la marginea unei tufe şi am discutat. Pe această persoană îl chema Sulma Nicolae. I-am întrebat unde ştiu un loc mai aproape ca să putem sta până mă vindec eu. Au stat puţin pe loc, s-au gândit şi pe urmă au răspuns că ştiu ei un loc bun. Şi am plecat împreună. Am mers înspre comuna Pecinişca. Atunci Sârbu s-a dus înainte acasă să aducă de mâncare, iar Sulma a mers mai departe cu noi. Am ajuns la o gaură, unde nu după mult timp a sosit şi Sârbu cu mâncare şi nişte vin. Am făcut focul acolo şi ei au plecat. Mai departe nu l-am mai văzut nici până în zi de azi. Mâine zi, seara, Sârbu a venit iar cu mâncare şi aşa a continuat în toate serile. Până când într-o seară a venit cu Gore şi încă o persoană pe care nu am cunoscut-o. L-au întrebat pe Sârbu cine este acel băiat şi a spus că este vărul lui. Gore mi-a dat 2.000 lei şi l-am trimis dimineaţa la Mehadia să-mi aducă pansamente, fiindcă rana a început să

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

puroieze. Şi l-am trimis acasă. Sârbu a spus că mai trimite şi el la Băi să ne aducă. Gore a plecat la Mehadia, de unde seara s-a întors cu nişte faşe, apă oxigenată, nişte prontozil şi nişte aspirină. A venit la Sârbu acasă de unde seara au venit împreună la noi. Ne-a adus medicamentele şi Sârbu ne-a mai adus şi o sticlă de secărică, spunând că mâine se duce el personal la Herculane şi procură şi nişte sulfamide. Ne-au lăsat mâncare şi a plecat. Gore a dormit până dimineața cu noi, de unde a plecat la țară, urmând ca sâmbătă să se întoarcă înapoi.

În seara următoare Sârbu s-a întors beat frânt, el şi vărul lui, care mi-a adus o sticlă cu miere de stup. Atunci Sârbu a început a spune că a aranjat cu Ghebauer să-i mai fixăm o seară când să vină la noi. Mai spunea că a aranjat şi ne vine un ajutor de vreo 15-20.000 lei. Mai spunea că mai aranjează el şi de mâncare pentru iarnă, însă cu cine nu l-am mai întrebat, fiindcă l-am văzut aşa de beat.

Într-o duminică seara am văzut că vine iar beat, cu o altă persoană necunoscută. L-am întrebat cine-i; a spus că este un băiat bun şi să nu ne fie frică. Pe acest băiat îl chema Lațcu, care a mai venit într-o seară cu Sârbu, amândoi beți. Când s-a întors Gore de la regat, iar l-au trimis acasă, să mai trimită ceva fâşie, însă nu a adus. A mai adus 5 bucăți Piramidon. Însă a adus Sârbu de la Băi.

După aproape 3 săptămâni Gore mi-a propus să ne ducem la el la regat. Am spus că ne ducem. I-am spus lui Sârbu că plecăm la țară la Gore. Şi când s-a înserat, conduşi de Sârbu, am plecat. Am ieşit sus la Domogled, de unde Sârbu s-a întors înapoi, iar noi am continuat drumul. A doua zi seara am ajuns la colibă la Gore, ne-a lăsat acolo şi s-a dus acasă şi dimineața ne-a adus de mâncare.

Am stat 3 zile şi într-o noapte au venit nişte persoane necunoscute, beți, să intre în colibă să se culce până la

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

ziuă. Cristescu le-a răspuns: „Măi oameni, aici nu puteți dormi, fiindcă suntem noi". Eu le-am răspuns că suntem stăpânii lui Gore de la pâlc şi am venit să cumpărăm nişte porci de la țară. Ei au răspuns că să-i spunem lui Gore că a fost vărul lui aviatorul. Am mai rămas până ziua pe la orele 4 după-masă. Atunci a venit mama lui Gore şi a spus să plecăm, că acei oameni au reclamat că la coliba lui Gore au fost nişte oameni necunoscuți.

Am plecat împreună cu Cristescu înapoi la Picinişca. Eu am luat-o pe un ogaş, unde m-am pierdut de Cristescu. Nu ne-am întâlnit decât după 3 zile în Picinişca. Eu am fost, l-am chemat iar la cimitir, unde ne-a mai adus de mâncare, m-a luat în spate, m-a trecut râul Cerna, de unde noi am plecat şi Sârbu s-a întors înapoi, spunându-i că, dacă vine Gore, să-i spună să vină la coliba unde a lăsat el scrisoarea. Ne-am dus sus de unde am stat la bordei. Acolo am avut mai rămasă nişte făină într-o cantă; am mai ieşit sus într-o dimineață, am scos nişte cartofi şi am mai stat vreo 5-6 zile şi pe ziua de 30 noiembrie, dimineața ne-am trezit cu Miliția. Când i-am văzut că se apropie şi au tras o rafală de puşcă mitralieră am strigat: „Fraților, nu mai trageți, că noi ne predăm".

Am ieşit afară, ne-am predat, ne-au luat şi ne-au dus la Orşova, de unde seara ne-au trimis la Caransebeş.

Menționez că am mai fost în timpul fugii mele la un anumit om, ce avea coliba la Suiac. La care trecând prin fața colibii l-am văzut. A ieşit afară şi mi-a zis: "Ce mai faci, Tică, că nu te-am mai văzut de câțiva ani." Eu i-am zis: „Dă-mi te rog ceva de mâncare, că mi-e foame, nu am mâncat de 2 zile". Atunci el a adus nişte mămăligă şi brânză şi mi-a dat. Am mai stat cu el de vorbă şi pe urmă i-am mulțumit şi am plecat. Nu mai m-am întâlnit cu el până când l-am văzut că vine cu Cristescu la mine de l-am trimis după Gore. În timpul când am discutat cu Sârbu,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

ni s-a spus de către el că are o puşcă mitralieră Z.B. şi un pistol 9 scurt, dar e stricat. Tot el a spus că Ghebauer are şi el un Z.B. În timpul când am plecat la Păun am fost conduşi de Bozariu, de la Globul Rău până la Păun.

Trecând odată prin Plugova cu Cristescu, ne-am întâlnit cu Storojescu Nicolae, care mi-a spus: "vă caută Păun." Cristescu l-a întrebat unde este, şi a răspuns că este la mine acasă. Am plecat împreună cu el acasă. Într-adevăr Păun era la el şi sta la o masă. Atunci Cristescu l-a întrebat ce e nou. El a răspuns că a venit să se mai întâlnească cu noi. L-am auzit spunând, că mai are ceva cartuşe de armă rusească. Atunci Cristescu i-a spus că nu are nevoie, dar să le țină dacă o avea nevoie îl trimite pe Lae după ele. A mai stat de vorbă puțin şi a plecat, spunând că trebuie să plece, că se duce cu maşina sus la pădure. Şi a plecat, spunând că dacă mai avem nevoie de ceva să-i cerem.

Puşca mitralieră pe care i-a dat-o lui Duicu a fost de la Petchescu din Iablanița, adusă de Storojescu Nicolae de la Plugova.

În timpul când am stat împreună cu Buba mi-aduc aminte că a spus că ar fi stat şi umblat mult cu Duicu, încă până nu a fugit, iar când l-am găsit la colibă a spus că nu ştie pe cine a trimis după ei să vină. Nu a spus persoana.

În timpul când eram prin pădure, am întâlnit pe pădurarul Fulga în ogaşul Bâlbi. Am stat cu el de vorbă vreo 2 ore. L-am întrebat ce e mai nou prin sat. Mi-a răspuns că toate-s vechi, iar la despărțire el a plecat acasă şi eu am rămas în pădure. A doua oară iar l-am întâlnit şi atunci mi-a spus că dacă mi-e foame are o bucată de pâine să mi-o dea. I-am mulțumit şi nu am vrut să-i iau. Stând cu el de vorbă au trecut nişte oameni la lemne şi atunci ne-am despărțit. Între timp l-am mai întâlnit de mai multe ori. L-am mai întâlnit şi cu Cristescu de 3 ori, şi iar

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

am vorbit cu el, care ne-a spus de cele ce se mai petrec în sat. Am mai întâlnit mulți oameni în pădure la lemne.

Ultima dată când ne-am întâlnit cu Fulga, eu am dat pe altă parte şi când am ajuns la locul unde trebuia să mă întâlnesc cu Cristescu l-am găsit vorbind cu pădurarul Fulga. Am ajuns acolo şi m-am pus şi eu lângă ei jos.

Pădurarul Fulga mi-a spus: „Pe mine toți mă întreabă la Ocol. Măi Fulga, tu cât umbli prin pădure, nu ai văzut niciodată pe Cristescu şi pe Tică?" Eu le-am răspuns că nu. Însă vă întreb ceva, când vă reclam că v-am întâlnit ca să pot avea şi eu o vază mai bună la Ocol. Atunci noi i-am spus: "când te duci acasă?" El a spus că duminică. Fiindcă el nu era din Mehadia, ci din Iablanița. "Bine, atunci când te întorci să reclami că ne-ai văzut în vârful Strajeța", ce este între Mehadia şi Iablanița, însă asta era pusă la cale de noi.

Între timp eu am fost rănit şi chiar în ziua ce el a reclamat cu o zi înainte eu am fost rănit. Aşa că nu am reuşit cu el ce am pus la cale de a spune.

Am mai trecut o dată pe la Poiana Certegului unde am întâlnit pe săteanul Velcan Iancu din Mehadia, care, după ce am discutat împreună, a spus ca să mai dăm şi pe la el când nu avem de mâncare, însă nu am mai dat pe la el.

Am mai trecut o dată deasupra gării Topleț, mai sus pe deal, unde am întâlnit un om care venea de la colibă. Atunci Cristescu l-a întrebat dacă a auzit că este în Topleț un fugit.

Semnătură indescifrabilă

Rezistența anticomunistă din Munții Banatului în documente, Selecția... Miodrag Milin, Fundația Academia Civică, Bucureşti, 2000, p. 47-62

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

MARIA ARTINESCU
(sora lui Tică Artinescu)

Sunteți născută în anul...?

1929.

Era o diferență între voi?

De şase ani, el era în 1923.

Ce ştim mai puțin este despre familia lui Tică Artinescu...

Fratele meu n-a fost căsătorit.

Vorbiți puțin despre părinții lui. Din ce mediu sunt?

Tatăl meu a fost muncitor, a lucrat în mină, mama a fost casnică, s-a ocupat cu pământul. Am avut şi noi puțin pământ.

Deci erați localnici?

Da. Eu, ca să vă spun, am lucrat la telefoane, şi după tot ce s-a întâmplat cu fratele meu, m-au epurat, cum s-ar zice. Iar după aceea am stat o perioadă acasă. În 1949–1950 s-a înființat raionul Mehadia şi prin cunoştințe am reuşit să mă încadrez în serviciu, nu la telefoane, ci la Sfatul raional. Am lucrat la secția sanitară, ca statisticiană.

Deci, să zicem că ați dus o viață normală din punctul ăsta de vedere?

Am mai fost „bâzâită" de încercări, cum era pe timpuri, de secretari de partid, de sindicat, de anumite chestii, fiindcă mai erau şi duşmani care căutau să mă împiedice să avansez.

Da, voiau să vă reamintească trecutul.

Să-mi amintească trecutul nu puteau, că îmi era în suflet.

Vreau să zic să vă facă şicane.

Aia da. În 1956 ne-am mutat cu raionul la Orşova. Acolo, iar s-au aflat câțiva duşmani, dar totuşi n-au reuşit,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

fiindcă eu am fost o fire care ce mi s-a spus am făcut. Am fost aşa temperată şi unii conducători de întreprindere au avut încredere şi m-au susținut. În 1958–1959 s-a desființat raionul şi am rămas fără post atunci. M-am înscris la Brațele de Muncă, cum se procedează. Şi acolo era unul care-mi ştia povestea cu frate-miu şi a încercat să-mi pună bețe în roate, dar totuşi prin cunoştințele pe care le aveam, deşi eram sora lui Tică, am fost şi eu băgată prin sindicat, fiindcă m-au cunoscut mulți şi am reuşit să mă încadrez la Autobaza Orşova. Şi acolo au căutat să îmi bage bețe în roate, dar dl director care m-a cunoscut, şi am fost în Comitetul de sindicat pe oraş, m-a susținut mult. După şase luni de zile, de abia am reuşit să mă încadrez cu o decizie. Până atunci am fost temporar. Păi, de la întreprindere bineînțeles că au fost mulțumiți de mine şi m-au susținut foarte tare. Dar eu ştiu ce antecedente penale am avut? Eu am fost arestată, dar nu am fost condamnată pentru frate-miu. Am stat şase săptămâni în închisoare la Caransebeş. M-am dus la şeful juridic al Timişoarei de la IRTA, m-am dus acolo cu antecedentele la ei şi dânsul a văzut că nu am nimica, mi-o dat aviz favorabil. Şi atunci, după şase luni de muncă, mi-o dat decizia. Şi am lucrat până în 1984, când am ieşit la pensie.

Haideți să ne întoarcem la fratele dvs. Cum era el?

Era un băiat isteț, dezghețat, descurcăreț, deştept. Dar mai avea şi un pic de viciu cu câte un păhărel...

O fire mai aprinsă...

Da, o fire mai aprinsă. Şi s-a dus la un bal şi acolo a strigat: „Trăiască nepoții lui Maniu!" Că tatăl meu nu a făcut politică şi nici el. Da aşa i-o venit lui atunci să strige.

A făcut politică țărănistă?

Nu, n-a fost, căci era încă tânăr.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

A făcut şi războiul înainte?

A făcut şi războiul, a fost şi rănit, a fost şi decorat. Şi după aceea a ieşit, aici în Mehadia erau ruşi, şi s-o bătut cu un rus. Pe lângă că s-o bătut cu rusul a strigat şi: Trăiască nepoții lui Maniu! Sigur că duşmanii au fost acolo şi l-au arestat. L-au dus la Securitate în Orşova. L-au reținut acolo timp de vreo 4–5 luni. Dar era liber.

Dar îl cercetau, da?

Nu l-au cercetat.

Sub supraveghere numai?

Da. Ca după aceea să aud că, probabil că a fost cineva şi l-a văzut în oraş pe acolo, să aud că a făcut reclamații la Ministerul de Interne pentru cei de la Securitate de la Orşova că-l țin liber. Şi atunci au primit dispoziție să-l ducă la Bucureşti, după câte am înțeles. De la Securitate mi-a dat un telefon un securist de pe acolo, unu care l-o văzut şi a venit şi la mine, chiar lucram la telefoane. Mi-au dat telefon să ştiu că l-au dus la Bucureşti. N-am mai ştiut de el nimic. După o perioadă m-am trezit cu şeful de post de la Mehadia la mine la telefoane şi spune ca să-i spun lui maică-mea să se ducă până la el. S-o dus maică-mea la el şi spune: „Mamă Stană, să aveți grijă că Tică a fugit din închisoare!" Ce puteam să facem? Vine la mine şi-mi spune, deşi eu n-am ştiut, cu toate că lucram la telefoane, nu ştiam. Ca după o perioadă să primească maică-mea veste de la el să se ducă să se întâlnească cu el. Nu-mi mai amintesc unde, dar noi aveam o colibă mai jos de Gara Băi [Băile Herculane, n.n].

De când fugise, a venit în zonă aici?

Aici s-ar fi găsit cu Gogu Cristescu, cu maiorul Domăşneanu cu care au mai fost, că au fost mulți din zona asta de aici. Şi normal că maică-mea când s-o dus

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

a început să plângă, i-o spus că a fost anunțată de Miliție. Ce să facă? Ce să-i mai poată face? Atunci a rămas fugit. Bineînțeles că ne mai dădea câte o ştire.

Dar acasă mai venea?

Da.

Aicea?

Da, şi era armată aici. Venea şi pe acasă când mai putea, când nu putea se mai ducea maică-mea şi se întâlnea cu ea. Avea foarte mulți cunoscuți prin jur, că la colibele astea, sălaşele astea, cine nu-l cunoştea? Toți îl cunoşteau. Asta a fost cam prin 1950.

1949?

1949, da, cam prin 1949 s-a auzit că l-o prins. Dar ultima veste care am avut-o de la el, maică-mea i-o trimis mâncare printr-un cetățean, el i-o spus că dacă în termen de câteva zile nu-i luată mâncarea să ştie că nu mai e pe aici. Ca după aceea să auzim că l-o prins nu ştiu pe unde, că l-o omorât nu ştiu pe unde, fel şi fel de versiuni. Noi am rămas cu versiunea asta că-i prins şi că-i mort. Deşi copiii lui Gogu Cristescu or căutat peste tot şi nu le-o venit nici un răspuns nici de la penitenciare, nici de la Crucea Roşie. La un moment dat, ei s-au trezit cu un certificat de deces fără semnătură, fără nimic.

Pentru Gogu?

Da, pentru Gogu; dar pentru frate-miu nu, nici n-am căutat noi, că ne-am gândit ce să mai facem. Şi asta a fost ultima veste care am avut-o de la el. Acum nu ştiu care e adevărul. Că după aceea, prin 1970, a venit de la securitate de la Reşița, lucram tot la IRTA, dar la o comună de oraş, şi mă trezesc cu şeful Miliției că vine la mine şi-mi spune să merg până la Miliție. M-am dus la

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Miliție şi am intrat în biroul comandantului, acolo erau maiori de Securitate şi am stat de vorbă. Zic:

„Domnule, la ce mă mai întrebați de frate-miu că îi mort? De ce veniți la mine să mă întrebați de el, că dvs. aveți sursele dvs. prin care puteți să-l găsiți."

„Nu doamnă, nu am venit să vă facem rău."

Da venise mai-nainte unul care îmi spunea de el că ştie de el. Ăştia or descoperit, l-o arestat pe ăla, nu ştiu ce o făcut ăla şi o dat declarații că o fost şi pe la noi, venea şi pe la mine şi pe la maică-mea, era un escroc, totuşi voia bani. Şi îmi spunea că el ştie unde e Tică. Eu i-am spus că-i plătesc drumul şi că merg cu el până la el, dar el se tot scuza că nu ştiu ce şi mi-am dat seama că-i un escroc. De lângă Iablanița era, zice că el o fost neam cu maiorul Domăşneanu, da nu ştiu.

Cum îl chema?

Nu mai țin minte cum îl cheamă, era de mult. Şi atunci venea la maică-mea iar. Maică-mea bineînțeles cu durerea mare credea tot ce-i spune. Până la urmă i-am spus: „nu mai crede tot ce-ți spune, că ăsta e un escroc". Îi dădea de mâncare, îi dădea bani. Şi după asta nu ştiu ce o făcut ăsta, că şi el o fost arestat politic. Îl prinde Miliția şi-l arestează şi el o dat declarație că el o fost la noi ca să ne spună de Tică şi o venit ăla de la Securitate. Domnule, eu nici nu mi-am mai adus aminte că ăla o fost la mine, nu ştiam ce vrea. Ei tot îmi dădeau date, şi pe urmă mi-o venit ideea şi le-am explicat. M-or întrebat dacă mama mea ştie, şi le-am zis că da şi i-am trimis la ea, deşi ei nu au vrut să meargă ca să nu-i facă rău. Le-am zis să spună că au fost la mine şi că eu v-am trimis. Şi atunci o venit şi o stat de vorbă cu ea.

Deci asta era în anii '70?

Cam aşa, ce mi-au zis la plecare că dacă cumva auzim de el să-i anunțăm şi pe ei, deşi el şi-a făcut

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

pedeapsa. Păi zic: „Cum să mai aud de el dacă-i mort?" Zice: „Nu-i mort, îi dispărut." O fi că o zis adevărul, fie că n-o zis adevărul, nu mai pot să spun. Dar aşa veşti de prin comună am mai auzit, chiar un văr de-al meu stă pe centru acolo şi mi-o zis că o trecut o maşină şi din maşină s-o dat jos o doamnă şi s-o dus la el la poartă şi-o întrebat de mine, zice dacă mă cunoaşte; cum să n-o cunosc, că-i neam cu mine. Şi ăla zice că nu cred că-i acasă, că ea lucrează la Orşova, vine numa' sâmbăta, pleacă duminica, da că-i mama ei, moaşa mea, şi n-a vrut să intre cu maşina pe aici. Ăla a venit aici să vadă dacă maică-mea-i acia şi când vine ăsta aicea tot aşteaptă să vină maşina şi când s-a dus pe acia, maşina nu mai era.

O plecat?

O plecat. Am mai auzit că mai întreba de mine, de..., da cine poate să fie? Am fost cu ideea că altcineva nu poate să fie decât el. Acuma nu ştiu care-i adevărul. Şi eu aş vrea să-l aflu. Un nepot de-al meu a venit cu o revistă străină, cu un articol în care scria de ei toți, dar scria că sunt morți şi sunt îngropați într-o groapă comună pe lângă Lugoj. Şi la Radio Timişoara, dimineața, zice că ar fi cerut Senatului să dezgroape groapa aia, dar nu-i nici o mişcare. Am aşteptat şi eu să văd. Am avut un farmacist de aici din Mehadia, foarte de treabă, dar că o murit omul, o fost şi el deportat, care ne-a ținut cu medicamente.

Când a fost rănit? Ştiați că a fost rănit?

Da, cum să nu, şi ştia şi el că a fost foarte de treabă şi o chemat-o pe mama mea şi i-a spus că tot ce-i trebuie să se ducă la el. Şi n-o vrut să ia nici un ban. O fost rănit, şi pe front o fost rănit.

Înainte?

Înainte şi după ce s-a întâmplat cazul cu el l-o căutat Ministerul de Interne să-l reangajeze în armată, fiindcă

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

pe el la două luni de instrucție l-or trimis pe front. Ce-o fi făcut pe acolo, ce n-o fi făcut, că l-o făcut sergent direct.

Pe frontul rusesc?

Da, de aici. Şi l-o adus la Herculane, încă avea plumbul în picior, l-or ținut şi la Herculane până l-a tăiat şi l-a scos din picior. O fost un luptător bun, nu s-o dat înapoi de la nimic.

Cazul lui a început de la incidentul cu ruşii?

Da.

După câte am văzut în hârtiile acelea, nu atât jandarmii aveau ce aveau cu el, cât ruşii.

Au avut ei şi jandarmii, dar ruşii nu puteau, că nu erau mulți. Erau câțiva, aveau vaci şi-i alimentau pe ăia de la Herculane, dar la el a fost mai mult o ură. Fiindcă pe atunci, dacă nu-ți convenea de cineva sau dacă vroia să-ți facă un rău, imediat puteau să-ți facă, fără semnături, fără nimic şi aşa a fost şi la el. El a fost foarte deştept. Da, inteligent a fost, foarte inteligent. Era impulsiv, mai ales când bea câte un păhărel, dar nu era agresiv, era foarte paşnic.

Părinții au trăit?

Da, tatăl meu a murit în 1963 şi mama a murit în 1962.

Şi ei, săracii, ce făceau?

Au sperat. Mama a murit cu durerea ei.

Atunci când l-au prins pe Tică, v-au verificat şi pe dvs.?

Da, noaptea au venit şi m-au luat la Herculane, la Securitate.

Cu părinții împreună?

Numa' cu mama şi cu mătuşa, pe taică-meu nu.

Cine era acolo?

Era maiorul Kling şi era şeful Securității, care era un om foarte de treabă.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

De aici?

Era din Lugoj, dar era în Herculane la Securitate. Şi ne-o luat noaptea şi ne-o dus acolo la Băi şi ne întreba: Ştiți că Tică e prins? De unde să ştim, mama spunea tot la fel, mătuşă-mea, păi, cică noi nu ştim nimica. Dar n-o fost prins atunci. Ei, a trecut luna şi atunci au tras militarii, dar nu i-o omorât atunci, după aia. Atunci noaptea a venit şi ne-o luat şi pe noi şi ne-o spus că l-o prins. Atunci maică-mea mai curajoasă: Păi dacă l-ați prins, adă-mi-l să-l văd şi eu, că-s mama lui şi mă doare şi pe mine. El zice că o să-l aducă, dar până dimineața ne-or dat drumul şi nu l-am mai văzut.

A fost o capcană?

Da, a fost un truc. O crezut că noi nu ştim ceva sau ştiu eu ce.

După aceea v-au mai anchetat?

Nu, după ce am venit de la Caransebeş, mi-a zis să mă prezint la Securitate aici.

V-au chemat acolo?

Nu, m-or dus ei acolo, am stat şase săptămâni în celulă după ce ne-a dat drumul, că nu aveau de ce să ne mai rețină, că nu aveau probe asupra mea, nimic. Atunci mi-or zis să mă prezint aici, era raionul încă la Mehadia. Să mă prezint în fiecare lună la Securitate şi dacă aflu ceva să le spun. Eu m-am dus şi le-am spus că nu ştiu nimic, chiar dacă ştiam. Ce puteam să fac, să mă duc să-mi îngrop fratele? Dar după aceea n-am mai avut necazuri.

Se spun câteva cuvinte despre dvs., că v-ați întâlnit la o petrecere în munți!

Aici, pe dealurile astea, la un măsurat de oi. Venisem mai recent de la închisoare, chiar înainte de noaptea de Înviere. Şi m-o chemat o vecină la măsurat de oi şi m-am dus şi eu.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Unde e asta?

Dealul Cercec.

Şi aia e un fel de sărbătoare?

Da, era cu muzică, cu mari pregătiri. Şi m-am dus şi eu şi o dată mai spre seară aşa aud gălăgie. Deodată a apărut Tică. Eu, când am auzit că a apărut Tică, nu că nu am vrut să-l văd, doar am vorbit şi când a plecat şi când o venit, dar mi-o fost frică de securişti. Am plecat. Şi când am coborât, el urca şi-mi zice: Fugi repede acasă!

Asta v-a zis?

Nu mai sta, pleacă! Şi el a jucat şi el pe acolo, de mâncat zice că n-o vrut să mănânce. Atunci iar m-o chemat şi nu l-am văzut, am plecat mai înainte şi nu m-am întâlnit cu el. I-or cercetat pe ăia de acolo şi or plecat.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

ZAHARIA MARINEASA

(fragmente din interviul realizat pentru emisiunea „Memorialul durerii")

Mă numesc Zaharia Marineasa. Ca apartenență politică sunt legionar. Am executat la Aiud 21 de ani de detenție politică pentru fapte de ordin politic. Întotdeauna am fost încadrat în articole de lege referitoare la ceea ce justiția de atunci considera uneltire împotriva orânduirii sociale. În cuprinsul sentințelor pronunțate împotriva mea, nu se găsesc acuzații pentru manifestări rasiste, antisemite, de intoleranță religioasă sau contra etniilor conlocuitoare.

Rezumând faptele mele, nu am fost condamnat pentru crimă de omor şi deci cei 21 de ani de temniță pe care i-am executat nu pot fi justificați de nici o orânduire socială din lume.

În continuare mă voi opri pe scurt şi la faptele mele legate de lupta împotriva comunismului. Voi repeta unele fragmente din interviul dat în revista „Gazeta de Vest", în septembrie 1992.

Mi s-a pus întrebarea dacă organizația pe care am condus-o a fost cea care a luat parte la primele ciocniri armate anticomuniste din Banat. În primăvara anului 1948 eram urmărit de comunişti pentru a fi arestat. Purtam costum țărănesc şi opinci. În traistă aveam un pistol automat. Am răspuns atunci „Gazetei de Vest"

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

următoarele: Admit că ciocnirile cu Securitatea, în care am fost implicat ca şef, în total aparţinând grupului trei ciocniri, au fost primele din această regiune. Ele sunt insuficiente însă pentru a acoperi un titlu cu pretenţii de luptă anticomunistă. Aş vrea să menţionez că organizarea de luptă anticomunistă în regiunea muntoasă a Banatului a început încă din anul 1946 şi aparţine profesorului Filon Verca.

Spiru Blănaru, comandorul Domăşneanu şi ţăranul Gogu Cristescu ne-au fost camarazi de luptă, despărţindu-mă de dânşii din cauza arestării şi condamnării mele, care a avut loc înainte de apariţia legii de condamnare la moarte.

La prima ciocnire pe care am avut-o, rolul principal mi-a aparţinut şi a fost favorabil pentru mine, dar, cu îngăduinţa dvs., voi trece peste amănuntele acestei întâmplări, considerând mult mai importantă implicarea mea sufletească în situaţia respectivă. După arestare, la trei luni după această întâmplare, la Securitate, anchetatori fiind colonelul Coloman Ambruş, Moiş şi Kling Zoltan, am fost întrebat: „De ce în faţa unor arme încărcate şi numai la 2 sau 3 metri depărtare, ai ridicat pistolul automat şi ai tras în sus?" Menţionez că la această întâmplare nu au fost victime. Le-am răspuns celor 3 anchetatori: „Pentru că o voce dinlăuntru m-a determinat să nu procedez ca într-un război declarat." Nu ştiu dacă ei au înţeles ce le-am spus, dar chiar dacă prin răspunsul meu nu mi-am micşorat duritatea anchetei, am fost ocolit, recunosc, de vulgarităţi şi insulte. În instanţă, această întâmplare din gara Herculane a fost apreciată ca fiind favorabilă mie pentru faptul că am acceptat marele risc personal prin gestul voluntar de a folosi arma numai pentru intimidare, renunţând la un mod de apărare egal cu al adversarilor; adversari care în situaţia respectivă erau şi agresori, şi reprezentanţi ai ocupaţiei comunisto-sovietice.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Situații asemănătoare am întâlnit în cărțile pe care le-au scris profesorul Verca şi Ion Gavrilă. Profesorul Verca povesteşte că se afla în pădure şi avea asupra sa o grenadă şi un pistol. L-a văzut pe pădurar conducându-l pe jandarm la locul unde se afla. Nu a aruncat grenada, căci pădurarul avea copii. S-a predat, dar după câteva zile a evadat din arestul Securității din Timişoara. Lui Ion Gavrilă, unul din coloneii care-l urmăreau îi spune locul în care l-a pândit, asigurându-l că l-ar fi ciuruit, dacă l-ar fi văzut. Ion Gavrilă îi arată şi el colonelului câteva din locurile în care l-a văzut, aflându-se la o mică distanță de el, şi nu l-a împuşcat. Se cuvine ca istoricii viitorului să treacă sub lupă aceste gesturi, care sunt atitudini aparent simple, dar în ele sunt adunate rezultatele unei educații creştine.

Despre prezența mea în închisoarea Aiud.

Din prima condamnare politică am executat cinci ani la Aiud. A doua condamnare, de 15 ani, am executat-o tot la Aiud, şi după expirare am continuat prelungirea la Periprava. După cum spuneam, în 1948 am fost condamnat la 15 ani, maximum de pedeapsă care se dădea unui şef de lot în acel timp, fiindcă nu apăruse încă legea de condamnare la moarte pentru cazurile de confruntare armată. Regimul din închisoarea Aiud era următorul: foamete, izolări, bătăi, toate mergând până la suprimare. În toți cei 15 ani şi opt luni nu am avut nici o legătură cu familia. Nici scrisori, nici pachet, nici dreptul de a citi şi a scrie. Am făcut parte în mod obişnuit din lotul celor care n-au fost ocoliți nici de izolări, nici de pedepse. Cred că ar fi revelator pentru cunoaşterea mediului penitenciar să vorbesc despre câteva modalități esențiale de convietuire într-o celulă. Cele mai importante şi binevenite sunt dragostea şi bunătatea, dreptatea şi corectitudinea nefiind

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

suficiente. Când te afli singur în celulă, trebuie să ai atenția mărită la gânduri. Îți trec prin minte o sumedenie, de tot felul, pe lângă cele ziditoare te pot asalta şi gânduri tulburi, deprimante. Pe acestea din urmă trebuie să ți le în-depărtezi imediat. Şi eu, conform spiritualității legionare, am năzuit la o autentică trăire creştină. În măsura în care am reuşit rămâne să aprecieze camarazii mei de suferință. Au fost situații când nu am putut face binele, dar întotdeauna cu orice risc m-am opus să fac rău, să sufere cineva din cauza mea. La expirarea sentinței de 15 ani nu am fost eliberat. Detenția mi s-a prelungit din oficiu, fără judecată. Prelungiri asemănătoare de detenții li s-au aplicat şi altora, dar, înainte cu jumătate de an de la acea dată, aceste prelungiri de detenție au fost suspendate, căci din închisoarea Aiud se eliberaseră în jur de trei mii de deținuți politici cu pedepse neexpirate, oameni de mare importanță în trecut: miniştri, generali şi diverse somități. Mi s-a spus că prelungirea detenției şi a izolării mele, singur în celulă, are trei motive: întâmplarea din gara Herculane, apreciată de data asta ca defavorabilă mie, o grevă a foamei pe care o declarasem cu şase ani în urmă pentru a obține asistență religioasă şi Noul Testament, fapt considerat ca o instigare, pentru că unul din punctele grevei generale legionare care a urmat la Aiud a fost şi acesta formulat de mine, şi al treilea a fost modul în care am luat cuvântul ca răspuns la presiunea care se făcea pentru acceptarea reeducării, răspuns care a fost considerat nesatisfăcător.

În încheiere mi-aş exprima dorința, adresată ca rugăciune lui Dumnezeu, ca sutele de vieți care au fost curmate de comunism, pentru că s-au opus comunismului, să fie primite ca jertfe la făurirea României Creştine.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

DUMITRU PETCHESCU

Născut la 2 aprilie 1932 – fiul lui Ion şi al Mariei; Ion – condamnat în martie 1949 politic la 7 ani muncă silnică în lotul Marineasa, în care au fost 32 de persoane judecate la Tribunalul Militar Timişoara.

În perioada 1947-1948, singurul personaj care în zona noastră era urmărit era Gogu Cristescu, de la Plugova, şi el era căutat de mai mult timp. Era o persoană în ochii Jandarmeriei şi Securităţii. Venea aici la noi, aici la colibă, unde tata lucra singur terenul.

Ne explicaţi unde este amplasată această colibă?

Coliba este amplasată pe drumul naţional Nr. 70, între localităţile Plugova, Iablanița, Cruşovăţ şi... Avem hotar cu toate aceste localităţi, suntem exact în mijloc. Aici, în perioada aia, 1948, se punea problema (sau mai înainte, dar eu atunci am aflat) reorganizării mişcării legionare. Şi în sensul ăsta se ducea muncă de lămurire de la om la om, în care era angrenat şi tatăl meu şi Zaharia Marineasa. În acţiunea aceasta a lor de reorganizare s-au deplasat, în vara lui 1948, Zaharia Marineasa, tatăl meu şi Gogu Cristescu la comandorul Domăşneanu, la Băile Herculane. Ăla a fost primul incident pe care l-au avut. Au discutat şi asta a reieşit din sentinţa şi din actul de acuzare al Procuraturii Militare, că s-a discutat de reorganizare. Au recunoscut, probabil că a recunoscut Marineasa. Şi la terminare or venit în gara Herculane şi au vrut să călătorească să vină până la Iablanița, până la Cruşovăţ. Eu ştiu până unde au vrut să vină? Dar până la Iablanița, cred că s-au dus şi au vrut să ia bilet.

Şi atunci ei fiind deghizaţi – Zaharia Marineasa era îmbrăcat în costum ţărănesc vechi, cu opinci, cu obiele şi cu o traistă în spinare, tatăl meu era deghizat, Gogu

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Cristescu la fel. Nu au avut îndrăzneala să se ducă la ghişeu să-şi ia bilete, dar coincinența a făcut că soția comandorului Domăşneanu trebuia să meargă în noaptea aia, era după 2-3, cu personalul la Lugoj, cu probleme personale. Atunci d-na Domăşneanu s-a dus la ghişeu şi a luat un bilet pentru Lugoj şi trei pentru Iablanița. Impegatul, fiind un informator al Siguranței (Securității), a anunțat (era o patrulă dintr-un plutonier şi un militar, făceau o patrulă prin gară) că d-na comandor a luat biletul şi numai bine că el a dat biletele, d-na a ieşit de acolo, de la casierie, s-a dus mai jos în întuneric, că ei aşteptau acolo, şi le-a dat biletele. Dar imediat la doamna comandor a venit plutonierul şi militarul respectiv. Nu or fugit, nu o fost nici o problemă şi a întrebat:

„Ce-i cu dumneavoastră aici?"

„Aşteptăm trenul."

„De ce nu aşteptați dumneavoastră trenul cum aşteaptă toată lumea, pe peron (este multă lume care aşteaptă trenul)?"

„Erau obosiți..."

După aia au povestit cum a decurs toată treaba. Şi au armat armele şi au spus: "Poftiți la birou să vă legitimați".

S-au supus, toți trei s-au ridicat de acolo, militarii în spatele lor cu armele ca să-i ducă la biroul de mişcare. Dar până să ajungă la biroul de mişcare, sunt scările care merg în jos la autobuz şi în momentul în care s-a ajuns la scări, Gogu Cristescu a tulit-o, a ieşit de sub escortă şi a fugit pe scări în jos, plutonierul după el. Nu l-o ajuns. Sigur acum s-a întâmplat primul incident. Gogu Cristescu, când o ajuns jos, sigur că erau trăsuri, nu erau taximetre, ca acum. Când a ajuns jos s-a pus pe jos pe burtă şi a tras cu pistolul automat. Nu a tras să-l omoare,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

el a tras să-l sperie. Plutonierului i-a spus să nu se mişte de acolo, ştiind că probabil cei doi care au rămas, tatăl meu şi cu Marineasa, probabil se vor descurca. Militarul i-a luat şi i-a băgat cum bagi oile la strungă, i-a băgat în biroul de mişcare. Amîndoi erau înarmaţi, nu s-o văzut, nu avea nimeni intenţia să tragă. Nu putea şi să stea de pază la uşă, şi să-i legitimeze. Şi se tot uita în spate să vadă dacă vine plutonierul. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu plutonierul exact, că militarul era ţinut în sală, îi spunea că dacă se mişcă: "Te împuşc". Atunci a profitat Marineasa că avea mai la îndemână arma în straiţă, un pistol de dimensiuni mai reduse, a luat straiţa în spinare şi nimeni n-a bănuit ce putea să se întâmple din straiţa aia. S-a întors un pic cu spatele, militarul tot aştepta să-i vină superiorul. Şi la un moment dat Marineasa a scos pistolul şi cum erau uşile staţiei înalte a tras cu pistolul peste militar. Militarul sigur că în condiţiile acestea a luat-o la fugă şi Gogu Cristescu ştia că asta îi fuga militarului, erau bocanci, atunci i-a dat drumul plutonierului: "Acum poţi să pleci." Nu i-a făcut nimic, nu l-a împuşcat. Ăsta a fost incidentul de la Herculane.

De aici a pornit la noi în zonă hărţuiala. Şi ghinionistul a fost doamna comandor. Că ea a ajuns la Lugoj, a fost aşteptată de Siguranţă (Securitate). A fost aşteptată şi obligată să spună cine au fost indivizii. Şi atunci a spus: Gogu Cristescu, Zaharia Marineasa şi Ion Petchescu. După ce Marineasa a tras cu pistolul, au ieşit afară, nu au mai fost urmăriţi de nimeni, dar au luat-o fiecare pe o potecă, nu s-au mai găsit cu Cristescu. Şi atunci s-a început urmărirea lor, şi a lui Marineasa, şi a lui Petchescu. La două-trei zile, ei erau acasă, încă nu intraseră autorităţile, la noi în casă, au venit de la Siguranţă doi agenţi: Giuchici, şeful Siguranţei de la Orşova, şi încă unul şi l-au căutat

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

pe tata meu acasă. Tata sigur că după incidentul din Herculane era plecat şi nu mai apărea. Nu l-au găsit. Au făcut percheziție, au aruncat nişte reviste germane pe sub pat, eu nu am putut să văd, nici nu m-a chemat, ca la urmă să le scoată şi să spună în fața notarului, ca martor din partea autorităților locale, să arate: "Uitați ce material subversiv am găsit aici".

Şi atunci au luat nişte lucruri care nu aveau nici o legătură cu politica, nişte obiecte de menaj, inox, verigheta tatălui meu, pelerina. Pe mine m-a trimis în sat, cum era seara că i-au spus că poate este în sat. M-a trimis să-l caut. Au căutat să mă determine să-l aduc acasă că nu-i nimic grav. Că numai ce s-a făcut o percheziție şi urmează să semneze procesul-verbal. Eu nu am putut, ştiind povestea cu Herculanele, mi-am dat şi eu seama la 16 ani, cum să mă duc să-l caut să-l aduc acasă. El plecase, unde a fost nu ştiu. M-am dus eu în sat la un băiat, mai jos de ai mei, m-am îmbrăcat şi eu în costum țărănesc şi m-am dus să văd care este pulsul în sat şi ce se mai întâmplă la casa noastră. În momentul în care eram pe stradă am auzit o împuşcătură de armă automată. Nu mi-a fost totuna, de aceea nu m-am dus în noaptea aceea acasă, ulterior am aflat ce s-a întâmplat. Noi am avut nişte maşini de tricotat şi la maşini am avut o fată din Teregova care învățase şi făcea flanele. Fata asta rămăsese în casă, pe mine agenții de Siguranță mă trimisese în sat să-l caut pe tata. În momentul în care s-a auzit la poartă, poarta casei era un pic înțepenită, cineva a venit la poartă, a încercat să deschidă. Pe moment s-a deschis uşa la a doua încercare de a deschide uşa cu o forță mai mare, unde a venit un agent de Siguranță, a venit şi el la poartă, stând în spatele porții, aceasta s-a deschis. În momentul în care s-a deschis poarta, era

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

cineva, acesta era dl Cristescu. Ei nu se văzuseră de la Herculane. În aceste două-trei zile ei nu s-au mai întâlnit. Acesta a venit la noi acasă să vadă ce s-a întâmplat. Şi când colo cunoştea pe fată de vreo trei ani, cum el mai venise pe la noi la colibă, la lucru, o cunoştea, când a ajuns în fața fetei a întrebat-o „cu cine eşti înăuntru". Agentul de Siguranță era după uşă şi acesta a sărit să-l prindă de piept şi cu pistolul în mână; atunci sigur Cristescu s-a smucit din strânsoarea lui, s-a tras câțiva metri înapoi şi cum avea pistolul mitralieră în mână, a tras câteva rafale în aer, şi acestea au fost împuşcăturile pe care le-am auzit eu fiind pe stradă. A trecut. Eu nu am mai dormit acasă, fata aia a dormit singură, ei au stat cât au stat, până la urmă nu a mai venit nimeni şi au plecat.

Au trecut câteva zile. Acum s-a întețit atenția Securității. Eram mereu urmăriți, toate persoanele dintr-un sat să vadă, şi tata era un om cu gospodărie, ştia că are un copil, nevasta avea probleme de rezolvat. O venit acasă într-o zi, la câteva zile, iar m-o trimis până la Mehadia nu ştiu în ce problemă şi el s-a dus la apă. A ieşit în stradă şi aducea apă dintr-o fântână care era la stradă. A fost văzut, s-a dat telefon, eu am venit înainte de a apărea Securitatea. Or apărut ulterior străini, inclusiv Giuchici. Am consumat ceva mâncare cu tata. Mi-o spus că a adus apă şi a ieşit prin spatele casei. După un sfert de oră am auzit uşa de la intrare bruscată cu putere. N-a fost închisă. S-a dat de perete şi un comisar cu pistolul în mână a intrat înăuntru şi a început să mă ia la întrebări: "Unde este tat-tău?" "Nu ştiu." Ei au fost informați că a fost acasă. "Cum nu ştii?" N-a fost atâta şi prin spate au venit şi au început să caute prin pod. Ăia care au venit prin spate cu pistoalele în mâini şi din două direcții, tatăl meu i-a văzut, că nu a avut timp să meargă departe. Au trecut la 10 metri

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

de el. El era într-adevăr cu arma în mână. Dar nu erau atenți. Ei erau atenți către case, unde trebuia să fie cel urmărit. Văzînd tatăl meu ce s-a întîmplat, a plecat în sus. Au căutat toată casa şi la urmă cetățeanul care a intrat, nu Giuchici, mă lua aşa de spate şi cu pistolul mă împingea să caute. Eu ştiam că tata nu-i acasă. Şi când am ajuns în grajdul de animale, m-a bătut, mi-a dat un picior în spate şi m-a trântit pe jos şi a început să care cu picioarele în mine.

"Măi pui de bandit, pe cine ai trimis alaltăieri seară?" Au ajuns la concluzia că eu, când am ieşit din casă, am trimis pe cineva să-i atace. Aia a fost cu totul întâmplător, că Gogu Cristescu a venit.

Era problema cu Herculanele, ei nu s-au mai întâlnit, cu totul întâmplător a venit. Am zis: "Nu ştiu, am auzit şi eu, am fost şi eu. "M-a bătut, am început să țip şi atunci a venit Giuchici şi a spus: "Hai că nu mai avem timp de el, venim altă dată". Şi m-au luat toți să le arăt unde-i coliba. De la Iablanița peste deal se vede un pic coliba noastră. Tatăl meu era acolo, dar el mergea înaintea noastră, se furişa. Mi-a spus că m-a văzut, între ei, acolo. Până am ajuns la un deal, de unde se vedea bine coliba noastră şi le-am spus: "Uitați, acolo este coliba."

Şi de atunci a rămas şi tata urmărit intens de Securitate, ei trebuiau să-l găsească.

Ce se întîmplase? În perioada când tatăl meu se tot ducea la comandorul Domăşneanu, era chiar perioada de reorganizare, acolo a găsit un sârb, Rada Şişcovici. Acesta era un naționalist sârb, în perioada când Serbia era ocupată, erau două feluri de partizani: nişte masivi muncitori erau ai lui Tito cu ai lui, şi Draja Mihailovici, care era cu ceilalți. Când i-a întins o cursă şi l-a prins. Rada Şişcovici s-a retras aici. Era un om cult, ştia 5 limbi la

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

perfecție, era unul din locotenenții lui Draja Mihailovici. S-a refugiat în România şi făcea servici la C.I.D., la Orşova (Comisia Internațională Dunăreană). Aici era pe un post de traducător arhivist. N-a mai trecut în Iugoslavia la el în Serbia, pentru că acolo era condamnat la moarte. După un timp a părăsit serviciul şi, cu banii pe care i-a avut, s-a dus la comandorul Domăşneanu. Tatăl meu, fiind în relații bune cu Domăşneanu, s-a gândit să-l ia la noi. Eu în perioada aceea am făcut 4 clase la gimnaziu la Timişoara, am făcut liceul Electromotor şi m-a retras de la şcoală, că era aşa situația, că vin evenimentele de revoltă. Tata a socotit că numai un copil are şi să nu fiu la oraş. Ei m-au retras de la şcoală.

Dar avea intenția să nu pierd de tot şcoala şi l-a luat la colibă pe lângă băiat, să mai învețe ceva. Am învățat eu ceva, dar nu prea mult să ştiu eu bine franceza. El a fost profesor de franceză în Paris şi şi-a făcut şi studenția acolo în timpul primului război mondial.

Avea deci 58 de ani. Dar ce s-a întîmplat? A fost o perioadă când a fost urmărit şi tatăl meu îl lua cu el când se ducea. El la colibă nu mai avea siguranță. Dar totuşi se întâlneau, el îmi dădea să învăț şi asta mi-a prins bine când am terminat liceul, să dau la fără frecvență. Ce a făcut el atunci mi-a fost suficient să absolv liceul, să dau bacalaureatul.

Tata era preocupat şi de gospodăria lui. Eu la 16 ani eram copil şi nu eram capabil să conduc o gospodărie şi l-a lăsat pe Şişcovici cu coliba jos la calea ferată şi a venit în sat prin spatele casei, numai bine că în perioada asta nu mai ştiu cum s-a întâmplat, ce s-a întâmplat, destul că s-a dus şeful de post de la Iablanița şi l-a arestat. Nu a fost condamnat, nu a fost expulzat. Am auzit că a murit în cele din urmă la închisoare.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Tata, cînd a auzit, nu i-a fost tot una, mai ales că-l luase pe răspunderea lui de la comandor.

Şi s-a hotărât să se ducă să-l scoată de acolo, fără să-mi spună mie. Pe mine m-a expediat din sat să mă duc pînă la Globurău, la bunica, de unde ne tragem noi, şi el s-a dus la post. Împreună cu altcineva a pus la cale să taie toate liniile telefonice. A dat o misiune unui băiat care a tăiat liniile telefonice, dar nu le-a tăiat pe toate şi s-a dus la post. Cum nu toate liniile telefonice au fost tăiate, legătura cu restul țării, cu Herculane, cu Mehadia au fost tăiate, dar legătura cu CFR-ul nu a fost tăiată. CFR-ul avea atunci pază militară, şeful de post a cerut întăriri la trupele de la CFR. Tatăl meu s-a dus acolo, era o clădire pe colț, e un pârâiaş mic, s-a dus să studieze să vadă cum poate să intre acolo. Era înarmat, era disperat, cum era în mentalitatea lor, de a ataca. Fiind pe zid să salte să intre în curte, s-a aprins iluminatorul care lumina postul de jandarmi şi pârâiaşul ăla şi l-au văzut agățat acolo. Militarii veniseră deja (militarii de la CFR), erau doi militari, chemați probabil ca întărire, au venit cu armele potrivite.

Când l-au văzut agățat pe zid, l-au somat şi a sărit în apă, în apa aia mică. A sărit acolo pe burtă şi a încercat să tragă în el. S-a blocat arma lui. Putea în momentul în care s-a blocat arma să arunce o grenadă, dar n-a mai avut nici un rost.

S-a pus după o piatră. Salvarea lui a fost că au tras, a ricoşat, dar nu l-au nimerit. Atunci a ieşit şeful de post cu o voce tare:

„Cine-i acolo?"

„Eu sunt!"

„Tu eşti, Ioane?"

„Da!"

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

„Păi ce-i cu tine?"

„Am venit să mă predau!"

Asta a fost prima vorbă. A oprit militarii. L-au băgat în post.

Nu i-au făcut nimic. Era cunoscut. Atunci au venit întăririle şi atunci a fost urât bătut.

L-au bătut urât, care cum au venit în două maşini. Eu, cum v-am spus, nu eram acasă. Eram trimis la Globu-rău, dar dimineaţa trebuia să vin acasă. Îmi dăduse misiune să mă scoată pe mine din raza acţiunii şi când am venit acasă dimineaţă, deja îl transportau. Nu am ştiut nimic ce se întâmplă. Când am ajuns pe calea ferată, acolo unde se ducea o potecă paralel cu calea ferată, am auzit în maşină cum cântau de parcă veneau de la luptă. Erau maşini militare cu banchete şi pe o parte şi pe alta, jeep-uri. Prin ceaţă am văzut militarii; ei nu ştiu dacă m-au văzut pe mine. Cred că un minut lipsea să ne întâlnim, dar eu deja m-am deplasat pe poteca care mergea paralel şi şoseaua este tot paralelă cu calea ferată.

M-am deplasat şi i-am auzit cântând, mi-am zis: „Cine ştie ce?" Când am ajuns acasă, am aflat că tata a fost arestat. Nu-mi venea să cred. În noaptea aceea primarul care a fost atunci a venit şi m-a căutat şi pe mine. Aveau ceva cu mine, nu le ieşise din cap că eu am trimis pe cineva să-i atace pe ei la incidentul cu Gogu Cristescu de la poartă. Nu am ştiut că ei m-au căutat. După aia am aflat că nu m-au găsit, m-au căutat în toată casa. Pe urmă fata le-a spus că era singură acasă, că nu ştia unde sunt. Ce se întâmplase? Într-unul din buzunarele lui Şişcovici au găsit un bilețel de la mine. Eu mai corespondam cu el. În ce sens corespondam? El era fumător. Nu era un om agresiv, nu punea mâna pe

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

armă nici chiar să-şi apere viaţa lui, dar fuma încontinuu. Era necăjit şi tata nu prea îi dădea să fumeze, îi mai dădea câte un pachet aşa câteodată, eu îi mai dădeam, spuneam că-i mâncare şi îi mai dădeam câte un pachet de ţigări şi aşa prin corespondenţă îmi dădea să învăţ ba verbul cutare, ba verbul cutare, şi unul din răspunsurile mele l-au găsit la el în buzunar când l-au arestat. Şi au întrebat ce-i cu acesta, a spus că este de la mine. Eu eram un personaj care a avut tangenţă cu Şişcovici. M-au căutat în noaptea aia şi m-au lăsat în pace, nu m-au mai căutat. Pe tata l-au dus la Siguranţă la Lugoj, pe Marineasa l-au arestat tot cu un truc, l-au chemat la telefon şi acolo l-au arestat şi au colectat din plasa asta Orşova, că Marineasa a recunoscut. Au fost judecaţi, Marineasa a primit 15 ani, unul din Orşova, 10 ani, tata, 7 ani şi aşa tot grupul până la pedeapsa minimă de 6 luni, dar asta înainte de a apărea pedeapsa cu moartea, deci au fost judecaţi după legile vechi. Ulterior, în vară, după ce a fost prins comandorul Domăşneanu, Spiru Blănaru, atunci s-a aplicat pedeapsa cu moartea.

Despre arestarea mea, în gospodărie la noi, fiind cuplul acesta de oameni ajutători, ăştia ştiau toate persoanele şi pe Gogu Cristescu, şi pe alte persoane care ne căutau. Şi fiind el aici la colibă o dată, Gogu Cristescu a scăpat cu fuga de la Cruşovăţ, dintr-o colibă, dar cam dezbrăcat. Şi cuplul ăsta l-a îmbrăcat, i-a dat probabil şi mâncare. Ce s-a întâmplat? Eram la vârsta la care nu puteam să judec aşa cum trebuie, nu puteam să ţin şi nişte oameni care să asculte de comanda mea, eram la vârstă fragedă şi m-am hotărât să nu îi mai ţin. Sigur că lor nu le-a convenit, au venit în sat. Eu nefiind în sat, ei au furat de acolo nişte obiecte şi au plecat. M-am dus la post şi am reclamat că mi s-a furat. A întrebat şeful de

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

post dacă bănuim pe cineva şi dintr-un mic amănunt am ştiut imediat cine a fost hoţul. Un vecin de lângă noi mi-a spus că căţeluţa lui a lătrat toată noaptea în spatele grădinii şi într-o bucăţică de pământ moale dintr-un muşuroi de cârtiţe a fost amprenta unei încălţări, şi încălţămintea a fost de-a noastră, una care avea un călcâi din două bucăţi, şi urma a rămas în pământ. Am ştiut atunci că este vorba de omul ăla. M-am dus la şeful de post şi-am explicat: uitaţi, am găsit urma aia în sfârşit, mi-a spus că lucrează la Topleţ, că şi acolo nu ştiu ce ar fi făcut. Aşa a fost destinul că nu l-am lăsat pe şeful de post să-l caute, am făcut eu pe detectivul. Mă urc pe tren seara, am urcat pe tren şi în gară la Topleţ l-am găsit pe respectivul. Era acolo, când m-a văzut, a fugit. L-au urmărit apoi cu un jandarm, însă noi am găsit lucrurile pe care le furase într-o valiză mare. Şi erau lucrurile acolo. Impegatul i-a zis să aştepte trecerea personalului, după aia îi face formele de plecare. El urma noaptea să plece în Moldova şi bine ar fi fost să fi plecat ! Când m-a văzut pe mine, a fugit. Eu m-am dus la post, am luat un jandarm cu mine, am căutat şi pe seară, când să se întunece, a venit la bagaj, şi atunci au întrebat: "Ăsta-i?" Mai venea şi cu o valiză micuţă în mână, a lui Şişcovici, care rămăsese la noi. Când l-am văzut, i-am spus printre dinţi jandarmului: "Ăla care vine din faţă, ăla este!". Jandarmul şi-a făcut meseria lui. Când a ajuns, i-a tras vreo doi pumni, l-a trântit jos. Mie mi-a părut rău de el: "Lasă, nu-l mai bate, că dacă l-am găsit, nu mai are rost să-l mai baţi". M-am dus la biroul de mişcare, acolo am găsit lădoaia aia cu bagajul. Urma ca mâine zi să vină acasă la lablaniţa la reconstituirea furtului. Noaptea ei l-au mai bătut, şi el şi-o fi zis: "la stai, că dacă eu primesc bătaie, ia stai să fac şi eu o treabă". Foarte bun prieten eu cu militarii, seara am mâncat cu ei

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

acolo. Dimineața, când să mă scol, văd că nu vorbesc cu mine nici unul, mi-a trecut prin gând ceva: "Aici trebuie să fie ceva suspect". Într-adevăr, el noaptea a dat declarație împotriva mea, că la mine la sălaş am primit partizani, că au venit cu alte persoane străine, că am cântat cântece legionare. A fost suficient pentru şeful de post, deja ştiau şi militarii toată treaba, de aceea ei nu vorbeau cu mine dimineața. Şeful de post, cu tact, mi-a spus: "Te duci la lablanița şi venim noi la reconstituire, trimit eu un băiat". Nu mi-a zis nimic, nu am ştiut nimic de declarație. Am plecat, eu am venit cu personalul dintre două şi trei, dar eu am avut nişte presimțiri. Când au apărut, deodată m-am schimbat la față. Cum eram vecini cu primăria şi la ieşirea notarului a ieşit notărița şi m-a văzut. Toată lumea ştia că la Petchescu s-a furat şi că vin la reconstituire. A ieşit şi ea şi mi-a spus: "Tu ai albit la față că ție ți-o furat, dar el nu albeşte!" Ele ştiau ce ştiam eu. Mie mi s-a părut suspectă atitudiunea lui, a şefului de post, a militarilor am văzut că-i alta. O venit la post, când l-a văzut şi acesta, i-a dat două palme: "Hoțule!" Şeful de post încă nu luase contact cu dosarul ăsta care a venit şi cu declarația. Cică, către mine, "Du-te tu acasă, că venim şi noi după aia". Acestea sunt formalitățile pentru reconstituirea furtului. Am mers acasă, am aşteptat un pic, vine un militar, un jandarm, erau în termen: "Mitre, hai până la post!" "Păi nu veniți la...?" "Nu, te cheamă dl şef până la post". Când am intrat în postul de jandarmi, era numai şeful acolo: "Mitre, uite care-i problema, venim şi la reconstituire, dar uite ce a declarat Puşcaşu" (că Puşcaşu îl chema), şi a scos declarația şi a început să citească ce v-am spus eu mai înainte: că am primit persoane fugite, partizani, că i-am îmbrăcat, că le-am dat să mănânce, că am cântat cântece legionare şi că

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

aş avea o armă. Tatăl meu a avut într-adevăr armă, dar eu nu. Au venit la reconstituire, eu m-am dus din nou cu ei, am dat declarație acolo, el a bătut la maşină şi nu am recunoscut, am zis: "Nu-i adevărat, eu nu am avut unde să primesc, eu nu am stat la colibă. Puşcaşu cu nevasta a stat acolo şi dacă ştie el că m-am dus cu persoane, cu băieți şi am cântat cântece legionare să spună el cine sunt. D-voastră puteți afla dacă este adevărat sau nu. El spune să se răzbune pe mine. Dacă era adevărat, eu nu mă duceam cu trenul să-l caut". În sfârşit, am zis că nu ştiu. Iar arma cât a fost tata nu am văzut-o şi nici după plecarea lui de la colibă. Acum s-au încurcat lucrurile, pentru că trebuia dovedit. Trebuia să găsească şi persoanele cu care am cântat cântece legionare şi dovezi că persoanele fugite nu le-am îmbrăcat aici, la colibă. În sfârşit, dacă există arma trebuie să o scoateți. Întrebați-l pe Puşcaşu. Pe timpul cât tata a fost fugit, nu am văzut arma şi asta a fost motiv să mă aresteze, pentru că nu am văzut arma. Într-adevăr, a mai fost o armă aici, de care eu nu ştiam. Eu am recunoscut că am văzut arma la tatăl meu, o ştiam, nu era a lui, era alta pe care am văzut-o. Puşcaşu era gospodarul aici la colibă, eu nu am avut tangență cu arma. Dar prin faptul că s-a interpretat că eu ştiu de arma aceasta, iar eu am spus clar că eu nu ştiu de arma tatălui meu când era fugit, ştiu că a avut o armă. Ne-o dus cu şiretlicuri pe amândoi, mi-a spus că trebuie să merg mai întâi la Lugoj, la Securitate, să dau nişte declarații, am plecat de parcă am plecat la nuntă. Nu bagaj, nu nimic, m-am îmbrăcat şi am plecat. Eu am fost arestat din momentul acela. Pe el l-a dus la Penitenciar, pe mine m-or ținut câteva zile la Miliție, nu mi-a luat nimeni nici o declarație, după aia m-or dus la Securitate. La Securitate era îmbulzeală din 48 de

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

persoane, m-au băgat într-o bucătărie (ce era casa unei persoane), 48 de persoane erau în bucătăria aceea şi era un prici aşezat pe trei nivele şi prin bucătăria aia trecuse şi tatăl meu, el avea obiceiul să zgârie odată acolo şi deţinuţii mi-or spus: "Vino aici, că aici a stat şi tat-tău". Oamenii din zonă, oameni care îl cunoşteau, pe mine nu m-or cunoscut, dar pe tata l-au cunoscut, nu era un lot cu el, că rămăseseră acolo. Am stat acolo o lună de zile, două săptămâni nu m-a întrebat nimeni nimic, o dată în zi mâncare, jumătate de oră afară, am început să ameţesc, nu puteam să mă mai ţin pe picioare. Am avut norocul că la două săptămâni s-o liberat alt băiat de la Domaşnea, unul Galescu, pe ăla l-or învinuit nu ştiu pentru ce şi l-or eliberat. Şi la corpul de gardă era spart un zid şi corpul de gardă se afla în altă clădire şi birourile de cercetări şi tot acolo era corpul de gardă a militarilor care păzeau. Aveau nevoie pentru curăţenie. Văzându-mă mai mic, la 16 ani, au hotărât să mă ia la curăţenie şi m-au scos la două săptămâni din regimul acela strict, le făceam curăţenie, le aduceam mâncare de la restaurantul Dacia, le spălam vasele, le spălam câte o batistă, cămaşă, prosoape, în sfârşit, eram ca o menajeră lor. Şi atunci, odată, când îşi predau (în fiecare dimineaţă, cfiţerii de serviciu îşi predau deţinuţii), era un locotenent Hansberger, exact acelaşi care îi făcuse şi lui tata dosarul. A făcut apelul şi când a ajuns la Petchescu Dumitru, zice: "Măi, tu eşti fiul lui Petchescu care-i la Timişoara?" (tata era la Timişoara, era şi judecat). "Da !" "Şi ce dracu n-ai putut să stai barem tu acasă?" Am văzut că nu i-o fost totuna, probabil. N-or zis nimica, eu profitând de faptul că eram în tangenţă cu ei acolo că veneau la biroul de cercetări, l-am rugat într-o zi: "Domnule locotenent, vă rog foarte mult (nu m-o întrebat nimeni nimic, erau oameni acolo

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

de un an jumate care nu au dat declarație şi nu l-a trimis nici la justiție ca să-l condamne şi nici acasă ca să-l elibereze, şi eu ştiam că ce stă la Securitate nu se socoteşte la pedeapsă), dacă sunt vinovat, să mă trimită la justiție, da' cercetați-mă, faceți-mi dosar. Într-adevăr, în două zile m-au chemat la un caporalul Gherga, dar după ce făcusem noi curățenie. Am terminat, mă băgaseră în arest, o venit după mine:

"Hai."

"Da am făcut curat!"

"Hai după mine". Dar râzând aşa: "hai la cercetări". Toate cele 48 de persoane, curioşi să vadă ce mi se întâmplă, că aşa era acolo, orice amănunt trebuia să-l ştie toți. Dar m-a cercetat un locotenent Mircu, om zelos slujbei lui şi regimului. S-a pus acolo el în fața mea, eu pe un scaun să dau o declarație:

"Ai făcut cutare, cutare, ai primit partizani acolo la tine?" "Nu!" "Cum nu?" "Domnule locotenent, eu nu am putut să primesc persoane străine la colibă, pentru că eu nu am stat la colibă. Dacă Puşcaşu (atunci am început să mă apăr) ştie că pe la colibă pe la noi a trecut cineva, atunci numai el trebuie să ştie". S-a repezit la mine peste masă, mi-a dat vreo doi pumni, am căzut pe jos, am început să țip, mi-a spus să nu mai țip. Clădirea era izolată, dar avea şi stradă, era acolo imediat la stradă o fereastră cu zăbrele, dar nici el nu a mai dat în mine cu picioarele, mi-a dat doar vreo doi pumni, am căzut jos: "Banditule, vrei să bagi un om sărac la puşcărie? voi exploatatorilor!" "Domnule locotenent, eu nu ştiu !" După aia m-or lăsat în pace, au scris exact ce am spus în declarație. M-or lăsat în pace. La o lună de zile m-au chemat din nou la cercetări şi mi l-au adus pe Puşcaşu în față. El era la Parchet pentru un furt. L-au adus la Parchet să-l pună față în față

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

cu mine pentru o confruntare directă, dar nu a mai fost locotenentul, a fost un plutonier major spaima Securității, unul de la Cornea, unul Săvăilă. Când am intrat acolo, pe masă avea o maşină de scris şi o boată numai noduri. Când am văzut-o, nu mi-a fost totuna, era un personaj sever.

"Petchescu, dai declarație?"

"Da, dau !" a semnat-o Petchescu, am spus datele personale. "Ce ştii de persoanele străine care le-ai hrănit la colibă?" "Domnule plutonier major, nu am hrănit pe nimeni. Eu nu am stat la colibă", declarația scurtă a fost norocul meu. Pe asta am menținut-o până la ei, "n-am fost la colibă, nu ştiu dacă s-a întâmplat aşa". Puşcaşu ştia despre haine, mâncare, adevărul este că şi eu ştiam, Puşcaşu mi-a spus imediat: "Uite că astă-noapte a venit nea Gogu, a scăpat de la Cruşovăț dintr-o colibă". Ştiam lucrul acesta, dar nu puteam să-mi asum eu fapte pe care nu le făcusem şi am spus: "N-au fost!" "Păi uite că Puşcaşu ce declară." Şi bagă datele personale şi începu că veni pe la colibă Gogu Cristescu şi i-a dat să mănânce, că a venit dezbrăcat, că i-a dat cutare şi cutare. A încheiat declarația şi a întrebat: "Cum era îmbrăcat Gogu Cristescu?"

"Avea nişte pantaloni, avea şi mustață (nea Gogu nu avea mustață), avea în picioare nişte cizme". El a uitat. Pe aici, pe la colibă, au mai trecut şi alte persoane, cizme avea Artinescu de la Mehadia. A fost un personaj care nu a avut tangență tata cu el. După ce tata şi Marineasa au fost arestați, atunci s-a aciuit pe lângă nea Gogu Cristescu şi personajul ăsta de la Mehadia şi într-adevăr a fost pe aici, pe la colibă. Dar ce se întâmplă! Ei erau informați cum se îmbracă Cristescu, că nu corespundea cu datele ce le aveau ei. Numai bine că nu i-a convenit plutonierului ce declară: "Cum îi Petchescu? Şi cu arma cum îi?"

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

"Arma nu am avut-o eu!"

Mă scuzați că revenim puțin înapoi. Şeful de post nu ne-o dat drumul până n-o scos arma. Şi cu jandarmul şi cu şeful de post de aici tot ne soma: "Mă, scoateți arma! că acum trebuie să o scoateți!" Eu nu am avut de unde, că nu am ştiut de ea. Şi la un moment dat, când a început să-l amenințe, Puşcaşu s-o dus, unde s-a dus, că a venit cu arma militară. Deci corpul delict era ! Şi condamnarea aşa a fost. El avea port ilegal de armă şi pe mine complice din cauza că eu recunoscusem că am văzut o armă, dar nu pe asta, ci la tatăl meu până a fost arestat. Puşcaşu a declarat că aş fi avut eu arma, dar s-a dovedit că el a scos arma din colibă. În sfârşit, nu i-o convenit plutonierului, o fost foarte sever, dar nu m-o bătut. La un moment dat mi-a spus: "Pleacă! Du-te în arest!" Aici, cu ochii ațintiți pe mine, m-or întrebat ce s-o întâmplat şi le-am povestit ce s-o întâmplat, că o venit Puşcaşu, că l-or dus de la Parchet şi l-au pus la confruntarea directă cu mine să mă acuze. N-o durat 10 minute că vine din nou Gherga şi mă cheamă: "Hai la birou din nou!" Vă rog să mă credeți, l-am găsit tumefiat pe Puşcaşu. L-o bătut, el din acuzator o devenit vinovat că nu le corespundea la datele ce le-o dat, că el dădea date a lui Artinescu şi spunea că Cristescu a fost dezbrăcat, că eu l-am cazat şi i-am dat haine. Nu corespundea cu ce aveau în informații şi l-au privat pe el să vorbească. Ăsta a fost norocul meu. "Petchescu uite ce declară". Că au mai dat şi au mai schimbat declarația, că au venit cu doi copii în colibă şi au cântat cântece legionare, tot altfel decât prima declarație. Am declarat din nou scurt: "N-am văzut arma, arma am văzut-o la tata cât a fost fugit. Am văzut arma dar nu arma aceasta. Eu la colibă nu am stat." Între timp, eu aflasem că el este de la Cornea şi cunoştea forma de

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

trai a locuitorilor din zonă: "D-voastră ştiți cum este la colibă, acolo stau slugile. El a fost o slugă, un om care ne-a ajutat. Eu am stat în sat, el a stat la colibă. Dacă într-adevăr s-a întâmplat că cineva din partizani au venit la colibă, numai el i-a primit", dar el i-a primit într-adevăr. Eu mi-am menținut declarația: "Cum îi, Puşcaşule?" Băgă altă filă la maşină şi el a început să le amestece şi a doua oară m-o scos şi m-o mânat la arest. Acolo le-am zis la început că am şi eu o problemă cu unul care încearcă să mă acuze şi au zis că trece, încercau să mă încurajeze, vedeau că sunt copil. Când m-au chemat a doua oară, erau toți îngrijorați. Era un praf în bucătăria aia şi a zis: "Ai grijă ce faci". Acum a doua oară nici nu l-am mai recunoscut pe Puşcaşu. Dacă nu-l ştiam după mustață, nu l-aş mai fi cunoscut, aşa bătaie a luat. Bătaie pe care şi-a provocat-o singur. El, dacă spunea de la început, a fost cutare aşa, aşa îmbrăcat, avea astfel de armă, dar el dădea semnalmentele altuia şi nu le ieşea lor la socoată. În sfârşit, s-a făcut cercetarea, am semnat declarația cum v-am spus şi d-voastră aici şi ne-a trimis la Parchet. Şi nu au reuşit să dovedească nici de băieți, ca să mă poată acuza că aş fi cântat cântece legionare şi alte activități. Atunci am fost încarcerat. El a rămas la drept comun. Erau trei secții la Lugoj, jos, la mijloc politicii şi sus sabotajuri. La mijloc, la politici, în prima cameră după scară, am ajuns eu. Eu nu am mai văzut oameni arestați multă vreme. Erau albi ca varul, nu mai aveau roşeață. Erau 20 de persoane cu mine, în momentul în care s-a deschis uşa şi am intrat în celulă, cine se ridică în picioare? profesorul meu de franceză, d-l Şişcovici. Deci am dat de Şişcovici la Lugoj. Când m-a văzut, m-a luat în brațe şi a zis: "Măi Mitru, ce-i cu tine?" Unii ştiau deja, dar el nu ştia. Mergeau informațiile prin plecări, prin

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

veniri şi ştiau că eu sunt acolo, că sunt fiul lui Petchescu Ion. Unii mă şi cunoşteau. Era unul de la Topleț care venise pe la noi pe acasă. Acolo am făcut. Pe mine m-a condamnat de complice. Am făcut 6 luni la Lugoj. Am făcut apel, nu s-a luat în considerare, am rămas condamnat. Când am venit înapoi acasă, casa era toată ocupată, dispensarul era aici. Casa cu toate bunurile a rămas la discreția lor. Între timp, autoritățile locale au dat telefon la bunica, la Globurău şi au venit cu carele cu neamuri şi au cărat ce au mai găsit în casă, dulapuri, haine, tot ce s-a putut. Când am venit de la închisoare nu am avut unde să trag, am mers la bunica la Globurău. Acolo am stat şi m-am refăcut. Cât am fost arestat, surorile şi bunica tatălui meu s-au grijit de pachete la Timişoara şi la Gherla. Referitor la tata, a stat la Timişoara câteva luni, deja îl prinsese pe comandorul Domăşneanu şi pe Spiru Blănaru, se afla lotul Marineasa încă la Timişoara. Cred că au mai fost acolo până i-a executat, că tatăl meu mi-a povestit că îi auzea cum cântă în celulă şi la un moment dat nu i-a mai auzit cântând, i-au dus la Gherla, apoi pe Marineasa la Aiud. Tata a fost un fel de revoluționar şi când i se părea că este o nedrepate, imediat reacționa. Mai ales la puşcărie vezi nedreptatea şi trebuie să taci. O simțit că în camera unde era el era un informator, şef de cameră, şi a vorbit cu câțiva să-l schimbe pe şeful de cameră. Şi într-adevăr l-a mutat şi a pus şef un băiat tânăr, un student. Respectivul când a ieşit la plimbare, care o fost şef de cameră, i-o spus la gardieni. A fost chemat tata la administrație şi l-a întrebat: "Ce, tu eşti afară, tu faci alegeri aici, tu ai venit să faci alegeri?" şi i-a dat 18 zile de frecat coridorul. Se frecau coridoarele, se înfăşurau cârpe pe ambele picioare şi se mergea ore întregi până se lustruiau. Şi ce se întâmplă?

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Când a ajuns la Gherla, imediat s-a întâmplat ceva acolo, că, fiind noi, administrația îi lua tare de la început, ca să-i intimideze, să nu țină ședințe sau acțiuni din astea. Numai bine l-a chemat gardianul şi l-a dus în curte. A fost chiar de Paşti sau altă sărbătoare. L-a chemat în curte şi acolo erau alte 40-50 de persoane. Curtea era pavată cu piatră rotundă. Şi la un moment dat şeful închisorii, unul Lazăr, care ulterior l-au găsit, şi i-a condus, a făcut instrucție cu ei. I-o ales. Pe tata l-a simțit un pic mai bățos şi a zis să ia frica. I-o ales pe câteva zeci de persoane şi i-o dus acolo în curte: "Uite, hai că mai trebuie să ne pregătim, că vin americanii, voi trebuie să ştiți să vă feriți, să vă apărați, că ei or să vină cu avioane". Comandantul acesta al închisorii probabil că a fost ori drogat, ori beat, i-a luat cu sărituri, unul peste altul şi el stătea cu boata în mână şi trebuia să sară capra. Oamenii, epuizați, fără putere, cădeau şi punea pe cel care stătea aplecat mai sus şi cădeau şi atunci dădea cu boata. I-o stâlcit în bătăi şi tata a luat câteva boate, dar el era un pic mai ager la 42 de ani. Dar erau oameni în vârstă, ca fostul ministru Pană. În sfârşit, personalități, bătrâni care nu aveau pic de vlagă. I-o bătut până ce i-o lăsat leşinați. La urmă, după o oră, două, cât a durat programul acesta, a dat ordin gardianului să aducă apă. Şi din curtea aia se trecea în altă curte, unde era ciment. A dat ordin gardianului să arunce apă şi pe ei. I-o dezbrăcat şi i-o pus să se pună pe burtă câteva minute, apoi pe spate. Un program de exterminare. Atunci tatăl meu s-a îmbolnăvit rău. L-au dus la infirmerie, mulți au murit atunci, nu au mai putut, bătuți cu boata şi apoi puşi pe betonul rece. Exact ca să-i îmbolnăvească şi ca să-i extermine. În sfârşit, când a fost problema canalului Dunăre-Marea Neagră, s-o cerut la muncă şi a ajuns la Peninsula Marea

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Neagră. Acolo aveau un program de teroare. Cei ce nu îşi făceau norma erau bătuți. La 42 de ani, tata era în putere. Era slab, dar încă putea să-şi facă treaba. Dar a văzut că băga mâna sub pătură şi ciupea şi făcea semn să se ridice. Acolo aveau o baracă specială unde îi băteau că or vorbit că nu îşi făceau norma. Acolo, un băiat, un student, a zis că îşi pune capăt zilelor ca să-l audă. Toți îl cam aveau sub supraveghere pe băiat. Sigur că a profitat de ocazie şi o dată la apel nu-i studentul. S-a dat alarma şi l-au găsit la veceu, îi erau tăiate venele, cursese sânge acolo. L-au dus imediat cu ambulanța şi l-au reparat. N-o murit. Îi stâlceau în bătăi şi acolo la muncă. Munca era grea, era şi teroarea asta. Alt caz, omorât şi aruncat în sârme, ca şi cum ar fi vrut să evadeze.

În sârme trecea curent electric?

Nu ştiu, nu mi-a spus tata. Dar în orice caz persoana au agățat-o ei de gard, de sârmă. Dimineața când au ieşit din barăci era acolo şi supravegetorii au spus că a dat să fugă şi de asta l-au împuşcat. Un militar aşezat în foişor a strigat: "Nu l-am împuşcat noi, nu l-am împuşcat noi". Din foişor, un curaj pe băiatul ăla, au rămas şi ei mirați, că ştiau care era regimul, cum a avut el îndrăzneala.

Tatăl d-voastră a reuşit să iasă de la canal?

Da, a reuşit, când s-au terminat lucrările la Canal, l-au dus din nou la Gherla şi în noiembrie 1956 s-a eliberat la termen. Am fost şi eu la militărie, că pentru noi nu a existat armată. Detaşament de muncă în Valea Jiului, la Uricani, am făcut trei ani. Şi a coincis eliberarea lui din puşcărie cu a mea din armată. Şi într-adevăr medicul care se afla la dispensar în Iablanița ne-a luat pe propria răspundere şi ne-a primit în casă. Eu eram căsătorit, cu 2 copii. Ne-a lăsat în două camere, dar s-a nimerit că a venit perioada de colectivizare în 1955-1956 şi tata nu a

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

vrut să se înscrie. În consecință, ne-a dat afară din casă. Şi aşa eram noi oameni toleraţi şi ne-au dat afară. Eu m-am dus cu nevasta, cu copiii. M-am angajat la Topleţ. El a trăit cu o femeie aici în lablanița, în casa ei. Acum aş vrea să revin în vara lui 1948. Într-o seară dormeam cu tata, m-am trezit, am auzit vorbindu-se în cameră, m-am mişcat, dar nu m-au trezit, eram acoperit, pe Zaharia Marineasa l-am recunoscut după glas, pe ăilalți nu, erau patru persoane, era şi Spiru Blănaru. Ei discutau acolo. La un moment dat a întrebat cine era acolo. Tata a zis "copilul" şi în discuțiile lor a rezultat că Spiru Blănaru avea un plic pe care trebuia să-l deschidă cu toți, cu Marineasa, cu tata şi era şi comandorul Domăşneanu. Au desfăcut plicul şi în el era o directivă venită pe linie de organizație legionară ca să nu se întreprindă nici o acțiune, nici o propagandă. Cât se poate să se dea la fund. Bănuiesc că evenimentele s-au precipitat, au fost evenimente la Herculane, fără să fie prevăzute. Deci automat au respectat dispoziția. Acum, sigur, la legionari a fost disciplină, dar au mai avut şi ei deviații.

Şi sârbul?

A rămas la mine acolo. După aia mi-a spus cineva că a murit, dar nu ştiu unde. Oare avea familie? Era despărțit de soție.

Ce să vă mai pot spune? Că timpurile au trecut şi noi am rămas consideraţi tot ca bandiți. Că aşa eram noi consideraţi.

[Mărturie ulterioară:]

1. Referitor la înregistrarea mea pe bandă, aş dori să fac unele precizări: în primul rând, au trecut 50 de ani de la evenimente; nu toate întâmplările sunt înşiruite în

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

ordinea în care s-au desfăşurat. M-am lansat prea mult în a vă povesti ceea ce am pățit eu personal; la vârsta pe care o aveam atunci, nu puteam fi un personaj ca făcând parte din rezistență, deşi ştiam unele lucruri şi întâmplări.

Ceea ce aş dori eu mult să consemnați din mărturia mea este faptul că în zona noastră, respectiv în plasa Orşova, era o organizare, aşa se explică faptul că cele 32 de persoane din lotul Marineasa erau din Ogradina până la Iablanița.

Dar aşa cum am afirmat, venise Spiru Blănaru cu dispoziția strictă de a nu întreprinde nici o acțiune în teren, doar organizare. De ce doar organizare fără acțiune? Eu cred că avea legătură cu capturarea legionarilor paraşutați în vederea unei rezistențe armate. În aceste condiții, cel mai cuminte era să se mai aştepte alt prilej.

Nefericitul incident de la Băile Herculane a precipitat lucrurile, au început arestările; unele persoane au fugit de la domiciliu. Se ținea mereu legătura şi cu alte persoane care nu erau vizate spre arestare. Dintre acestea, au mai căzut în plasa Securității cinci bănuiți doar că ar avea legături cu cei fugiți.

Legăturile ce se formau în vederea unei adevărate rezistențe armate nu erau doar între legionari, aceştia constituiau forma organizată, la aceasta s-au alăturat şi persoane făcând parte şi din alte partide, chiar şi fără partid. Țelul lor comun era rezistența împotriva regimului comunist.

Contrar dispozițiilor primite, prin persoana lui Spiru Blănaru, de a nu se întreprinde nici o acțiune armată, totuşi s-au mai produs anumite incidente, mă refer la cel din Băile Herculane, Teregova sau Rusca, când cei din Rezistență au atacat. În rest, eu consider că toate confruntările dintre Rezistență şi Securitate au fost

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

provocate de graba Securității de a lichida cât mai repede pe cei ce se opuneau regimului.

Eu cred că dacă într-adevăr ar fi avut loc o confruntare între Rezistență şi Securitate, situația ar fi fost dramatică. Cei din Rezistență nu s-ar fi lăsat hăituiți dintr-o pădure în alta.

În legătură cu profesorul sârb, aş mai adăuga un lucru. Gestul tatălui meu de a-l scoate de sub arest a fost determinat de doi factori: unul a fost că se considera vinovat de arestarea sa, fiindcă îl lăsase în grija unor oameni nu destul de vigilenți, când putea tot aşa de bine să-l ia cu el, aşa cum a procedat în numeroase cazuri; al doilea era că se înteţise urmărirea celor fugiți, Securitatea era peste tot. Se pusese la un moment dat problema ca, cine doreşte, să treacă clandestin în Iugoslavia şi tocmai acest sârb constituia speranța lor de a reuşi să se strecoare peste graniță şi mai departe prin Iugoslavia.

Prin arestarea domnului Şişcovici s-a destrămat tot planul lor. Cine ştie cum s-ar fi soldat tentativa lor de a trece fraudulos graniţa? Poate Dumnezeu a vrut aşa. Cei ce au avut zile au făcut ani grei de temniță, dar, în final, totuşi au scăpat, au sfârşit la casele lor.

Cât despre suferință, n-au îndurat-o doar cei arestați, au suferit mult şi cei rămaşi acasă. Toate acestea la un loc fac parte din drama poporului român.

2. Îmi amintesc că în vara lui 1948, după arestarea lui Marineasa, Gogu Cristescu împreună cu tatăl meu organizează o ambuscadă având drept scop scoaterea lui Marineasa de sub arest.

În acest sens, pe mine mă trimit la Iablanița spre a afla veşti despre transportul lui Marineasa spre Lugoj.

Pe şoseaua spre Iablanița m-am întâlnit cu o căruță în care era Nică Drăgan din Plugova, cumnatul lui Gogu

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Cristescu. Acesta mă întreabă unde mă duc. Îi răspund că la lablanița. Îmi zice să ştiu că pe Marineasa l-au ridicat, au fost două maşini ale Securității şi au plecat spre Mehadia. Asta fiind situația, i-am rugat să mă ia în căruță, am vrut să mă întorc şi să duc vestea celor ce mă aşteptau. Când am ajuns la locul stabilit, am părăsit căruța şi am intrat într-un ogaş unde eram aşteptat. Le-am dat vestea. Mare dezamăgire. Comentarii.

La circa 20 de minute, trece prin dreptul nostru o maşină, una din cele două care-l luaseră pe Marineasa. Deşi scopul ambuscadei nu era atins, o voce a spus: „hai să le dăm măcar un avertisment!" În grabă, urcăm o pantă abruptă spre a ajunge la şoseaua spre Plugova. Când am ajuns la circa 50 de metri de şosea, maşina şi-a făcut apariția. S-a deschis foc asupra ei. Un foc de armă şi câteva de pistol automat. Maşina părea că opreşte, dar s-a răzgândit. În mare viteză, a plecat spre Plugova. Grupul nostru a ajuns aproape de şosea tocmai în momentul în care şi căruța lui Nică Drăgan a ajuns. S-au schimbat câteva cuvinte. Căruța îşi continuă drumul spre Plugova. Grupul nostru se împrăştie. La vârf de pantă, la Ceregău, maşina Securității, în care era maiorul Kling, aştepta căruța. Sub amenințarea pistolului, cei din căruță au fost interogați să spună din cine era format grupul care l-a atacat cu focuri de armă, lovind maşina. Atât Nică Drăgan, zis Crețan, cât şi cealaltă persoană au spus că nu au cunoscut decât pe Gogu Cristescu, celelalte erau persoane necunoscute. Acest dialog l-am aflat de la Nică Drăgan ulterior. Acesta era de fapt adevărul, fiindcă atât tatăl meu după arestare cât şi eu, aflându-mă în vara lui 1949 la Securitatea din Lugoj, n-am avut de suferit de pe urma celor două persoane din căruță, deşi acestea ne cunoşteau pe toți din grup.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Lumea satelor a avut numeroase persoane cu caractere de adevărați români, asemeni lui Nică Drăgan şi însoțitorului său din căruță.

O imagine completă a luptei anticomuniste nu poate exista fără a aminti de cei ce prin diferite forme au contribuit la rezistența anticomunistă. Fie că au găzduit şi au dat hrană, fie că au contribuit prin alte forme la supraviețuirea celor angajați direct în lupta anticomunistă.

În supraviețuirea tatălui meu şi a profesorului Şişcovici, doresc să amintesc doar o parte, din ceea ce ştiu eu, a celor ce ne-au ajutat: familia Grecu Elena zis Mogoş, familia Anca Tătucu cu copiii, numită Mărculescu, Pomoją Zaharia cu soția zis Buchi, Negoiță Gheorghe zis Stărie, Roşu Gheroghe, toți sunt din Iablanița; din Globurău au fost: Familia Peştenaru Cornel zis Bozariu, familia Bubă Nicolae, familia Şuvăgău Nicolae, familia Grecu Petru cu copii.

Au fost mulți asemenea oameni care, cu toate că erau conştienți că se supuneau unui risc, au sprijinit cu ce au putut rezistența.

În final, Securitatea a fost nevoită să evacueze toată populația de la sălaşe ca să aibă în felul acesta convingerea că nu mai are cine-i găzdui pe fugari.

Chiar şi în aceste condiții s-au mai găsit oameni curajoşi.

Aceasta îmi este mărturia.

Dumitru Petchescu – Iablanița

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Stăm de vorbă cu domnul...?

Nicolae Târziu.

Născut când?

Născut în anul 1917, 8 decembrie, în comuna Luncavița, județul Caraş-Severin, originar din Iablanița, unde am şi copilărit.

Unde v-au prins evenimentele în perioada de după război?

După al doilea război mondial am fost militar. M-am încorporat în anul 1938. În 1938 am fost condamnat la 10 ani muncă silnică, dar în timpul procesului mi s-a comutat cererea de pedeapsă a procurorului în infracțiune la liniştea publică, era vorba de împrăştiere de manifeste. Şi anume scrisoarea lui Iuliu Maniu către Patriarhul Miron Cristea de a nu patrona opera de distrugere a lui Carol II. Am fost arestați un grup de 20 de persoane, dintre care patru am fost condamnați, iar restul au fost achitați.

Acesta a fost un proces legionar?

Da, am făcut parte din Frăția de Cruce încă din 1935, am fost şeful Frăției la Şcoala Normală din Caransebeş în anul 1938.

După aceea ați continuat activitatea în Iablanița?

În 1938 trebuia să plec în Franța, într-un număr de 50 de învățători selectați din România pentru românii din Franța. Am renunțat întrucât toamna a trebuit să mă duc la armată, dar am avut ghinionul că am făcut armata şapte ani. M-am încorporat în 1938 şi m-am eliberat în 1945, după care am revenit învățător la Iablanița. Deci am executat şase luni din pedeapsă, după care am fost încorporat pe front. În 1944, în urma unui ordin, am fost

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

luat de pe front şi repartizat la Şcoala de ofiţeri de rezervă din Lugoj. Aici, în cadrul şcolii, am găsit un grup de rezistenţă. L-am cunoscut pe Spiru Blănaru. În 1945, în urma unui ordin primit din afară, Spiru Blănaru, împreună cu alţi băieţi din Moldova, dezertează din şcoală pentru a forma un grup de rezistenţă anticomunistă. Spiru Blănaru s-a stabilit la bătrânul Horescu. Prin intermediul lui Neli Domăşneanu, o fostă colegă de şcoală şi nepoată a lui Horescu, l-am reîntâlnit pe Blănaru. În acelaşi timp, când am venit la Iablaniţa, am dat peste Zaharia Marineasa împreună cu Athanasie Berzescu şi cu profesorul Ion Iliescu. În 1945 am luat parte şi eu la discuţii, dar nu era încă vorba de a face ceva, erau doar probleme de organizare. Prima ciocnire cu Securitatea a fost atunci când, în casa comandorului Domăşneanu de la Herculane, acesta s-a întâlnit cu Zaharia Marineasa şi cu alţi câţiva camarazi din Valea Bolvaşniţei, de pe la Ieşalniţa, Topleţ. Venind acasă împreună cu Petchescu Ion, în gara Herculane s-a întâmplat o ambuscadă între jandarmii care-l urmăreau pe Marineasa, aceştia dorind să-l aresteze. A intervenit doamna Domăşneanu, care era în gară, spunând că-i cunoaşte pe aceşti oameni. Văzând agresiunea jandarmilor, Zărie trage o rafală de pistol în aer, de intimidare. Jandarmii dispar şi dispar şi fugarii aceştia: Marineasa şi Petchescu din Iablaniţa, şi Gogu Cristescu din Plugova. La câteva zile, doamna Domăşneanu este arestată. Comandorul Domăşneanu a intervenit să o scape, dar nu a reuşit, chiar a riscat să fie şi el arestat. El fuge la grupul Blănaru, care se organizase la Domaşnea. În septembrie 1948, când nu ne aşteptam, Zărie e arestat, tocmai în ziua nunţii unei prietene de-a noastre, Ica, care a ajutat cu alimente fugarii. Noi am avut o convenţie ca în cazul în care Zărie e arestat, eu preiau conducerea

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

grupului Cerna, aşa se chema Grupul de Rezistenţă, Cerna, respectiv plasa Orşova.

Ce însemna un grup de rezistenţă?

Continuam organizarea rezistenţei anticomuniste.

Era o reţea naţională de rezistenţă?

Da.

Dumneavoastră ordinele le primeaţi din afara ţării sau din interior?

Noi le primeam prin intermediul grupului Blănaru, căci ei erau în legătură cu cei din afară. Noi eram pregătiţi în orice moment de a pleca în munţi. Deocamdată, misiunea noastră era de a organiza reţeaua de alimentare şi susţinere a celor din munţi. Eu colectam bani şi alimente pe care la trimiteam în diferite locuri: Teregova, Mehadica, Verendin, de unde se trimiteau mai departe. La Mehadica era grupul preotului Iosif Raţeg, iar la Topleţ era un grup care avea zone până la Oravita, iar conducătorul lui era Răchitovan Gheorghe.

Cine făcea parte din grupul de la Iablaniţa?

După arestarea lui Zărie eram eu, Petchescu şi nepotul lui Domăşneanu, Ică Domăşneanu. Ne întâlneam cu Gogu Cristescu, Petchescu şi Ică Domăşneanu în diverse locuri marcate iniţial şi discutam ce se mai întâmplă în ţară sau cum am putea să mai adunăm adepţi ai rezistenţei.

Paraşutaţi au fost printre voi?

Nu, nu au fost.

În curând, Petchescu din Iablaniţa, zis Petcu, a fost nevoit să fugă, deoarece în sat apare un profesor din Iugoslavia numit Petrovici *[de fapt Şişcovici - n.n.]*, care era urmărit de Tito deoarece era adept al lui Mihailovici. Noi am primit ordin să-l sprijinim. Petchescu l-a luat la sălaşul său. Întâmplarea face ca să fi fost văzut de cineva,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

aşa că într-o bună zi sălaşul a fost înconjurat de armată şi profesorul a fost arestat şi dus la şeful de post din Iablanița. Petchescu a fost nevoit să fugă, dar în noaptea arestării profesorului, el atacă postul de jandarmi ca să-l elibereze. Jandarmii ripostează, iar lui Petchescu i s-a blocat pistolul automat şi nu a reuşit să tragă.

În 29 ianuarie 1949 vine un batalion al Securității şi ocupă toată comuna. Este arestat un nepot al comandorului, Ion Târziu, iar acesta declară că nu are altă vină decât că a dus o scrisoare de la Zăria pe care a dat-o învățătorului Târziu (adică mie). Astfel am fost arestat şi am fost dus la şeful de post, care a venit la mine şi mi-a spus că „Ion ți-a dat o scrisoare de la Marineasa." Între timp, la Globu Craiovei sunt arestați fugarii şi împreună suntem duşi la Mehadia, unde am întâlnit-o pe doamna Laitin, pe care o cunoşteam ca făcând parte din grupul de rezistență, dar fiind confruntat cu ea am refuzat s-o recunosc. Am fost apoi duşi la Caransebeş. A căzut şi grupul Mehadica. Sigur că, pus în fața anumitor probe, am recunoscut, mai ales că am fost crunt schingiuit la Caransebeş. Nu am vrut să semnez procesul-verbal, am spus că recunosc tot, dar nu că am vrut să răsturnăm regimul, căci era prea departe. Declarația am semnat-o până la urmă doar pentru că mi-au pus baioneta la gât. În noaptea în care am fost anchetat, în birou au fost: colonelul Ambruş, Schnellbach şi Kling de la Lugoj. Întrebat fiind dacă am avut vreo legătură şi cu învățătorul Ioan Nicoară din Iablanița, care era şi el acolo arestat, am răspuns nervos că nu, iar ei au asmuțit câinii asupra mea, care m-au încolțit acolo în cameră.

În 1950 am fost dus la Timişoara pentru proces. Cu o săptămână înaintea procesului am fost chemați la fixarea datei acestuia şi să ne căutăm un avocat. Se face

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

o gafă foarte mare şi, în loc să ne comunice data procesului, ne-au comunicat condamnările. În timpul procesului eu am râs în permanenţă şi procurorul Ştefănescu m-a atenţionat de câteva ori. Am fost condamnat la opt ani închisoare corecţională şi degradare civilă. Am fost dus la Aiud. De fapt am făcut 14 ani, şi nu opt. Din închisoare am fost chemat la Timişoara de trei ori să recunosc că am fost paraşutat în România, de fapt era un alt Nicolae Târziu, de aici din judeţul Timiş, care fusese paraşutat. Acesta a trădat şi din cauza lui au murit doi sau trei paraşutişti şi a intrat ca agent în rândul Securităţii până a fost lichidat. Ministerul de Interne nu ştia acest lucru şi îl căutau pe acel Târziu. M-am eliberat în 1957 cu domiciliu obligatoriu în Viişoara, Bărăgan. După un an jumate am fost arestat din nou şi trimis la Periprava, unde am executat patru ani fără motiv, fără proces, o pedeapsă administrativă. Am ieşit în 1962, am mers în Oţelu Roşu. Acolo am ales eu să merg. Mai bine mergeam într-un oraş mai mare, unde nu aş fi fost cunoscut şi permanent urmărit. Nu am mai reuşit să lucrez în învăţământ niciodată.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

IOANA (JENI) LAITIN, căsătorită BUBĂ

În perioada când s-au derulat evenimentele respective ați locuit în Plugova?

Da, am locuit în Plugova, pentru că vara făceam serviciu la Primărie, cum era atunci, că erau concentrări, bărbații erau duşi la munci, făceam recensământ, pentru că ne trebuiau bani.

Şi ce s-a întâmplat, în ce măsură ați fost implicată, ce vă aduceți aminte din acel moment?

A fost mai mult din frică şi din ură personală, ca să fiu în clubul lor nu am putut să fiu. Şi dacă or venit şi or cerut ceva...

Ați simpatizat cu ei?

Da.

În ce sens?

Le trebuiau unele alimente...

Dați-mi un exemplu concret.

Auzeam că-s fugăriți, le trimiteam mâncare prin anumiți băieți care erau tot de-ai lor.

Ne puteți povesti ceva în legătură cu Cristescu, deoarece ştiu că el a fost cel mai urmărit?

Da, el a fost cel mai urmărit, cum să spun, ca să pot să-l ajut aşa personal, pe dânsul, el o ferit ca să nu ajungă în jurul meu, ca să-şi bage familia. Da, aşa prin anumite persoane am putut să transmit şi să-i ajut. Şi pe altă cale, doamna Moraru era prietenă bună şi colegă cu soția

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

comandorului Domăşneanu. Comandorul Domăşneanu avea un nepot care era student. Prin el mai mult purtam.... Eram invitată la ei de ziua onomastică.

Ei locuiau la Herculane?

Da, vila lor este unde o fost Casa Pionierilor, da' aveau sus în pădure şi mai mult în pădure locuiau.

Aveau sălaş?

Da, aveau sălaş foarte frumos.

Unde, deasupra Băilor Herculane?

Nu, deasupra gării. Ştiu din discuţii, deoarece nu mă băgam, pentru că nu voiam să fiu implicată, dar, cum să spun, dacă erau ceva ajutoare ce se cereau, le-am dat. Şi după asta, Dănilă, vărul meu primar, unchiul lu Nelu, care a fost într-un club studenţesc în Timişoara, ne-o trimis vorbă: "Dănilă Laitin îi arestat", să ne cam ferim şi noi. Şi în timpul ăsta am plecat de la Orşova, că în vara aia am lucrat la Cartea Funciară ca dactilograf, pentru că am făcut acolo gimnaziul şi unchiul meu voia să rămân să fac şi practică, să mă facă director de carte funciară. Lucram cu unu, Ion Rădoi, şi am plecat de acolo. I-am spus lu ăsta, că el era director şi-i spuneam: "Nenea Ion, uite care-i povestea, spune el că ar fi cazul să mă cam retrag acasă, că spune că şi eu sunt trecută pe o listă c-aş fi pentru a mă ridica ei". "Foarte bine faci. Stai acolo cu părinţii, că din mijlocul părinţilor nu te poate ridica". Îl aveam şi pe fratele meu cu un an jumate mai mare ca mine. Am venit acasă, da' am fost şi puţin răcită, poate şi din emoţie sau din boală. Aveam febră 39 cu 7 linii şi eram în pat numai cu pijamale. Ca pe 2 februarie ziua, cum se zice, la Pogorârea Duhului Sfânt, adică Întâmpinarea Domnului....

În 1949?

Da, în 1949, mă trezesc că îmi este casa înconjurată de 17 soldaţi.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Casa aceasta?

Da. Şi eram în pat, în bucătărie chiar, nu eram în dormitor, eram în bucătărie şi dintr-o dată or venit şi or deschis uşa forţat şi or pus sentinele la uşă şi or întrebat cine sunt eu. Le-am spus cine sunt şi atunci or spus: "Vă ridicaţi imediat!" şi nu mi-or dat voie să mă îmbrac. Eram în pijamale şi în pantofi de casă. Afară era un ger de crăpau lemnele. Şi atunci eu am spus pentru ce? Atunci, domnul maior Kling e la Drăgan Ion şi trebuie să daţi o declaraţie. Eu i-am spus să vină dânsul. Eu nu mă pot scula din pat. Cum să mă scol în halul ăsta, cu aşa o mare temperatură. Ei m-au ridicat forţat şi m-au dat pe uşă afară. Am ieşit în mijlocul curţii şi pe urmă le-am zis că sunt descălţată. I-am întrebat apoi ce am făcut. Mi-au spus că nu ştiu, şi plutonierul Bălaci mi-a arătat o listă, să mă ridice. Am avut un pardesiu pe care mi l-a aruncat o vecină. Am primit de la ea şi pantofi, altfel m-ar fi luat prin zăpadă cu picioarele descălţate. M-or luat pe uşă afară şi or început să mă înghiontească şi frate-meu o vinit din grădină...

Cum îl cheamă?

Laitin Dumitru. O murit. Şi atunci le-o spus: "Ce vreţi, ce-o făcut sora mea?" Cică "merge să deie o declaraţie". "Nu, ea nu va pleca de aici. Aduceţi pe domnul maior aici. Stau aici de pază şi o păzesc". L-or împins încolo, atunci el a tras un dos de mână la un soldat, atunci i-or pus cătuşele lui la mână şi l-or luat şi pe el, şi pe mine şi ne-or dus acolo la Ion Drăgan. Acolo, când am ajuns şi ne-o văzut maioru Kling, zic: "Trebuie să dau o declaraţie". "Da, da n-avem timp aici, mergem la Mehadia, pentru că mai am nişte cazuri acolo". I-am zis că eu nu pot să plec aşa, în halul ăsta, şi că o vecină mi-o aruncat un paltonaş şi că sunt cu capul gol. M-a urcat cu el în

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

maşină. Mie mi s-a făcut rău de emoţii, frică, nu mi-o fost totuna şi m-o apucat aşa un fel de leşin. Şi el m-o luat: "O, domnişoară, şi nu ştiu ce..." Cică să-mi facă curte. Eu i-am dat peste mână. M-a dus la Mehadia şi acolo a zis că îmi va lua o declaraţie, dar nu mi-a luat nici un fel de declaraţie. A zis că urma să mergem la Caransebeş. Aşa m-a pus într-o maşină, iar după vreo 4-5 ore am ajuns la Caransebeş. Acolo ne-o băgat la Securitate într-o bucătărioară în care eu m-am urcat deasupra pe cărămizi, ca să mă încălzesc. Acolo mai erau vreo 17 femei din Mehadica... Ana Vădrariu, Măriuţa, asta-i pe la Bucureşti... O mulţime de femei. Nu mi-au mai luat nici un fel de declaraţie. Am rămas acolo o săptămână. Mâncare... veneau soldaţi care erau cu suflet. Veneau însă şi alţii care vedeau în noi nişte criminale. Eu ştiam cum mai sunt pe la judecătorie procedurile şi am zis că de ce să ne ducă acolo, că doar avem fraţi, surori, părinţi acasă şi cu ce sunt eu vinovată că mi-am ajutat familia. Eu am făcut o faptă şi dumnezeiască, şi sufletească.

A venit Mihăilescu. El era comandantul Securităţii din Caransebeş. Pe el l-or trimis să dau declaraţia. I-am zis că eu n-am făcut nimic şi că nu ştiu de ce am fost adusă aici. "Întrebaţi-l pe maiorul Kling." "Să vină el, căci cu el vreau să stau de vorbă de ce m-o adus". El o venit, dar în alt birou. Era Moiş, era Ambruş, căpitanul Schnellbach, locotenentul Giuchici... or fost. El o zis "întrebuinţează...". Eu zic "nu puteţi întrebuinţa nici o metodă cu mine atâta timp cât nu aveţi dovezi că sunt vinovată". Atunci el o spus: "scrie ceva, domnişoară, că trebuie să scrii, că trebuie să duc acolo". L-am întrebat ce să scriu, şi mi-a zis că trebuie să dau o declaraţie, să spun că am fost în pădure. I-am spus că nu am fost în pădure. Mi-a spus să scriu că am dus de mâncare lui Cristescu şi soţului

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

verişoarei mele. Am negat. Mi-a spus să scriu că am cotizat, iar eu i-am spus că nu am avut bani de cotizație. Mi-a spus să scriu ceva. Atunci i-am cerut să-mi dicteze el ceva. El a început: "Pe data de... m-am dus în cutare loc şi am vorbit cu cutare şi cutare". I-am spus că pe mulți dintre ei nu-i cunosc. Mi-a spus să scriu aşa: "Subsemnata, am scris din ordinul domnului locotenent Mihăilescu care-mi declară să scriu următoarele, da' el nu m-o văzut şi atunci am scris tot ce-o spus el". Am semnat. Atunci s-a enervat şi a plecat zicând: "eu nu pot să mă înțeleg cu persoana aceasta...". M-or luat, m-or dus la Parchet şi m-or pus să dau o declarație. Eu apoi m-am îmbolnăvit. Am făcut apendicită. Bolnavă cum am fost, m-or dus la Securitate şi atunci s-or înfățişat toți şapte. Cum erau ei acolo, marele prezidiu, m-or pus aşa cu mâinile şi m-or ținut unul de o mână, altul de alta. Atunci l-or adus pe Miloş. El o zis "am auzit că îi face curte nepotul lu domnul comandor Domăşneanu şi o cheamă Jeni ca pe doamna comandor şi dânsa îi tot în familia lor". Ce-o mai fi spus nu mai țin minte, că eu m-am tulburat atât de rău c-am scos scaunul şi am vrut să trag în Miloş şi atunci Giuchici o venit imediat.

Moiş mi-a spus: „Domnişoară, ați spus că nu mai vreți să faceți puşcărie". Zic, pentru crimă fac, că ăia de la drept comun au 10 kg de alimente. Noi de 7 luni nu am avut pachet, n-am avut nimic. Am avut o rochie englezească, foarte frumoasă, dintr-un pardesiu al mamei mele. Şi asta, în ea am dormit, în ea am stat. Nu în baie, nu nimic. O rupeam aşa pentru necesități. Tineta era acolo şi noi 17 femei. Şi aşa zdrențăroasă cum am fost, am luat scaunul şi am zis atunci: nu m-aş purta aşa, aş sta şi aş glumi colo la vizetă. Şi zic: ferească Dumnezeu, că mama-mea o fost mare bigotă şi nu aş putea să omor nici un pui. Da' în cazul de față aş fi în stare să o fac.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Giuchici m-o înjurat. Ridicând scaunul să dau în el, am dat în mâna lui. I-o ieşit osul din încheietură. Atunci o zis: „Fiinţă ca asta nu-i în toată Securitatea. Din trei mii de deţinuţi, nici unul nu-mi face aşa". Eu i-am spus că scrie în Biblie şi în cărţile sfinte să nu ridici mâna împotriva nici unui păcătos, că dacă mâna o ridici, mâna ţi se ia. Şi atunci ăla zice: „Aduceţi-o s-o bag în fabrica mea, puţin". Zic "să nu vă atingeţi de mine, atât vă spun." Am ştiut eu lupta de oraş şi am ştiut ca fată c-oi da o lovitură... şi m-au luat din nou şi mi s-o făcut din nou rău. Nu ştiu cum m-am muşcat de limbă şi mi s-o pornit sângele şi pe nas, şi pe gură. Atunci m-or luat de jos şi m-or dus la spital. Nu ştiu cum m-or dus cu maşina, că m-am trezit acolo. Acolo era doctorul Bora, Adam, Antoniu şi Chelner.

Acestea sunt cadre medicale?

Da. Adam era directorul spitalului şi nu ştiu cine era Chelner şi Antoniu.

M-a băgat pe uşa asta şi pe altă uşă a venit doctorul să vadă ce şi a spus că am un şoc nervos şi pot să fac un atac de cord. Atunci a venit Schnellbach căpitanul, şi a spus: „domnule doctor, fiinţa asta nu-i prea vinovată, e o fiinţă foarte inteligentă, dacă ai vrea, cică, spuneţi-i, încurajaţi-o că am vrea să o luăm în cadrul nostru al Securităţii şi ce ne costă noi plătim suma. Să n-o lăsaţi să moară". Şi eu atâta am auzit... zic, eu aş fi ca Ileana Cosânzeana la zmei. Ei or pufnit în râs şi io am închis ochii mai departe şi când m-o consultat, o văzut că nu-i chiar aşa grav şi mi-or luat şi pulsul. M-or protejat că le-o spus, foarte grav, da' o să-mi dau tot interesul şi mi-or făcut un semn şi atunci am rămas în grija lor. Or pus gardă imediat doi soldaţi la uşă, după mine o vinit Petrică Domăşneanu, pe urmă Pătru Nicoară. Ăla o avut cu ficatul. Lui Petrică i se agravase boala. Pe doamna Moraru o scoase în ultimul grad. A venit cineva la uşă şi a spus:

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

- Ce-i cu ăştia?
- Astea-s curvele partizanilor.
- Păi şi ce faceţi cu ele?
- Mâine deja pun câte patru în rând şi-i duc la Pădurea Verde, că or făcut deja groapă comună. Îi împuşcă şi gata.

După câteva zile o vinit o comisie de la Interne să vadă care cum, în ce situaţie, şi ei ne-or pus să stăm pe toace, în poziţie de drepţi. Atunci doctorul a spus că nu se poate, pentru că li s-au făcut injecţii şi nu au voie. Dacă vor, să-i ia la Parchet. Şi aşa bolnave cum am fost, ne-or dus la Parchet. Aici a venit un gardian, a deschis uşa, şi eu l-am luat tare: „Câţi deţinuţi sunt?" El a spus că 3.000. Eu n-am tăcut şi am spus: „Domnule ministru, sau care sunteţi – eu am crezut că-i Ministrul de Interne –, domnule ministru, dar numai câţiva avem numai câte-o coadă de şcoală, da' restul sunt toţi ciobani. Zic, să nu raportaţi la ale ţări că aici sunt oameni politici cu carte mare. Îs numai ţărani". Atunci primul gardian mi-a făcut semn. Zic „nu, nu, io vorbesc ce trebuie. Jură dumneata pe familia dumitale că nu-i aşa". El s-o tras înapoi... Io le-am cam zis-o că am stat un an de zile, io când am venit n-am putut nici să merg pe picioare.

Proces v-au făcut?

Nu.

Deci aţi fost numai în anchetă?

Da. Şi în cazul ăsta i-am şi spus că am fost la spital şi dânşii au trimis soldaţi care m-or jignit. În cazul în care sunt, într-adevăr eu sunt domnişoară. Şi mai sunt patru. Şi dânşii ne-or luat sub forma asta. Nu vă supăraţi. Cer o vizită medicală. Da, ăsta, un locotenent, care zice doar cu aprobare. Şi or vinit doctorul Adam cu o soră, ne-o pus pe capră acolo. Acu scuzaţi... fetele de-atunci erau fete.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Altă modă. Şi ei, 17 inşi aşa, la uşă, curată nesimțire. Nici maică-mea nu m-o văzut. Să închidă dânşii uşa. N-o închis-o, da' s-or întors ei. O vinit Chelner cu o altă soră şi o venit Antoniu. Ce-o fi scris ăştia acolo nu ştiu. O vinit doctorul Adam şi cică „domnişoară, sunteți fala fetelor". Şi plângeam şi o spus: „prin dumneavoastră, o mulțime de fete, adevărate romănce, vor fi bine căutate şi bine văzute în orice instanță, pentru că nu-i chiar aşa cum s-o spus". Eu i-am spus că aş putea să-i dau în judecată. Doctorul a spus: „nu mai faceți şi dumneavoastră rău altora". Şi cu aceasta m-or lăsat acolo, nemaifiind rost de judecată. Le-o ridicat zi de zi pe toate, le-o dus la Timişoara, după cum erau oameni care se pârau. „M-ai văzut pe mine", „m-ai auzit pe mine..." Eu m-am dus, erau 60 de persoane în camera 45. Era un biet moş Dragomir, un gardian bătrân care n-avea copii. O vinit săracul cu un ou. Eram 12 şi ne-o împărțit în 12 părți ca să mâncăm şi noi un ou de Paşti.

Toți cei care veneau cu mâncare ne întrebau dacă fumăm, şi spuneam că fumez. N-am fumat şi am strâns 50 de pachete de țigări şi când m-am dus şi am deschis uşa cu rugămintea să nu vă spuneți unul pe altul, n-am nici o tangență, puneți-vă motive, cu ăsta mi-s în ură personală, ca să nu vi se facă cazier de judecată, că vă mănâncă puşcăria zeci de ani. Nu ştiu, ne-o fi înțeles, dar atâta am putut să fac şi pe acolo.

Ei au arestat şi pe un moş care era din Mehadica. Săracul, l-or pus sus acolo şi l-or bătut, şi o murit la două săptămâni. Când am ieşit, n-am văzut, că ne-or bătut lemn la geamuri. N-am putut să stau cu ochii la soare şi nici n-am putut să merg. Betonul era cu sare făcut şi mucegaiul era de un centimetru pe pantofi. Eu am avut paturi cu doamna Moraru, da' restul dormeau pe jos, pe

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

betonul ăla. Era şi Drăgulescu într-o celulă lângă noi. Aşa au fost de grele timpurile pentru tineret. Ce să-i faci, aşa o fost soarta. Aş fi vrut tare mult să vorbesc cu doamna Lucia Hossu-Longin, da' o trecut pe aici şi n-o venit la mine. Acuma sunt cu arterosclerozã şi am cataractă.

Cum aţi fost eliberată?

A fost aşa: or plecat toţi şi am rămas numai io singură şi ofiţerul ăla şi-o cerut scuză. Spunea că-i din jurul Clujului. Io stăteam în pat, nu vorbeam cu nimeni, nu ziceam nimic, şi o venit.

"- Sărut mâna, domnişoară... Domnişoară, eu sunt de la Securitate.

- Păi de unde puteaţi să fiţi, că vizitatori eu n-am avut.

- Nu fiţi supărată pe mine. N-am părinţi şi eu m-am încadrat la ei.

- Da' nu te destăinui, că n-am nici o putere să-ţi fac nici un favor. N-am putere să mă ajut nici pe mine. Dar pe dumneata.

- Nu, da' vreau să-mi cer scuze. Eu am avut nevoie de bani.

- Domnule, treceţi la subiectul următor.

- Am venit să vă spun că sunteţi pusă pe liber. Eu am cerut să vă pună acuma, da' ei vă cheamă la Securitate, cică să vă dea drumul de acolo.

- Nu merg la Securitate. Nu am la ce să merg la Securitate, că doctorul Adam mi-o spus că el nu mă lasă. Mă ţine în spital, da' dacă mă duc acolo îmi dă indicaţii că trebe să mă prezint în fiecare săptămână, să nu părăsesc localitatea, să fac în fiecare zi program ce lucrez. Nu merg. Eu nu pot să mă scol din pat, şi mai am şi tratament de făcut.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

- Păi, ce le spun domnilor. Aduc un telefon.

- Vorbeşte dumneata, că eu nu pot să vorbesc."

Atunci el la telefon spune că „domnişoara nu poate să vină, că dacă se scoală, ameţeşte şi cade". Dacă vor să-mi dea drumul, pot şi aşa să mă duc. O zis că să treacă în alt salon să vorbească la telefon. Atunci mi-a spus că pot sta în spital cât vreau. Eu am mai rămas în spital o săptămână, că aşa mi-a spus doctorul. După o săptămână o venit fratele meu. Pe el l-or ţinut trei luni, că o făcut abuz de putere. Pe el nu l-or găsit cu nimica. M-or adus cu o căruţă până la gară şi mi-o fost ruşine, că eram cam înţepată eu aşa de felul meu. Eram mândră de mine şi le cunoşteam bine toate, veselă, numai că în partea cealaltă cu băieţii, prietenie frăţească, da' nimic. Şi de asta aveam şi curaj mare. Şi de asta i-am spus „du-te dumneata înainte, că vin eu". Când am coborât aici în sat, pe la pod, toată Plugova a fost aici şi veneau copii şi mă pupau şi mă îmbrăţişau, şi mă pupau pe mâini, pe haine şi aşa am venit. Nu mai puteam nici să plâng, că nu mai aveam lacrimi, c-am plâns destul. Când am ajuns acasă, era un plutonier să mă anunţe ca să mă duc până la Miliţie. Eu eram în pat, că nu mă puteam scula. Nu mă ţineau picioarele. Atunci i-am spus că nu am la ce să mă duc. O mai trimis o dată, mai o dată, atunci o venit el. Când o venit, eram în dormitor şi m-am uitat la el la uşă şi m-am uitat aşa că o luat poziţia de drepţi. Că eram şi îndârjită, că atunci aş fi bătut la ei ca la hoţii de cai. Şi îmi spune:

"- Sărut mâinile.

- Ce doreşti?

- Ştiţi că dumneavoastră care aţi fost arestaţi aveţi...

- N-am fost arestată, domnule, eu am fost ţinută pentru cercetări, nu arestată.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

- Nu v-o spus la Securitate?
- Eu nu vin de la Securitate. Eu vin de la spital.
- Noi trebuie să raportăm...
- Raportează aşa: «Domnişoara Laitin nu are nici o obligaţie cu Securitatea. Nu are ce raport să-i dea, şi te rog dumneata să te îndepărtezi de la casa mea şi să nu mai vii, şi eu mă duc unde vreau, că sunt ca o lacrimă de limpede»."

Atunci el a plecat şi n-o mai vinit nici în ziua de astăzi. Doar o dată m-a mai căutat, dar mă căsătorisem, şi s-o dus soţul. Când o auzit că se duce soţul, o întins-o. Nu m-o mai căutat.

În anchetă, ce v-au spus? Că vă aflaţi acolo din cauză că?...

Cică l-au prins pe Cristescu, Gogu şi uite, el declară că ce beneficiu a avut şi că sunteţi ca şi el de vinovaţi.

Dacă el a spus asta, aduceţi-l în faţa mea, dumneavoastră să nu puneţi problema de felul ăsta, pentru că eu ştiu cine a fost soţul verişoarei mele, da' aduceţi-l în faţa mea şi dacă spune în faţa mea lucrurile astea, şi-mi daţi un pistol, şi-n faţa dumneavoastră eu îl împuşc. Şi atuncea, ei, cică, „lasă..., lasă..."

Cum a fost Gogu Cristescu ca om?

O persoană cinstită, respectuoasă, de la „micul meu copil", din „sărut mâna" nu m-o scos şi o fost om la 40 de ani, aşa când eu am mai crescut nu m-o scos din „sărut mâna". Şi or cu cine babe, bătrâne, se lua de gât, „o, că mă doare..." „nu, nu daţi importanţă, că şi pe mine mă doare piciorul ăsta". Un om de viaţă, vesel, cântăreţ, nu am cuvinte, cele mai frumoase, să spun de el aşa cum o fost. Ştiu şi atunci când o venit Kling, că Kling din ambiţie personală, că l-o păcălit, Kling o venit pe uşă şi cică să plece şi el o intrat în cameră să se-mbrace.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Kling o rămas înăuntru, el o sărit pe fereastră şi s-o dus. Şi atuncea, dacă l-o păcălit, s-o ținut o răzbunare pe el, o zis că noi trebe să raportăm câți deținuți politici avem. Şi de asta trebe să omorâți tineretul. Noi nu vrem să vă omorâm. Noi vrem să vă educăm. Aşa, asta o fost educația lor.

La Timişoara ce s-o întâmplat?

Am plecat de la Caransebeş, m-o dus prima dată la Lugoj, am stat două săptămâni acolo.

Tot în anchetă?

Tot în anchetă. Nu, numai cu Kling, de m-o invitat la balul Securității. Şi i-am spus, păi dumneavoastră vă gândiți, în halul în care sunt, pot io face față la bal? „C-am auzit că sunteți foarte elegantă". Am fost io elegantă, că am fost singura fată la părinți, da', zic, nu pentru situația de față. Că, zic, în halul ăsta, nespălată, nearanjată, am să fac eu față în Securitate? Şi atunci m-o dus acolo, cred că era casa ori a unui evreu, c-o fost camera cam de şase metri şi un perete era numai din dulapuri, şi la fiecare le-o deschis uşa. Ce frumuseți am văzut acolo, nu ştiu, rochii, bijuterii, tot ce-ai vrut, perucă, fiecare la locul ei. Şi-o zis, că să-mi aleg şi am spus: „domnule Kling, de ce-ți bați joc de mine aşa, păi io sunt pentru luxul ăsta în halul ăsta?" Că de acum încolo aşa vă purtăm. Şi am să fiu cavaler. Zic „dacă ai fi fost cavaler, ai fi vinit în mod civilizat la mine acasă, îmbrăcat cavalereşte, ai fi făcut prezența aşa convenabil, şi te-ai fi prezentat în mod elegant, da' nu m-aduci în frig şi mă ții cu WC-ul la nas şi acum mă duci şi mă bagi într-un palat. Nu pot. Şi l-am refuzat. „Bine, domnişoară, dacă nu vreți, uită. Io am toată bunăvoința...". Şi m-o dus înapoi la Securitate, şi de ciudă, noaptea m-o trimis într-o dubă. Între care o

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

fost şi Stolojescu Nicolae. Şi o întrebat dacă se cunosc, nu, că-s din toate părțile. Io tot am mers şi m-am pus lângă el şi i-am spus: „Lae, să nu te calce naiba să spui ceva, că m-ai cunoscut, că m-ai văzut. Nu ne-am văzut, nu ne-am cunoscut, spui: io am fost mereu la şcoală, n-am avut nici o tangență, nu m-ai cunoscut şi gata". Şi am stat o săptămână. Acolo am dormit, la spălătorie jos. Şi mi-or pus o pătură şi erau zece robinete şi apa aia curgea încontinuu, şi n-am putut să dorm şi am stat aşa şi o trecut Lae şi io m-am făcut că suflu nasu. Şi, cică, nimic. Şi aşa n-am avut nici o tangență. Şi pe ei i-o dus după aceea şi pe mine m-o băgat într-o celulă, după ce s-o eliberat. Şi în celula aia era exact aşa cum îi scaunul ăsta, avea un postament de beton, şi nalt aşa, că de pe postament aş fi ajuns în tavan. Dacă m-aş fi urcat pe postament, aş fi ajuns cu mâna pe tavan şi acolo era o gaură în perete şi din ea atâția stropi de sânge, în dreapta şi în stânga. Sânge şi gaură aşa de....Da' io nu am judecat, după aceea am judecat. Şi atunci m-am uitat acolo şi zic: „săracu, uite, i-o venit rău şi i-o bufnit sângele pe nas". Şi acolo m-am coborât şi am stat pe postamentul acela până dimineața şi dimineața o venit un ofițer de acolo şi o deschis uşa şi o făcut: „A, a, păi ce, dumnea-voastră cine v-o băgat aici?" Zic „de-ai voştri. Doar nu m-am băgat singură". „Ai, o pus mâna pe mine, ieşiți imediat". Şi m-o luat de mână, m-o dus, este o cameră aici cu femei şi acolo era Lungu Ana din Lugoj, profesoară de limba română, şi m-o luat „hai că mai este aici încă o profesoară, şi stați cu ea". Şi zice: „cum o îndrăznit să vă bage acolo?" Păi zic „da ce, este periculos"? Acolo l-o împuşcat pe Popa Rațiu. În celula asta o fost împuşcat Popa Rațiu. Atunci m-o dus la profesoara asta, ea era

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

bolnavă de icter şi avea nevoie de la Securitate să-i dea numai struguri, da-i ducea aşa numai câte un strugure pe zi. Şi atunci o vinit unu, tot dintre ei, nu l-am cunoscut, şi o spus: „tot nu spui nimic". „Ce să spun, dumneata ai spune de fratele dumitale, dacă eu nu l-am văzut de şase luni". După ce-o plecat, am întrebat-o. „Fratele meu îi inginer agronom şi o fost pe sate şi noi suntem şase surori, fetele lu' Popa (nu mai ţin minte cum s-o numit). Una-i căsătorită după un popă, una-i profesoară, una-i după un profesor, şi nu ştiu ce-o mai spus, toate suntem arestate să spunem de fratele, că or vrut să-l împuşte." Şi acolo, cum spun, legată la ochi m-or dus şi tot aşa m-or şi scos.

Din beciul ăla?

Da. M-or dus la Timişoara după aceea, că doamna Moraru, măicuţa i-am şi spus, că ea o fost ca şi o mamă, da' o murit.

O murit?

Da. O murit. În Germania. Da. La fata ei.

NICOLAE STOLOJESCU

Să vă întreb: Organizaţia Legionară a funcţionat după război?

Pe unde, pe unde...

Aţi menţinut legătura între voi?

Nu puteam să n-o ţinem. Era inima care nu te lasă.

Am înţeles.

Vedeam că totul merge împotrivă şi speranţa era de-aşa natură...

Da, da.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Am plecat în război în '42 toamna. Şi plecând la război, am ținut cont de ce se face. Mă rog, erau chestii de luptă, am ajuns până la Stalingrad şi de-acolo s-o întors situația, şi-am venit înapoi, în '44 am ajuns la Iaşi, când se puse situația cu ofensiva lor.

După alegeri, în 1946, hai să vă întreb despre o problemă care mie nu-mi este foarte clară. Au existat aici câteva nuclee legionare care au încercat „rezistența": unul a fost al lui Spiru Blănaru, la Domaşnea, şi aici în jos în zona asta a fost Gogu Cristescu, este? Ce raporturi au fost între Gogu şi Spiru?

Foarte bune.

Da? Deci a existat o corelare? Dați-mi nişte detalii în acest sens?

Sigur că da! Păi, ştiam tot.

Păi, haideți spuneți-ne, că noi nu ştim!

Păi el ne spunea uite ce spune dl. Blănaru, asta, asta, toți trebuie să fim atenți şi să fim foarte întăriți să nu ne pierdem curajul, să ținem legătura aşa cum o zis căpitanul Codreanu, că orice caznă ne dă Dumnezeu, noi vom ajunge să nu ne speriem. Eram întăriți, nu pot să spun, unii dintre noi, nu toți!

Da, am înțeles.

Restul care mai participa mai aşa, mai suspectat, adică să nu-l ştie nimeni, să nu spuneți, că am venit şi noi la adunare, sau nu ştiu ce, cum aveam cuib atunci, însă noi nu spuneam, noi căutam să-i atragem ca fiecare cât mai mulți să avem şi noi, după cum ne spunea nenea Cristescu, că eram văr primar cu el şi noi ascultam. El era singurul care conducea toate problemele.

Ați fost împreună cu el şi în munți?

Nu prea mult, nu m-am depărtat, dar unde mă chema, mă duceam.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Am înțeles.

N-am plecat de-acasă.

Deci mai mult i-ați stat de ajutor? Este? Dacă era nevoie.

Orice venea şi mi se comunica, plecam. Întrebam pe soție, pe mama lor (soția lui Cristescu): Voichițo, cum îi spuneam noi, unde se mai află? Ştiam întotdeauna de el. Înțelegeți? Şi atunci mă duceam la ei, ori venea cineva şi-l căuta, îl luam şi plecam. De exemplu când m-am dus cu a lu' Lică Domăşneanu, cu fata, cu Livia. O venit săraca fugind de acasă, că vreau s-o aresteze. Or bănuit-o pe undeva.

Asta-i fata Comandorului?

Nepoata. Nepoata de frate. Domăşneanu n-o avut copii. Fratele lui, Lică Domăşneanu.

Şî o venit fata la mine, am luat-o şi am plecat cu ea unde erau ei. Erau la o colibă, sus la Pavel Rampa, aşa îi ziceau ei, pe satul bătrân. Am lăsat-o acolo ca să le povestească ea cu de-amănuntul. Eu plec, am dat mâna cu ei şi m-am întors acas noaptea aceea. Era în timp de iarnă. Şi dacă mai e ceva, să ne urmăreşti, că noi am plecat în pădure. Şi dacă vei auzi totuşi, cred că vei auzi şi ai să cunoşti. Acolo erau nişte cetățeni de-aici, care erau cu vitele iarna, Dumbrava, aşa-i zicea pe acolo. Şi s-or dus. Ei au trecut pe la acei oameni că după câteva zile, să spun 3-4 zile, vine după mine Kling dă la Lugoj aci că erau în toate zilele la unitate, el şi încă 2 tineri, până la urmă i-am cunoscut, erau studenți angajați din nou în Securitate. Fu la urmă el şef de post aci la Mehadia, Căluşeru. Grade de locotenent, sublocotenent, el era în grad de căpitan.

V-a luat de-acasă?

M-a luat de-acasă. M-a dus la Caransebeş, unde-l întâlnii pe Cristescu. „N-am nici o legătură, nu-l cunosc!"

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Era unu Meilescu care era tot în grad de căpitan, el era cu organizarea din Caransebeş.

Ăsta-i pescuia de colo, de colo... „nu ştiu, nu ştiu". „N-am nici o cunoştinţă". Dar de unde s-o prins figura asta ca să vezi decât eu cu ei în patru ochi, era el şi cu Tică. Ş-or plecat d-acolo ş-or plecat acolo sus în Dumbravă. Dar acolo ei or fost în trecere. Vroiau să treacă la Valea Bolvaşniţei, mi-o spus altul din Valea Bolvaşniţei cum era situaţia, unu Petru Spătâr, care s-o întâlnit atunci, el o venit (el o murit) şi-o venit când ei or fost plecaţi să se ducă la un profesor din Sârbia care venea mereu la Petchescu din Iablaniţa.

Sişcovici? sau cum...

Şişcovici aşa-i spunea. Şi-aici ei s-or dus până acolo. Comandorul era în Valea Bolvaşniţei într-o vale acolo ascuns. Ce să vedeţi dvs. Cu ei atunci au mai fost Băcilă, Dragu Ion de la Globu Rău. Cristescu mi se pare că a fost şi tăticu. Păi la ei o plecat... Cu el a fost şi cu Tică. Ei trei or fost. Eu m-am despărţit de ei aici în sat când ei or plecat acolo. Şi-atunci m-o trimis pe mine generalul Petrescu să stau de vorbă cu el.

Cu Cristescu?

Cu Cristescu. Lui îi ştiam de urmă. M-am dus la sora lui, la doda Lena, nu cumva o avea ea vreo informaţie de undeva. Cum zicea ea „Dă-l la buba, că am auzit că s-o dus pe dincolo, iar pe la sârbu ăla". Nu ştiam nimic.

În aceeaşi noapte când or plecat s-or întors. I-o zis asta de la Globu Rău, Băcilă „mă Gheorghe şi Tică, io mă duc până la soţie acasă şi mâne sară ne întâlnim tot aci în punctul ăsta". Ca să treacă înapoi, la Comandorul la Bolvaşniţa, el ce-o făcut? A dat telefon la Securitate la Caransebeş.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Băcilă?

Băcilă, să vină Securitatea şi pe mine şi pe el.

Vă ridică.

Vine noaptea. Pe la 4 dimineața, paznicul de la primărie bate la geam şi zice: „băi, Lae, Lae", aveam o grămadă de piatră sub părete cum mă pregăteam pentru casă. Să urcă acolo şi bate în geam: "Auz', mă, scoală-te! Că Băcilă de la Glob s-o predat la Securitate şi vine Securitatea după voi acu iară. El auzea prin telefon."

Foarte cumsecade, moşu ținea la noi ca doamne...

Moş Lazăr?

Moş Lazăr. Şi fiul lui era un legionar de clasa I, îi ziceam noi Gârneață. Că semăna exact, semăna cu dl. Gârneață. Şî era înfipt, tare–tare era. Dar era şi povestelnic, aşa când spunea un lucru rămâneai uimit. Şi ne duce la Caransebeş, la o dimineață, o coloană de ei, de maşini de alea.

Pe câți v-a ridicat, numai pe dumneavoastră?

Pe mine şi pe el era, ăsta de la Globu.

Aha, pe Băcilă.

Pe Băcilă. De mine ştiau că ceva trebuie să fie cunoscut, că până-n sfârşit el declarase acolo de situația mea, dar eu nu ştiam nimic, am crezut că-i luat aşa numai. Înțelegi?

De formă.

De formă. Da' pe el l-o dus sau acas, l-o luat în cercetări şi o spus şi atunci o venit şi m-o luat şi pe mine. Ştiți? Şi zice acolo... că eu-s cutare. Dar eu de el nu ştiam că-i luat, doar ştiam de la moş, că Băcilă o dat telefon să vină să ne ridice. Şi atunci m-am dat seama, mi-am încuiat mințile şi gata. Că l-o luat, că nu l-o luat, fie o politică sau o propagandă ceva, care n-aveam cum să mă gândesc înainte, că pusesem eu destule înainte

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

pe la Lugoj, pe la Caransebeş, când am fost în ianuarie, iar ne-a dat drumul, cum vă spusei. Că atunci generalul Petrescu m-o mânat şi o zis de astea: „du-te, mă băiatule, şi spune-i lui Cristescu, el are 7 luni de condamnare în lipsă, alea i se iartă, el va fi iertat de toate". Cuvântul ăsta vă spun, am plecat condus cu escorta, cu maşina până la gară, m-o urcat la tren, mi-o dat drumul şi am venit acasă. Şi să-l caut să-l găsesc. Îi spun lui soția-sa lui nevastă-sa „Voichiță, caută pe undeva să dau de el", să-i spun nişte poveşti, şi atunci vă spusei că l-am întâlnit, l-am căutat, m-am dus la sora lui şi-am venit înapoi şi căutam zi şi noapte. Era un joc, un bal noaptea atunci, sâmbăta, mi-a dat drumul şi l-am căutat...

Şi atunci i-au găsit, ei erau băgați într-o carieră, băgați după poarta lui Andrei aci.

Fluierul care-l ştiam, două fluiere lungi. Eram eu şi ei şi mi-or răspuns; şi-atunci m-am dus la ei.

Era Cristescu ...?

Gheorghe şi cu Băcilă.

A, şi cu Băcilă!

Toți trei erau.

Da.

Atunci or plecat de s-or dus la ăsta la Petchescu, la lablanița. Şi-acolo i-am spus. Da' n-am stat acolo, am trecut apa pe gheață, că era gheață, era în februarie şi-am trecut-o dincolo şi-am stat pe mal acolo. Avură ei două bidoane de țuică, mă rog, de unde or avut-o ei, nu ştiu ce.

Stăturăm acolo. Am stat cam o oră. Le-am spus: nene, nene, liniştiți-vă, dom'le, c-ați scormonit toată lumea şi vă blastămă oamenii că sunt în puşcărie pentru voi. Am zis aşa, c-aşa şi era, erau mulți...

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Da, da. Era destul necaz în jurul lor...

Necaz mare era. Vine, te răpeşte, te ia ca ... nici n-oi mai văzut, nici nu mai ştiu unde eşti.

Şi generalul Petrescu, care v-a dat mesajul, ăsta era de la jandarmi?

Era de la Bucureşti, ministru de interne. Atunci a fost unul Miloş, care era de la Domaşnea. Ăsta...

Ăsta e agentul sanitar?

Agentul sanitar, ăsta o fost periculos. Ne-o trădat pe toți. Dar el aşa o încredere o avut în el, o fost aşa de linguşitor, de i-o-nşelat. Îi spunea tot de la ei ce era c-aşa-i învățau, sigur.

Şi atuncea ăsta zice: „Eu lucram pe la Valea Bolvaşniței pe la cetățeni, de meserie, mai făceam pe-acolo una, alta, pentru bani."

Şi-am plecat într-o seară acasă, c-am vrut s-ajung la punctul ăsta cu Miloş, şi m-am întâlnit cu unul Băşulescu din Valea Bolvaşniței, unul bătrân, îi zice lui... Cristescu, tata lui Ilie Radoslav. Şi zice: „Băi, Lae, plecați acasă?" zic, „da."

„Băi, hai un pic pân la mine." Eram în drum acolo, treceam pe o potecă acolo peste apă, să ies pe deal pe o potecă, să ies acasă. Nu în toată seara veneam aşa, când mai aveam nevoie de-o sculă sau... Mă duc la el acasă. Era aproape acolo, la vreo 50 de metri de unde am fost eu şi zice: „Măi, hai bea un pahar de țuică." „Mă, hai dacă ai, că tare-s obosât acuma". Şi mă duc. Am băut unul şi la unul la care-am lucrat. Mai stătui cu el de vorbă. „Măi, ştii ce te-aş ruga: De Gheorghe mai ştii ceva?" „Măi, nu mai ştiu, că n-am vorbit cu Gheorghița, cu soția, zic, cam de vreo 3-4 zile, de duminică". Asta era cam pe la sfârşitul săptămânii. „De duminică, zic, n-am mai întâlnit-o, şi nu mai ştiu, că seara când mă duc acasă,

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

sau de câte ori ai văzut că nu mă duc, rămân pe-aici, n-am putut să iau contact cu ea, ca să ştiu de urma lui".

„Mă, ştii ce? Uite, noi am strâns bani, cotizaţia i-n plic, l-am şi scris aicea, şi i-l dai ei. Dacă ea nu-l întâlneşte, vei căuta pe doda Dorina, sora lui era de încredere, şi-l dai ei, că poate trece pe la ea. Bun?".

Mă duc întâi la soţie acasă şi-i spun: „Uite, Gheorghiţă, poţi dumneata cumva să-i dai plicul ăsta? E de la moşu Radoslav, de la Băşulescu, să i-l dai lui, cumva, sau i-l dai lu doda, să i-l dea. Poate ea să-l ajungă, poate vine pe la ea noaptea, sau când veneau ei". O zis către mine că „orice ai, să-i dai lui Miloş", zice ea, soţia.

„Păi cum, e ceva nemaipomenit, să aibă el aşa încredere în Miloş?"

Nu ştiam nimic de dânsul. Era aşa, cum să vă spun, un fals, o fire de om de te-nşela pe loc. Credeai că aşa îi. Eu mă gândeam, cum el era aşa prieten cu el? Poate o fi. Îi dau plicul, se duce la...

A doua zi mă pomenesc cu maşina acasă.

Iar?

Tot Căluşeriu ăsta, studentul ăsta. Vă spun, un suflet de părinte era, nu era duşmănos, căuta să te convingă. Auzea el ce îmi zice Lae: „Mă Lae, nu cumva să dea dracu să bagi un cuvânt, de orice... eu îs anchetator, să ştii". Nu prea participa el la toate de vezi cum aveau ei organizaţi... pe care aveau încredere sau dracu ştie, dar vreau să vă spun, ştiţi...

Da.

M-arestează şi începe să mă cerceteze Ambruş, celălalt care era copil de popă, locotenent-colonel..., na. La Caransebeş.

Se formase centru aci la Caransebeş şi cu Mihăilescu. Mihăilescu ăla era bandit mare.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

„Nu vezi, măi tâmpitule, mă? Nu ți-ai dat seama cu cine-ți faci de lucru, cu omu tău de încredere, uite, că te-o vândut Cristescu tău."

Nu vreau să spun aşa, mi-o fost ca şi frate, da' nu-n problemele lui. Ca frate de familie, era văr primar şi cum să n-ai încredere, zic. Dacă n-aveam, îi spuneam: nene, vezi-ți de treabă, lasă-mă-n pace, eu am familie, am venit din război să-mi văd de treburi şi-aşa mai departe. Ce să mai scoatem pe gură. Kling îl pune pe masă: „Îl cunoşti?". Ce să mai zici. Pe-acolo erau trecuți toți din Valea Bolvaşnița: Tuhan, Ion, cutare, cutare, cutare, vreo 12 or fost.

Cât m-or ținut pe mine acolo, i-or adus pe toți, cât m-or cercetat. Automat i-o luat de acasă cum i-or găsit. Lipsiseră doi, mi se pare că n-or fost pe-acasă, întrebau ei atunci, ei între ei, ştiți.

Pe mine m-o cercetat atunci un locotenent, dă-l în paştele mamii lui, l-am găsit pe urmă pe la o uzină din Caransebeş, da, periculos, foarte periculos. Îmi spunea de el Poienaru, Nicolae Poienaru din Caransebeş, era cu mine în arest, c-atunci îl arestase şi pe el. N-am recunoscut că n-au avut decât să mă omoare în bătăi. Nu era cazul. L-aduce pe Miloş: „păi nu tu mi l-ai dat". „Da, de la cutare mi l-or dat, da' eu nu ştiam conținutul, nimic pentru ce şi cum".

„Hai mă, zice Miloş. Spune, mă, adevărul, pe ăla de la regionale-l cunoşti? Nu ştii", zice el.

„Bă, o fi, dar eu n-am ştiut că el o avea multe legături cu acest om, de lucrul cu cetățenii, cu nu ştiu ce şi poate... Eu nu l-am desfăcut, că mi l-a dat închis, decât atât mi-o spus să-l dau la soție sau ție. Soția n-o vrut să-l primească şi mi-o spus să ți-l dau ție. Du-te la el", zic. N-o vrut să mă implice ea, că el i-o spus ei ca să-i dau lui, ştiți.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Gata, gata, n-am şi a rămas definitiv, în continuare cercetări după el. Asta era pe parcurs de nouă iunie–iulie, cam aşa ceva. Ce să mai fac?

Asta-n '50?

'49.

În '49.

Da, că-n februarie m-o arestat prima dată şi mi-o dat drumul.

Deci, Cristescu nu era prins atunci.

Nu era prins. Ştiam unde e. Cu Trocan de la Pecinişcă, că vezi că ei or fost urmăriți, dar ei n-or ştiut nimica. Ei or ştiut de sus că aveau mai bune informații ca ai de jos, dar ăştia de jos or fost guralivi şi i-or scăpat pe ici, pe colo.

Şi aceea cu care trăia el cu ea, Mărioara, aia era spioana lor, dar el nu şi-o dat seama.

Aia de la telefoane, da?

Aia. Nu şi-o dat seama, şi mai era unul Suțu, nu ştiu cum mă-sa-l chema, tot cu securist acolo. Şi ăla tot-deauna mă piscuia aşa după mine, mai venea pe-acas, ce mai faci cutare, mă rog.

Păi, ce să fac, uite. Se făcea ca prieten. Ştiam de toate, da' ce să discut. Ea mereu era în joc cu toate problemele după ei. Le spunea lor orice mişcare, unde, şi pe unde se duce, şi cum umblă, şi ce face, şi pe unde merge şi cutare. Nu şi-o dat seama. El să rupă odată cu ea toate, că nu pica. Toate aşa or fost.

Toate aşa or fost, da.

Ce poți să ştii? Şi-atunci când i-or prins ...

V-or ridicat şi pe dumneavoastră atunci.

Eram ridicat.

Nu v-or mai dat drumul de atunci, din vară.

Nu. Mi-or mai dat drumul de vreo două ori, cum vă spusei de generalul Petrescu, ca să-i spun...

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Numai atâta!

Numai o zi, două am stat pe-acasă. Mi-o dat secretul să le răspund prin telefon că-s tăbăcite pieile şi sunt gata de făcut şi...

Chestii din astea.

Ăsta era secretul. Păi acum ce să vă spun, mă duceam la moşu ăsta la telefon aci şi-i dam telefon ca să ştie. Ei, o văzut el că nu se poate prinde, ei or făcut un raid mare atuncea, pe la Teregova, de arestări şi-atunci m-or luat şi pe mine, primul m-or luat, trei zile am stat acasă, atât şi pe urmă m-or luat înapoi.

Vreau să vă spun un lucru, mă împrietenisem bine cu Căluşeriu ăsta, cu şoferul, cu Biță, care era activ de la ei, la Securitate şi cu un plutonier–major care era de lângă Caransebeş, de la Jupa, era tot aci încadrat. Chelaru Constantin era de la Tecuci şi-o venit aci în Caransebeş şi se căsătorise cu o femeie de la Jupa, de-aci de lângă Caransebeş, bun prieten cu el, era şi serios. Şi-ntr-o bună noapte or avut ei acolo o nuntă la el cu o nepoată a femeii, nu ştiu ce, şi mă avea tare de încredere: „Mă Nicolae, nu ştiu ce, hai cu mine". Merg cu el, cu ăsta, cu Chelaru, cum zisei, de locotenentul ăla, cum îi zice, cu Ghiță, cu şoferul şi mai unul, ne ia şi ne duce la Jupa la nuntă. Eu nu eram tuns, nu nimica, eram cu hainele mele de țăran, aşa; nu mă-ntreba nime pe mine de el, pusese-n gardă pe cineva „mă, aveți grijă de ăsta, dați-i de mâncare, dați-i de băut, cutare", am văzut eu toate mişcările astea. Erau curioşi că de... „Păi, zic, de la Caransebeş", de-acia m-am prins eu de mişcare, ştiți .

Şi am stat cu ei de vorbă, cu nişte bătrâni acolo înăuntru. Şi el îmi face mie atenție „mă, să nu faci pe dracu cumva să atingi, că e rău pentru noi şi pentru tine, văd că eşti şi băiat serios şi am încredere în tine".

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

„Bă, păi ce dracu, acuma facem noi o înțelegere", am făcut noi destule, că şi aveam chestia asta cu el, ştiți, orice mişcare îmi spunea dacă venea greu sau rău, îmi spunea şi aveam încredere în el şi el în mine, dar nu ca să umblu din celulă în celulă, ca să spun de ăla, de ăla. Eu am spus, băi, cu asta nu, cu asta nu. Alte lucruri între noi poate da, dar eu cu asta nu. Eu nu ştiu de-a lu cine erau, poate să fie chiar unul de-al lor, chiar un securist şi mă trage de limbă, de ce, de ce, păi nu ştiu, ştiu ce am eu şi restul ... Şi cu asta el o-nțeles că eu nu sunt din ăia.

Am plecat dimineața, treziți s-ajungă la 7^{00}.

Ajunserăm la Caransebeş. Înăuntru erau numai militarii care măturau, de servici care erau. Ne-am băgat înăuntru, liniştiți, n-or prins ăia nici o mişcare. Nu s-or prins c-o fost el cu Căluşeriu şi cu mine şi cu şoferu, c-am fost la Jupa, nu. Nu s-or prins de treabă, aşa că n-a fost nimeni care s-o cunoască, ştiți. Şi când am venit, ne-am băgat pe altă uşă. S-a băgat numai Ghiță, şoferul, cu maşina în curte şi noi am dat pe o altă uşă, ştiți, de pe unde aveau ei intrarea şi au ieşit pe urmă şi m-am băgat în a mea, era celula aproape.

Să vă întreb: ați fost în celulă? Dar proces ați avut? Condamnare?

Da. La Timişoara.

Când?

În 21 iunie, în '50.

În '50...

Da. Numărul sentinței mi-i 63, de condamnare la dosar. Am fost un grup de 22 de persoane.

Cu cine? Câțiva.

Aşa. Cu Târziu, învățătorul de la Iablanița, nu ştiu dacă mai trăieşte, cu Nicolae. Cu unul, iar Târziu, Ion, un verişor de-al lui, atunci o fost ăsta, vreau să spun majoritatea or fost de la Cuptoare, de la Teregova.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Mai îs nişte Stolojescu. Ăla vi-i neam?

Noi suntem de rudă de la Cuptoare.

De-acolo vi-i neamul?

O venit un străbunic de-acolo şi o pus casa aicea.

Sunteți rude, da?

O fost Pavel, o fost Gogu. De-acolo or fost vreo 15, din Cuptoare.

Şi ce v-or pus în seamă, care o fost acuzația?

Acuzația o fost din articolul 209 Codul Penal.

Şi ce-or zis, uneltire?

Delict de uneltire. Aşa spune Codul Penal, articolul 209. La grămadă, unul şi altul. Ăsta o fost numărul nostru. Sentința totală peste toți numărul 63, toți în condamnare: 5 ani, 10 ani, 7 ani, sub 10 ani, toți sub 10.

Câți v-or dat?

Eu am avut şapte.

Şapte...

Şapte. Da' am executat şase, pentru că am făcut împotriva condamnării, am făcut o revizuire a dosarului.

Şi v-or mai scăzut.

Mi-or scăzut un an, da' un an mi l-or scăzut după ce m-am eliberat, înțelegeți.

Alții au stat şi mai mult decât de condamnare, de 3 ani. De exemplu nea Milu o făcut 2 ani în plus, ăsta, Cristescu, vărul lui nenea.

Ăla iar cu o prostie, că nu ştiu cum să vă spun, s-o-ntâlnit cu el, o spus cuiva că s-o-ntâlnit cu el pe-aici.

Cu Gogu?

Cu Gogu, şi că i-o spus ceva ce i-o fi spus, nu ştiu cum. Ăla cui i-o spus, vezi poate n-o fi fost un om de încredere, poate o fi fost unul care chiar l-o fi interesat şi... nu mai țin minte acum, ca până-n sfârşit ajung la o situație că Miloş ştia de soarta ăstuia lui Milă, lui Cristescu, totul.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Deci, tot prin Miloş.

Tot prin Miloş, ştiți. Şi, la urmă, la propunerea că eu. Eu nici prin minte nu mi-a trecut, vezi. „Fugi, bă, de-aici, păi tu te jucai cu Miloş, că ştia pe fiecare şi copiii mici din comună".

Bun. Mulțumesc. Eu cred că-i destul de sugestivă toată treaba asta.

Şi atunci cu toți ăştia în detenție ce să vă spun. Am fost un an la canal, după un an m-o luat şi m-o dus la Aiud şi-acolo am executat toată pedeapsa.

Închisoare grea.

Temniță. Aşa era. D-acu ce să faci. Acolo te-o dus soarta. Acolo am lucrat meseria cinstit, mulțumit, n-am avut probleme cu nimenea.

Ce fel de meserie?

Tâmplărie. Era serioasă, se făcea mobilă de export, era marcă, luaseră o fabrică a lui Stoica, aşa-i spunea ăluia, fostul patron, alături de închisoare acolo. Numa o fost păzit locul cu două porți de intrare, de ieşire şi...

Când v-ați eliberat, în '56?

'56. Da, în februarie.

Şi-ați venit apoi în Plugova.

În Plugova. Asta mi-o fost viața.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

NICOLAE BUBĂ

Stăm de vorbă cu domnul Nicolae Bubă, participant la mişcarea anticomunistă din Munţii Banatului.

Puteţi să ne spuneţi cum a început totul?

Da. Totul a început în jurul anului 1945, când un văr primar, Ilițescu Gheorghe, membru al Partidului Țărănist – şi el o fost închis – a propus tatălui meu să intre în Consiliul Primăriei. El a spus: „Fugi, măi, de aici, eu n-am vremea ta. Tu ai vreme". Or picat de acord el cu mamă-mea, că numai ei or fost acasă, şi m-or pus pe mine în Consiliul Primăriei. Sigur că eram ăl mai tânăr între ei. Până la urmă or vinit alegerile din 1946, şi or picat dă acord să mă pună la secția dă votare la țărănişti, că tata o fost țărănist. Io nişi n-am fost țărănist, tata o fost, şi m-or pus pă mine la secția dă votare, ca asistent la urne. Şi, în timpul ăsta, o vinit şi Topleţu aişi la votare, da' di şe că noi am fost o mână de oameni, iar ei or fost un oraş întreg. Şi or vinit în număr foarce mare. Şi fiind acolo când s-o făcut închigerea, adică locotenentul o vinit, cum să vă spun, ziua cu militarii care erau jandarmi, o găsit un grup stând deoparte. O spus:

- Sânceți d-aişi din sat?
- Da!
- Şi io sunt român!

O dat dă înțeles că şi el îi cu noi.

La un an după votare, militarii ne cunoşteau, n-o fost

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

nişi un bai. Un singur lucru, am o pretenție, militarii mei, să nu vă purtați urât cu ei şi să nu pățească nimc. Erau sigur înarmați. Şi după aia s-o terminat votarea, şi ce să vedeți, or început să numere voturile: 95% au fost ale țărăniştilor şi liberalilor, adică opoziția. De unge or adus oarecare ladă, şi o întoarsă pe masă colo, o pus numa de-a lor cu soarele şi începură pe-ale noastre să le bage în cuptor. Asta o fost în noiembrie. În momentul în care or început să le bage în cuptor şi am ieşit afară ca să evit conflictul, şi soldatul nu m-o oprit. În momentul când io am ieşit afară în coridor, acolo la şcoală, o şi făcut explozie o grenadă anti-tanc, or fost sparte geamurile şi mai nişce uşi pe stradă. S-or stins lămpile, că nu era curent, şi m-am întors înapoi. I-am auzit cum erau pe sub bănci şi am aprins un chibrit de am aprins o lampă. Toți erau pe jos p-acolo, şi s-or oprit ei de-a mai număra voturile nu şciu şe şi s-o încheiat aşa cum or încheiat ei procesul verbal, că era cum l-o chemat pe doctorul ăla veterinar... gata s-o terminat, or contat şe rezultat or dat şi când am ieşit afară am văzut scara pă perece pusă de ai mei şi s-or uitat, or văzut înăuntru şe să petreşe. Io am crezut că nu şciu. Aia o fost la alegeri şi din 1947 or început să ne urmărească. O vinit odată un securist la mine la colibă acolo unge am stat şi o început să mă întrebe nu dă alceva, da zice că cică când io am ieşit afară, atunci făcură explozia. Aici era baiul. Io dacă şciam nu ieşeam. Io am ieşit întâmplător, agică nu întâmplător, ca să evit scandalul că îi luam dă gât şi nu-mi era frică de jandarmi, că mi-o spus locotenentul că erau de partea noastră. Şi după aia o fost unu Ilie Achita, că aşa îl şcie lumea, şi şe să vegeți. Mă cheamă la primărie şi-mi faşe propunerea:

- Măi, te pun primar, da dai adeziune la noi.

- La comunişti? La comunişti nu dau. Nu dau nişi într-un caz.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

- Ai s-o paţi!

- Chiar dacă o pat, da cu voi nu merg.

Şi or fost de faţă, da-s morţi amândoi, Nicolae Ţăranu şi Pavăl Covaşiu. Tata lu Lică...Şi după aia mi-am dat sama că sigur nu iasă bine, şi or înşeput mereu să mă urmărească. Io m-am întâlnit cu un precin, şi ăsta era d-ăla cu şcoală, ăşcia-ţ caută nod în papură. Ai grijă ce faci. Ce bagă pentru drept comun. Pi măi bine politic decât pentru drept comun. Acum în situaţia care eşci... mai bine să pici politic decât pentru drept comun.

Mai cinstit!

Da! Aşa! După aia, am cunoscut pe Boierii de la Domaşnea, pe Pătru l-or puşcat acolo într-o luptă.

Ce s-o întâmplat?

El o fost sergent şi eu ca el am fost gradaţi amândoi. Io eram cu recruţi la compania me. Şi el era cu magazia regimentului, cu hainele, şi m-am dus să-i îmbrac recruţii, că io am instruit trei contingente: 42, 43, 44, că aşa o fost atunşi. Am trimis militarii:

- Bă, de unge eşci tu?

- De la Domaşnea.

- Păi tu de unge eşci?

- Dă la Globu.

Ne-am cunoscut din armată şi ei plecaseră deja. Şi m-am dus şi-am dat ge el. Un neam de-al lor, ăla era un speculant, Gheorghe Andrei, ăla era agică unchiul lor.

O fi fost pe aişi, n-o fi fost. Nu ştiu, şi m-o spus el sara când să mă duc, şi am luat legătura cu el. Pe urmă ce s-o întâmplat. Aişi ungeva, pe Şernevir, o fost şi colonelu Uţă. Aşa, şi ne-o adunat şi după aia ne spune şicâ:

- Măi, noi acuma am terminat, da nu se poace să mai merjem în grupuri aşa mari, pentru că ne pringem cu

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

ei şi ş-aşa o să ne piergem viaţa, da grupaţi doi-trei mai rezistaţi şi vom faşe tot posibilul ca să vă treşem graniţa."

Au vrut să meargă în lugoslavia?

Da. Pentru că, se-întâmplă din ălea opt cum or fost grupace, sârbii s-or desprins şi era „luda Tito", aşa îi spuneau. Dacă treşeau, ăia ne primeau, n-aveam probleme. Şi, după aia ne spune să ne grupăm aşa, şi ne-am retras fiecare tot aşa în grupuri mişi, că nu puceam risca, ş-alimentaţie persecuţie, şi sigur că o fost foarce greu şi ne-am întâlnit de mulce ori cu ei, ei p-un geal, noi pe altul. Şi ne-am văzut dă treabă fiecare, evitau să ieie contact cu noi, că era pericol pentru toţi.

Cu cine v-aţi ascuns împreună?

Cu Cristescu Gheorghe, cu Tică, am fost o parce şi cu domăşneni şi cu Gârbin şi Petcu.

Din însemnările lui Tică Artinescu reiese că s-a întâlnit de multe ori cu dumneavostră şi cu Băcilă de la Globurău. Puteţi să ne povestiţi?

După şe cum v-am spus că o trebuit să o iau razna...

Cum trăiaţi în situaţia asta? Se zice că aici este uşor să te ascunzi, dar e greu să trăieşti...

Îi foarte greu, din punct de vedere alimentar şi din punct de vedere că lumea-i rea, spăimată, rar care se întâmplă să .... că imediat spuneau, să temea că-i aresta dacă nu spun. Avea năcaz omul.

Se ştie că Tică, după ce a evadat de la închisoare de la Bucureşti, a venit aici la închisoare şi s-a ascuns. Totuşi, l-aţi ajutat şi pe el, şi pe Cristescu.

Ajutat în sensul că să fii în zonă cunoscut, tot mai existau în zonă oameni care ne cunoşteau. De exemplu cum a fost Gheorghe Bozariu, şi alţii care ne aduceau mâncare şi puteam trăi, că altfel mai poţi rezista o zi-două fără mâncare, dar totuşi trebuie să mănânci, că dacă nu mănânci, nu poţi trăi.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Cine a aruncat grenada aceea la secția de votare?

Vărul meu primar Gheorghe Dudă de la Cimişoara.

Trăieşte la Timişoara? Atunci trebuie să dăm de el.

Lucra la Electrobanat. Acolo o fost el cu serviciul, dă acolo o ieşit şi la pensie.

Mai doriți să adăugați ceva?

Da, grenada o fost adusă de Andrei Rujan ...Şi s-o bănuit că i se întâmplă şeva şi o fugit la Cimişoara ca să scape.

Ne-am dus în Băile Herculane într-o zi, ca să duc o scrisoare, şi ne-am coborât pe valea Bolvaşniței, la Rotunda. Ne-am dus pe gial şi de-acolo noi susțineam dacă o fi ceva cu Gheorghe (Gogu), până s-o dus Tică de o dus o scrisoare şi o trecut pă lângă polițai şi polițaiul a stat de vorbă cu nişce femei şi el o trecut prin fața lor. S-o dus, o dat scrisoarea şi o fost oarecare de la Plugova (Maria lu Nicogim o fost la telefoane la Băi) şi imediat aşceptăm aşia la Rotunda, că vine. E un podeț acolo şi eu de obicei n-am băut nimic cât am fost fugit. Da' ăşcia mai beu, da io nu. Dacă beam, făceam rele. După aia o vinit ea cu încă unul, da' nu m-am dat sama. Şi o adus o pungă de bomboane, am luat-o pă aia şi m-am dat de-o parce şi ei or băut acolo, şi fie că o vrut să o ducă de-o parce şi o trecut pă podețul ăla şi santinela de la militari, de acolo din space, c-o fost la pavilionul 4 la militari, ş-o tras un foc de armă. Atunci am luat-o pe serpentine sus la fugă. Ei bine, nu m-o depăşit nimeni în fugă, când să ajungem sus, am auzit un fluierat în fața me. Io m-am oprit. O sosit şi ei:

- Şe ai fluierat?
- Nu io. Voi!
- Nişi noi.
- Atunşi ni-s încercuiți.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Ş-am fost încercuiți, aşa o fost. Atunşi am coborât jos. După şe am coborât jos la Rotunda, am luat-o către bancă şi am ieşit la fabrica de pită şi acolo am luat-o pe drum către gară. Mai veneau căruțe din când în când, dar interesant că niciodată nu mergeam în grup. Distanță cât să ne vedem unul pe altul. Dacă era grupul mai larg, ne depărtam. Dacă era mai strâmt, ne îndepărtam, că în grup e ceva, mai ales noaptea... Când am ajuns aşi la blocuri, văzurăm că vine o lumină albastră. Io am fugit cu Gheorghe, iar Tică s-o pus în scarpă. Nouă măşini or trecut încărcate cu securitate. Ei acu noi mergeam ... la Herculane am trecut prin Picinişca. Io am alunecat şi am căzut în apă, şi m-or încins arma şi m-am prins şi am ieşit. Jumătace distanța dintre Băile Herculane şi Topleț, am trecut prin Cerna. Era primăvară, că erau ghețuri. Ei o şciut o mină veche şi ne-am dus acolo. Am făcut focul şi ne-am dezbrăcat să ne uscăm. Era frig. Nu puceai să umbli aşa. După asta, pe la zece, vegeam maşinile cum treceau în jos. Io am zis: „Mă, asta-i numai datorită lui Mărioara. Ia să-i dăm întâlnire că o judec eu." Ce s-o întâmplat? I-o dat întâlnire ş-o plecat de la gara Băi cu bicicleta. Unde-i drumul mai aproape de Cerna şi acolo io am aşteptat-o şi cât o sunat din sonerie, noi nu ne-am dat sama. Ea o sunat de la bicicletă. „Târ, târ, târ". Boala o fost că atunci când ea o oprit de n-o mai sunat, o şi început rachetele pe sus, s-o făcut zâuă. Ei or trecut, că or fost mai deparce. Ei căutau să mă susțină ca să o întâlnesc pe ea. Asta era grija me. Or fujit ş-or şi trecut Cerna. Io am dat drept peste un militar, militaru ca să nu dau peste el cred că a tras din țigară. M-am oprit şi el o aruncat pistolul jos. I-o fost frică de ăia doi cred că. Nu de mine. Da nu. Nu m-o făcut nimica. Am luat pistolul şi am scos încărcătorul, l-am aruncat într-o parce. Pistolul

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

în ailaltă şi am luat-o la olteni. Am stat vreo două săptămâni în Oltenia, chiar cu un oltean, da nu-mi mai aduc aminte cum îl cheamă. După aceea m-am întors.

Cum aţi fost prins?

Şe s-o întâmplat... Noi am ţinut mereu legătura cu ăşcia din Orşova Veche. O vinit o femeie cu o floare albă. Parcă o văd şi acuma. Şi o juca în mână. Ne-am dus în piaţa veche, cum era Orşova Veche, că acolo ne-or spus să ne duşem. Era lume pe acolo. Ne-am băgat printre ei şi când s-o dus Gheorghe la ea, a întrebat-o cum ăl cheamă pe fracele dumitale mai mare? Ştefan, zice ea. Ăsta-i cel mare? Că aşa o fost parola. Ştefan cel Mare, ca să o recunoaştem pe ea.

Colaboram şi cu militarii. Trebuia să trecem în Iugoslavia. Militarii erau de treabă. Ofiţerii... Asta aţi vrut? Să treceţi? Da, să trecem... Comandantul unităţii de grăniceri a pus barcă la dispoziţie. O zis că ne trece şi pe noi, pe toţi. Noi am plecat de-aşi, de la Orşova. Eu m-am dus acasă la ai mei, cu intenţia să le spun că dacă am dispărut şi nu-mi dau de urmă, să ştie c-am trecut. Ei (securitatea) o prins de fir că Trocan şcie, şi l-or bătut, i-or rupt coascele. O spus că unge dorm ei. I-o înconjurat fără un foc de armă. Gheorghe şi Tică ori mureau, ori se predau. Io am ajuns acasă, da dacă io plecam atunci, scăpam.

Asta în '49?

Da, în '49.

Când, nu ştiţi?

Prin octombrie, cam aşa ceva. Io dacă plecam atuncea, da era o vreme, rea... nici cânele să nu-l scoţi.

Armament de unde primeaţi?

Am avut cât lumea. O trecut frontul pe aicea. Io am ajuns acas şi am zis: io plec acuma. Nici cânele nu poţi

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

să-l scoți, zice tata. Nici astăzi nu şciu cine m-o făcut predarea. Io am avut o ascunzătoare acolo. O cameră mai mare din jos. O fost beciul mai mic şi aişi o fost un loc gol. Aişi am făcut ascunzătoare. Nu şciu cum m-or descoperit. M-au întrebat pentru că aş fi făcut moarce de om.

Ați fost prins singur?

Nu numa pe mine. I-au prins şi pe Gheorghe, şi pe Tică la Pecinişca. După aia m-or luat şi m-or dus la Băile Herculane, când am ajuns la Gheorghe Bozariu era un pluton care o vinit cu mine dă sus. Ne-o suit în maşini. Era un căpitan: Schnellbach, şi un plutonier. M-or luat şi m-or băgat în pavilionul trei, peste unul de la Pecinişca.

Mai trăieşte?

Nu, nu mai trăieşte. Ăsta îmi spune că şi pe Gheorghe, şi pe Tică i-or prins. Mi-o povestit din nou cu Trocan. N-am zis nimica. M-o luat d-acolo şi m-o dus în altă parte singur. După aia m-o scos la anchetă sus.

În Herculane?

Da. O fost maioru ăla Kling, şi căpitanul Schnellbach. Şi m-or scos acolo într-o cameră. Era un soldat...

Deci ancheta a fost la Herculane?

O fost încă un ofițer acolo cu ei, şi sta cu mâna în pantaloni. Şi m-o oferit să stau pe scaum. Era un scaun. Io am prins de scaun şi era cât pe şe să dau cu el în sublocotenent şi şciam că are pistol în mână, io zic „îi scapă pistolul, ă, îi lua dracu pe toți" şi căpitanul Schnellbach mereu vorbea cu colonelul. Şi nu şciu ce-l determina pe ăla şi-l convinse să iasă afară să pleşe. Santinela era la uşă. O ieşit Kling. O ieşit şi sublocotenentul ăsta şi când să iasă el, întredeschise uşa şi zise către santinelă: „dă-ce mă mai încolo". Şi ăla s-o fi dat şi zişe „schimbă, că, dacă nu, aişi îți pierzi viața". Şi m-o luat de acolo şi

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

m-o dus înapoi acolo unge am fost. Şi dacă m-o dus acolo unge am fost, a durat cam un sfert de oră. Mai mult nu, şi or vinit două santinele acuma şi mă scoase din nou. N-am zis nimic. Ce să zic. Am plecat cu ei sus. Când m-am dus în birou, erau cinci. Căpitanul Schnellbach, un locotenent în space, unul de-o parce, unul de alta. Mi-o oferit iar să stau pe scaun, n-am stat, că ştiam ce mă aşteaptă. Nici n-am răspuns nimic, şi până la urmă Schnellbach îl convinse pe Kling să plece de acolo. Şi am scăpat, că eu vorbeam urât. Îi şi înjuram. Eu le vorbeam. Ei aveau toate motivele să mă împuşce. De acolo m-o dus jos şi se făcu imediat ziuă. M-o suit în maşină şi m-or dus la Caransebeş. La Caransebeş m-o băgat acolo la închisoare. Io am fost la 52, Gheorghe, deasupra şi Tică, jos.

Ştiaţi că ei sunt în închisoare?

Păi da! Îmi spusese ăla de la Pecinişca. Ne-o ţinut cât ne-o ţinut acolo în Caransebeş. Ne-or suit în maşină. Gheorghe şi Tică erau legaţi unul de altul, iar eu eram legat de picioare cu lanţuri. M-o dus la fierărie acolo jos. Era unul mai bătrân şi unul mai tânăr. Io când am văzut pe Tică şi pe Gheorghe m-am aşezat printre ei ca să pot vorbi. I-am întrebat dacă au vorbit ceva dă mine. Ei au spus: „Nu, nu ne cunoaşcem. Să fim clari. Altfel ne agravăm situaţia". Io, în timpul anchetei, n-am recunoscut că-i cunosc. Pe urmă m-or întrebat de Domăşneni. Erau informaţi bine. L-o adus pe ăla de faţă cu mine şi pe mine m-o pus cu faţa la perece. Când l-or băgat pe el înăuntru, mă întreabă dacă îl cunosc. Am spus că nu şi şi el a spus că nu. Atunci o dat cu cizma să-i deie în pişior. Noi nu ne-am cunoscut şi gata. Am scăpat cu atâta. Cu mine n-or putut nici într-un caz.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

La Cimişoara s-o ivit un gardian aşa de cumsecade, şi tot mi-o povestit, da niciodată nu m-o întrebat de şe sunt aişi. Asta o fost în noiembrie. M-o dus la Cimişoara şi în ianuarie, nu ştiu data precisă, bace şineva la uşă. Era Schnellbach. Mă întreabă cât îmi dă; 25-50 de ani? Că de ăşcia scăpăm noi, da cît durează nu şcim. Aşa o spus. Acolo numai io cu el şi după aia o plecat ... Datorită lui am scăpat, că altfel mă puşcau.

Deci a fost uman cu dumneavoastră?

Numai el. După aia or început cercetările şi io am negat mulce. Eram tare. Cu mine nu s-or jucat. Erau 5. Or venit şi m-or legat şi de mâini şi de picioare, şi m-or bătut la tălpi. Numai io am şciut de la alții şi m-am făcut că leşin. N-am mai mişcat nişicum. Unu zice nemțeşte, că eu am cunoscut că am făcut şcoala militară cu nemții. „Halt, Halt!". Stai că îl omorâm. S-or oprit. Or avut pregătită o cană cu apă rece, şi or aruncat pă mine. Atunşi o dat unul cu cizma în space. Atunci a fost imposibil ca să nu mişc. M-or înjurat atunşi. O înşeput ancheta să scoată de la mine ceva. D-aia am luat numa atâta. Altfel luam mult şi bine. Cu Gheorghe şi cu Tică nu ştiu ce s-o fi întâmplat.

De când a început ancheta la Timişoara?

Pe mine m-or dus la celula 14. După ce m-or bătut, m-or dus jos ud aşa şi, în loc să mă baje la mine în celulă, m-or băgat la un profesor macedonean. Nu m-or lăsat să stau jos nicicum, pentru că era ciment pe jos. Apoi mi-or înnegrit picioarele. Pe urmă ne-or dus la proces. O fost şi profesorul ăla, da nu-mi aduc aminte cum îl cheamă, o fost şi Horescu Nicolae de la Domaşnea. El era pe locul doi pus în rol la proces. Era un ceregovan. Nu ştiu cum îl cheamă. Era el fierar dă meserie. I-o dat 15 ani, lu Horescu 8 şi mie 5. De acolo ne-or luat în dubă şi dacă

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

duba o fost de 45, o băgat 90. Ne-o dus până la Babadag. Îi o haltă acolo. Am fost la canal până la Poarta Albă.

Procesul la Timişoara o fost şi după aia v-o dus la canal?

Şi după şe ne-o dus la canal, ne-o scos afară acolo la soare. Îți dai seama că vreo câțiva din ei s-or întors înapoi. O fost vreo două dube. N-or vrut să meargă, să meargă la colonie. Da pe noi ne-or luat încolonați şi ne-or dus până la colonie şi acolo ne-or băgat în bărăci. După ce am ajuns acolo, să vă spun... să nu vă spun....

Cum vreți...

După ce am ajuns acolo, ne-a dat mâncare o săptămână de zile. Mâncarea era bună. La muncă... da dacă nu-ți făceai norma, nu-ți dădea mâncare. Ne-o pus să curățăm pe acolo şi trecu unu pe lângă mine, da io nu l-am cunoscut, că erau şi de drept comun acolo, şi m-o împins. Io, când am dat cu lopata, l-am făcut grămadă. S-o dus la comandant şi o vinit comandantul şi că „de şe ai dat în el?" „Păi de şe m-o împins?" „De şe n-ai vinit şi dumneata cum o vinit el? Nu-ți faşe de cap singur... Atunşi aişi şe faşem?" Căuta să mențină ordine. „O să te pedepsesc." Şe să vezi. Puşchilă Ion, arhitectul din parcea deținuților politici, şef de şantier, agică pe tot canalul, i-am văzut macheta canalului. Să vedeți cum am ajuns. Şi el ne băgase acolo, că el şi aşa voia să părăsească canalul. Avea 7 ani. L-o băgat şi pe el la arest şi m-am întâlnit cu el acolo. Şi acolo o băgat din ăia de drept comun peste noi. Acolo dădeau un sfert de pită şi apă. M-or întrebat dacă sunt condamnat politic şi am spus că da. Am povestit viața mea. Acolo erau bănățeni de-ai noştri, din toate părțile. Io am fost băgat în brigăzi de construcții. Io făceam fel de fel de modele de zidărie. Erau acolo arhitecți, ingineri şi alții.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

V-ați eliberat în 1954?

Da, în '54. Acolo, cum să spun, fiind maistru de şantier, s-or apucat de stadion, în Constanța. Acolo a fost o groapă de gunoi. M-or dus apoi la stadion ca maistru de construcții. Am făcut acolo stadionul un an de zile. Acolo am lucrat şi s-o făcut şi vestiare şi erau pietre mari. Ca mine erau 2-3%. Restul erau foşti profesori, ambasadori etc. Io m-am eliberat cu Cernescu. În biletul de liberare scria că pot să ocup orice serviciu. Şi aici de la canal am 650.000. Restul am 1.500.000.

Mai aveți pe cineva cu care ați fost în munți?

Nu. Toți sunt morți.

Cine au fost ei?

Ilițescu Vasile, Gheorghe Bozariu, Ioan Băcilă, Petcu.

Şi au murit toți?

Toți. Numai io am rămas.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

DIONISIE CAREBA

Prezentați-vă pe scurt!

De opt ani nu văd nimic, nimic nu văd. Nu văd să-mi iau nici lingura în gură, când o duc la gură, dau cu lingura pe frunte.

Nu v-au dat pensie?

Nimic, n-are cine să-mi facă actele alea să-mi dea. Vă rog pe dumneavoastră, faceți-mi unul. Fii bun!

O să vă fac. O să vorbesc cu preşedintele asociației voastre, e la Teregova. De Ciurică ați auzit? El e!

Nu-l ştiu. Nici pentru că am fost închis nu capăt.

Câți ani aveți?

89. Mă numesc Dionisie Careba.

De unde sunteți?

Sunt din comuna Prigor, adică Borlovenii Noi. Noi îi spunem Breazova.

Vreți să-mi povestiți puțin despre evenimentele de atunci?

În anul 1949 am fost închis cu Smultea Traian din Teregova.

Ce s-a întâmplat atunci?

Atunci o venit aici, pe la drum, un om sângur.

Cine?

Fus de la Verendin. O venit şi m-o întrebat dacă pot să-l primesc, că s-ar duce dimineață la Bozovici şi-i departe. Să-l primesc până dimineață. Zic da, aici înapoi.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Aici în sălaş?

Da, aici. Zâc că-i cam mică soba, da l-am primit. Am fost eu cu muierea, fata o fost mai mică. Da el o zâs că se duce că mai are nişte ortaci. Or mai vinit vreo şase–şapte ortaci. Îi băgarăm înăuntru.

Când s-a întâmplat?

În 7 februarie 1949. Era frig. Eu am fost zâua la pădure. Când am vinit în casă, mă împiedicai peste nişte ţoale, că nu le-am văzut, c-o fost noapte. Văzui şi armamentele lor. Atunci m-o dat în gând c-o fost cineva. Asta a fost înainte. Apoi or vinit înăuntru, am stat cu ei. Unu s-o prezentat că-i Uţă, unu că-i Mircea de la Luncaviţa, Andrei Vădraru, Puşchiţă Pătru din Domaşnea şî mai vreo trei colegi. M-am gândit eu că-s din grup. Ş-am scos răchia să-nchine şi ei. S-or pus pe pat. Or zâs că-i prea aproape de drum şi poate-i găsăşte şi s-ar duce în altă parte. Am plecat cu ei, noaptea, cu ciomagul în mână. Unul dintre ei, Andrei, îmi dă o armă, da n-am vrut. Am mers ş-am trecut dealul ăsta cu ei. Când am ajuns acolo, eram obosât. M-or pus să merg eu înainte. Era zăpadă. Când m-am întors a doua zi, am văzut că toţi or călcat pe urmele mele, n-or făcut un pas greşit. Când am ajuns acolo, era un bătrân acolo, tata fu frate cu bătrânul, eu i-am spus tata mare. El a fost la marginea pădurii. L-am întrebat dacă poate să primească pe nişte oameni în casă şî o vrut. Ne-am băgat acolo, ne-or dat şî răchie. Moşu n-o vrut să ia nimica. Ş-or rămas acolo: colonelul Uţă, Fus, Ciovică, Puşchiţă, Mircea.

Ce s-a întâmplat cu ei când i-au înconjurat şi prins?

O fost sâmbătă sara când i-am dus eu. Eu am vrut să vin înapoi, la mine, da or zâs să stau cu ei că nu se ştie ce-o fi până la zâuă. Când am plecat duminică

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

dimineața înapoi, o zâs colonelul să mă uit dacă n-o venit nimeni după noi şi să vin să le spun. Am venit încoace, am întrebat muierea şi m-o zâs că n-o venit nimeni. Ei or tras prima dată la veşinul de pe deal. La amniaz m-am dus înapoi. Acolo vreo doi–trei îşi făceau de prânz. I-or scos lu moşu patu ca să aibă ei loc să se culce, or pus paie şi fân pe jos. L-or mânat pe Fus la Verendin ca să vadă dacă mai vine armata după ei. Luni I-or mânat pe încă unul şi să vină sara să le spună ce-i. Moşu o avut câne acolo, şi porci. O băgat cânile înluntru ca să nu facă zgomot acolo şi să se ştie că ei îs acolo. Luni ăla n-o venit, când o venit, o venit cu armată.

Cine?

Andrei Vădraru.

Unde v-au anchetat?

Aici i-o adus Vădraru. Ei or vinit la mine şi m-or forțat să-i duc acolo unde or fost ăialalți. Eu n-am vrut, o trăbuit să-i duc. Şî pă muierea mea or dus-o să le arate. Da Puşchiță o fost afară să-ş facă lipsa. O fost vreo două ceasuri, că asta o fost pă 7 februarie 1949, luni pe marți noaptea. Armata o distrus tăt. Or omorât porcii lu moşu. Un soldat l-a împuşcat şi pe colonelul, I-o chemat pă ăsta care I-o împuşcat, Şaragău Polică de la Verendin.

Pe câți au omorât atunci?

Am vrut să-l scot pe moş, da n-am putut. Când or înconjurat, s-or şi apucat la atac. Eu am stat cu ai mari, cu generalii.

Ce s-a întâmplat cu bătrânul?

Or dat cu grenada în sobă. Acolo coliba era cu două fereşti, o fereastră la răsărit şi Puşchiță cum o fost afară le-o zâs la ai din casă că vine armata, că el o auzât. Dacă câinele era deşchis, nu era aşa. Maftaloagă de la Cornereva o ieşit afară şî I-or împuşcat. Uica meu n-o putut

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

să iasă aşa repede afară. Trei s-or dus în pădure. Un soldat i-o zâs la Puşchiță „Lasă arma şî fugi!" O lepădat arma la un gard şi s-o dus şî nu s-o oprit până în Borlovenii Vechi.

Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră?

Armata n-o intrat în casă, da or aruncat cu o grenadă în casă, pe fereastră şi moşu meu, adică uica meu o murit.

Cum l-a chemat pe bătrân?

Careba Meilă, de la Mihai. M-or dat haine de la morți că m-o fost frig. M-or dus la Mehadia cu motorul. Pe Andrei l-or dus, el o cerut să-l îmbrece militar. L-or pus cu mine în maşină. Ne-or dus la Caransebeş la Securitate, da eu am spus că nu ştiu nimic de alții. M-or ținut un an de zâle la închisoare în Caransebeş.

Ați fost judecat şi condamnat?

10 ani n-am avut voie să ies din sat şi un an am fost în închisoare.

Când ați venit din închisoare?

În '50."

V-au mai căutat cei de la Securitate?

Da, or mai vinit.

MIHAI CAREBA – născut la 22 octombrie 1934

Ce vă amintiți despre acele zile?

Păi aveam vreo 13-14 ani şi în timpul ăsta erau partizanii aici şi bunicul meu, Careba Mihai, era la sălaş. Am avut acolo porci mulți, cazan cu țuică, cam la 3 km. de aici. Şi a cunoscut un unchi al meu, de la Domaşnea, şi-o venit la colibă la el şi a zis să-l ducă la o colibă mai izolată aici, aici era lângă drumul ăl mare, să ierneze

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

acolo, să mai stea o săptămână-două. Unchiul ăsta i-o luat şi i-o dus la bunicu. Joi i-a dus acolo cu mâncare, la coliba lui taica pentru porci, şi a luat legătura cu ei. Eu vedeam că se duc acolo mereu, dar eram copil, nu ştiam. O fost unu de la Mehadică, îmi spuneau ei, Andrei Vădraru o zis către ei sâmbătă seara că se duce acasă să se schimbe şi să mai aducă câte ceva de acasă. Ăsta s-a dus, la Cornea era Securitatea, şi i-a denunțat pe toți. Atunci Securitatea a venit şi tot cu el împreună, au venit tot la unchiul ăsta, şi l-au luat forțat şi l-au bătut ca să-i ducă unde-s partizanii, că nu ştia precis. Atunci unchiul ăsta a trecut peste deal de la coliba lui la coliba noastră şi a fost şi muierea lui unchiul ăsta. Când au ajuns aproape, muierea a luat o parte din armată şi s-o dus şi a ieşit printr-o livadă, printr-o grădină acolo, şi unchiul ăsta s-a dus cu ei pe drum şi or înconjurat coliba. Când au înconjurat coliba, am auzit de la ei asta şi de la unchiul meu, că unul din partizani ar fi ieşit afară. Noi am avut un câine lup, taică-miu l-o legat acolo jos unde aveam cazanul şi câinele o lătrat şi el când o lătrat, ăsta a ieşit şi a zis:

"Măi, suntem înconjurați de armată!"

Atunci când au dat să fugă, armata a început să tragă şi or început atacul, s-or puşcărit. Armata a aruncat grenada în sobă şi l-au omorât pe taică-miu [taică, adică bunicul] în colibă. Şi unul a fost mort, că mama mea s-o dus acolo. Mâine zi m-am dus şi eu, dar eu eram mic. Unul a fost mort la uşa colibei, unul mai încolo a fost rănit, pe ăla l-au luat şi l-au dus la puşcărie, ăla o scăpat. Şi colonelul Uță a luat-o spre văroagă şi când a ajuns acolo, s-a pus după un lemn şi a început să tragă şi atunci de sus a venit un militar şi l-o împuşcat acolo. Şi mama l-a văzut şi pe el mort acolo şi pe urmă a venit Securitatea

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

şi i-a luat pe toţi şi pe bunicul. Ne-o luat atunci şi câinele, că a zis că-i câine de partizani, 14 porci, am avut ţuică – au luat-o şi pe aia.

Şi tatăl meu când a auzit ce se întâmpla a fugit luni spre marţi în martie 1950. Se numea Careba Ion. Sorămea avea un divorţ cu fostul ei bărbat de la Borlovenii Vechi şi avea un avocat. Şi tatăl meu a fugit la Oravița şi o venit de acolo şeful de post de la pridvorul nostru, unul Tudorescu, ş-a pus martor pre avocatul ăsta că tata nu a ştiut că a fost la el pentru proces. Şi aşa au muşamalizat de a scăpat tata de puşcărie. Dar am fost trambalaţi. Eu nici nu mai dormeam acasă, dimineaţa când ne trezeam era înconjurată casa de Securitate. Ne sculau noaptea, căutau prin dulapuri, prin pod. Am fost trambalaţi, am fost chinuiţi. După aia n-am mai avut nici o autoritate nici unde. Toţi ne suduiau, şi la Primărie:

"Banditilor!"

După aia am înţeles că doi au scăpat de aici şi cu unu am discutat eu la Nergăniţa, la porci, duceam porcii la jir, la păşune şi am discutat eu. Într-o seară am auzit că chicoteşte cineva. Şi iese verişorul meu afară şi vede că vine cineva pre pârâu în jos cu un ZB la el. O venit la noi, noi eram mai cu un bătrân:

- Bună seara!

- Bună seara! Băi fraţilor, eu sunt partizan, pot să dorm şi eu aici la dumneavoastră?

Noi ne-am temut, dar ăla bătrân a zis: " Da, puteţi!" A fost Sfârloagă. Şi o dormit acolo, ne-o făcut moşul ăla de cină, o dormit acolo şi apoi a zis:

- Eu am fost la Moş Careba când l-or împuşcat. Eu şi cu Ciurică.

Ei doi au scăpat şi ne-or povestit atunci sara acolo: "Eu am luat-o în partea asta, aşa, de am fugit şi o fost un

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

militar acolo sub o stâncă, şi ăla n-o tras în mine, ci o zis: «Fugi cât poţi!» Şi ălalalt a stat într-un frunzar până s-o păciuit şi apoi o fugit şi el." Şi primăvara ne-am dus cu tata la arat acolo într-o grădină şi era un locotenent Rednic şi şeful de post plutonier Vasim; şi eu cu tata am fost acolo, iar când a venit armata la toate colibele noastre să controleze, tata m-o trimis la cai. Eu nu am vrut să plec, fiindcă am ştiut că or să-l bată pe tata. Atunci m-o dat vreo două palme şi un picior în fund şi atunci m-am dus. Pe tata l-au bătut rău. I-au dat cu ţeava de la automat în coaste şi de atunci tata s-a îmbolnăvit rău. Din aia i s-a tras de a murit. Când au plecat, a venit tata şi nu am mai putut să arăm, că era bătut, umflat, era nenorocit.

NICOLAE CIURICĂ

Stăm de vorbă cu domnul Ciurică despre evenimentele care au avut loc în zona Borlovenilor Noi în 1952 şi în care a fost şi dânsul implicat.

Da. În 1951 eram foarte tare urmărit în zona noastră şi am luat hotărârea ca să ne retragem. Am fost cu Anderca Iancu, Fus (zâs Iaşcu) Dumitru, Ciovică, Stănescu Gheorghe, Işvănuţ Dumitru (zâs Sfârloagă). Ne-am retras spre Sasca, aproape de frontieră. Acolo am luat legătura cu un localnic, Gheorghe Sârbu, zâs Bogiu, din Sasca. În 1951, toamna, am oferit omului bani să ne cumpere alimente. Noi ne-am făcut un adăpost prin pădurile Steierdorf-ului, cum se zice pe acolo, că n-am mai putut veni în zona noastră, unde zăpada era mai mare şi noi iarna nu umblam, am făcut deci un adăpost acolo în pădure. Omul ne-a adus alimente, ne-a prins zăpada

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

şi nu am avut alimente suficiente până primăvara. Am fost obligați să mâncăm cu rația. Ne făceam mâncare, puneam în raniță mâncare, în caz că se întâmplă ceva, da' cu limită. Da' chiar în anul ăla s-or schimbat banii. Noi ne-am rămas cu mulți bani la noi. În primăvara lui 1952 ne-am dus la moş Lazăr (tata lu Sârbu). Bucuros o fost bătrânu, era chiar la sfârşitul lui februarie şi zăpada se dusese pe Nera unde avea el sălaşu. Am stat vreo două zile acolo, la el, la sălaş, da' nu am putut să stăm mai mult, că în comuna Măceriş, care era tare aproape de Sasca, aveam noi informații că se afla un mare informator de Securitate, pe nume Dârleanu, şi am plecat. Am luat Valea Almăjului spre Domaşnea, am ajuns doar într-o noapte până la Borloveni. Zâua stăteam şi doar noaptea umblam. Mâncare nu prea aveam şi am intrat în Borlovenii Noi, eu şi cu Nistor Duicu, ca să luăm mâncare. Pe ceilalți i-am lăsat la sălaş, la o margine de pădure. Au stat acolo fără să facă focul, în linişte. Noi am venit cu mâncare şi cu informații despre ce se mai petrece în zonă şi pe când ne uscam ciorapii, că am mai intrat şi prin apă, cel care făcea pază ne-o anunțat să fim atenți că a observat la distanță un cap de om, un pădurar. Când o spus vorba asta, au început să iese ai noştri într-o poziție de tragere şi când ei or observat că noi i-am observat pe ei, or deschis foc. Nu era pădurarul, ci era Securitatea. Acolo am avut un conflict cu ei, ne-or împuşcat, pe Sărăndău Gheorghe, chiar în picior. I-o ricoşat din patul armei direct în picior şi i-o făcut o rană mare că puteai să bagi un ou acolo. L-am luat cu noi, nu l-am lăsat. Când am început noi să aruncăm cu grenade, ei s-au retras. L-am luat pe Sărăndău, greu de tot, l-am transportat; ne-am retras spre Lăpuşnicel, era gata să intrăm într-o comună de cehi, la Şumița, şi ne-am camuflat până sara. Sara am ajuns în

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

hotarul cu Megica [Mehadica]. Aveam cu noi pe Iancu Anderca şi era comuna cea mai apropiată unde aveam un om al nostru, să intre în comună, să ia medicamente şi mâncare. L-am lăsat aproape de sat, în podul unui sălaş părăsit şi eu cu Duicu am hotărât să revin spre Luncavița, Domaşnea, unde nu mai fusesem de toamna, ca să luăm alimente, medicamente şi să vedem ce fac şi oamenii noştri. Era cam 1–2 martie. Aicea am ajuns la sălaşul unui teregovan, Pătru Borchescu, zis Vârnu. Bucuros moşul când ne vede, ne dă să mâncăm, da' afară o început să ningă. Până când am mâncat, o nins de vreo 4 centimetri, numa' bine să se ia pe urmă. M-a mirat curajul lui Petru Borchescu. O zâs să nu mai mergem niciunde, că ne pune el în căruță şî pune nişte fân pe noi şi ne duce în sat, că ş-aşa nu ne găseau. Am admirat curajul lui. Noi nu am acceptat şî am mers până la gara Poarta, aci am intrat pe Şoseaua Națională ca să se piardă urmele, căci zăpada mai crescuse puțin, da' nu era mare. Am venit până la Teregova, unde am fost obligați să sărim de pe pod în apă să ne pierdem urma. Când am ieşit, ne-am dus la un sălaş vreo două-trei zile, până s-o topit zăpada. Se ducea zăpada foarte repede primăvara. Apoi ne-am întors înapoi la ei. După ce ne-am dus la ceilalți, s-a vindecat la picior, o venit primăvara. Caraibat Ion, zâs Ciovică, în 1951 o fost rănit în mână şi el nu mai putea să se bărberească. Aici se petrece un mister. Ciovică dispare dintre noi cam o lună, da' ştiam unde e el. Am stabilit că, de Rusale, să ne întâlnim cu toții la Cornereva sau Teregova. Eu m-am dus la Luncavița, la casa lu Filip Fiat şi observ că deschide poarta un milițian. Fata lui Filip era în curte. Pe Fiat şi pe fată i-o luat la Miliție, da' fata m-o zâs că merge să dea declarații, da' eu să nu mă mişc că nu m-or recunoscut. Au ieşit şi s-au dus, da' eu

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

am fost agitat. Mama fetei şi cu vecina au început să discute peste gard, da' eu am călcat pe o scândură în pod şi ele or auzât şî or schimbat imediat discuția. Probabil or considerat că în podul ei o fi un securist. N-am mai ezitat şi am luat legătură cu mama fetei. I-am cerut o haină. Am rugat-o să meargă în sat să vadă ce se întâmplă. Când a venit, mi-a zâs c-or fost arestate 12 persoane, pe care-i duce la Timişoara. Sara am plecat şi le-am spus colegilor mei de cele întâmplate, dar nu ştiam nimic de Ciovică. Eu şi cu Victor, cu Nistor Duicu mă găseam pe Valea Almăjului şî în zona aia era pădure mare. Eu mă dezbrac de hainele suspecte şi mă îmbrac în haine obişnuite, iau o ață şi un pistol mic şi am plecat să văd ce se întâmplă. Purtam barbă pe vremea aia. Am ajuns la nişte oameni chiar din Luncavița care tăiau nişte lemne. I-am întrebat dacă n-au văzut nişte oi, c-am zâs că le-am pierdut, le-am spus că sunt din satul vecin. I-am întrebat de unde sunt ei ş-or zis că sunt din Luncavița. Or zâs c-or venit aici că pe la ei sunt din ăştia fugiți şi-i caută Securitatea. Le-am zis că am şi eu un prieten la Luncavița, pe fratele lu fata asta. Eu îl cunoşteam pe fratele ei, îl chema Nicolae. Atunci ei or început să-mi povestească că pe sora şi pe tata lu Nicolae i-a arestat Securitatea, da' le-o dat drumu, deci erau liberi. M-am dus la cei doi, le-am povestit şi am hotărât să venim să vedem care este situația în Luncavița. Cei doi, adică noi, trebuiam să ajungem la Pârvova. N-am mai vrut să merg pe acolo şi am zâs că într-o noapte ajung la hotarul Luncaviței. Am zâs că mă întâlnesc cu cei doi, cu Nistor Duicu şi cu Victor Curescu, luni sara, adică peste două zile. Punctul de întâlnire l-am dat eu. Eu ajung la sălaşul lui Filip şi când am ajuns era aproape de zâuă, era prin iunie. Am observat ceva suspect. În jurul sălaşului era

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

iarba tăiată, iar o fereastră era scoasă din țâțâni, deci lipsă, şi uşa încuiată, iar ocna de la pod era luată din țâțâni şi pusă lângă. Am aprins lanterna mea în cameră, dar când am scos lanterna, mi-o căzut o capsă şi n-am mai găsit-o. Când mă tot mişcam, am căzut pe o bucată de lemn. Am pus pistoletul lângă şi am luat această creangă, lemn şi am dat cu ea în uşa de la pod. Când a căzut creanga asta, am observat că e ceva, că nu a căzut pe ceva tare. M-am retras puțin spre sat. Când se făcu dimineață, aud un zgomot. Se deschide uşa şi un securist s-a băgat acolo. Eu am plecat repede. Pe la ora 12 am observat că fata asta care o ştiam o venit la sălaş şi le-o adus la securişti nişte țigări. Am căutat să iau legătura cu ea, da' n-am putut. Luni m-am dus acolo unde trebuiam să mă întâlnesc cu ai mei şi m-am culcat acolo. Când m-am sculat, m-am urcat pe un copac şi o văd că vine. I-am ieşit în cale, ea mirată când mă vede, îmi spune că Ciovică-i mort, că i l-a arătat Securitatea în fotografii şi era mort. De acest om se bănuieşte că cei 2 l-au vândut pe Caraibat. Securitatea era deja de 11 zile acolo. Am auzât eu c-o fost omorât de un locotenent Sârbu.

Fata, Lenuța, a fost eliberată cu condiția să mă vindă. Ea venea în fiecare sară la securişti, la sălaş. Da' restul poveştii n-are rost să vi-l mai repet, că l-am mai spus.

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

INDICE GENERAL

A

Adam (doctorul) - 73, 74, 76
Aiud (închisoarea) - 33, 35, 36, 55, 67
Ambruş, Coloman - 34, 66, 71, 88
Anderca, Iancu - 113
Andrei - 86
Andrei, Gheorghe - 97
Antoniu - 73, 75
Artinescu, Gheorghe (tatăl lui Tică) - 1
Artinescu, Maria (sora lui Tică) - 24
Artinescu, Petre (Tică) - 1, 24, 52, 53, 98
Artinescu, Stana (mama lui Tică) - 1, 26

B

Babadag - 105
Banat - 33, 34
Băcilă, Ioan - 9, 10, 84, 85, 86, 98, 106
Bălaci (plutonier) - 70
Băile Herculane (Băi, Herculane) - 11, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 26, 30, 31, 34, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 58, 59, 64, 69, 99, 100, 102
Bărăgan - 67
Băşulescu - 87, 88
Belareca (râul) - 16
Berzescu, Athanasie - 64
Bichineşti - 15
Biţă - 91
Blănaru (grupul) - 64, 65
Blănaru, Spiru - 34, 46, 55, 58, 59, 64, 82
Boeru (zis Duicu) - 4
Bora (doctorul) - 73
Borchescu, Pătru (zis Vârnu) - 115
Borlovenii Noi (vezi şi Breazova) - 107, 113, 114
Borlovenii vechi - 110, 112
Bozariu, Gheorghe (vezi Iritescu, Gheorghe) - 2, 22, 102, 106
Bozovici - 107

C

Canal (Dunăre - Marea Neagră) - 57
Caraibat, Ion (zis Ciovică) - 115, 116
Caransebeş - 21, 31, 66, 71, 79, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 91, 92, 103, 110
Caransebeş (închisoarea) - 25, 110

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Caraş-Severin - 103
Careba, Dionisie - 107
Careba, Mihai (Milă, moş Careba) - 110, 112
Careba, Mihai (nepotul) - 110
Careba, Ion - 112
Carol II - 63
Cănicea - 5
Căluşeru (Căluşeriu) - 83, 91, 92
Cerăgău (Cirăgău) - 16, 61
Cerna (grupul de rezistenţă) - 65
Cerna (râul) - 14, 17, 19, 21, 100
Cernescu - 106
Chelaru, Constantin - 91
Chelner - 73, 75
Chiru - 2
Ciovică (vezi Caraibet Ion) - 108, 113, 116, 117
Ciurică, Nicolae - 107, 112, 113
Cluj - 76
Codreanu - 82
Comisia Internaţională Dunăreană (CID) - 43
Constanţa - 106
Cornea - 52, 53, 111

D

Dănilă - 69
Dârleanu - 114
Dealul Cercec - 32
Domaşnea - 4, 6, 50, 64, 82, 86, 97, 104, 108, 110, 114, 115
Domăşneanu (comandorul) - 7, 8, 9, 26, 28, 34, 37, 42, 43, 46, 55, 58, 64, 69, 72
Domăşneanu, Jeni (soţia) - 38, 64
Domăşneanu, Lică (Ică, nepotul) - 65, 83
Domăşneanu, Livia (domnişoara) - 15
Domăşneanu, Neli - 64
Domăşneanu, Petrică - 73
Domogled - 20
Dorina - 88
Dragomir - 75
Dragu, Ion - 84
Drăgan, Nică (zis Creţan) - 60, 61, 62
Drăgulescu - 76
Drumul Sviacului - 18
Drumul Zămălaţului - 18
Dudă, Gheorghe - 99
Dumbravă - 84

F

Fiat, Filip - 115, 116
Franţa - 63
Frăţia de Cruce - 63
Fulga (pădurarul) - 22, 23
Fus, Dumitru (zis Iaşcu) - 108, 109, 113

G

Galescu - 50
Gavrilă, Ion - 35
Gârbin - 98
Gârneaţă - 85
Germania - 81
Ghebauer - 17, 20, 22
Gherga (caporal) - 51, 53

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Gherla (închisoarea) - 55, 56, 57
Gheorghe (vezi Gogu) - 101, 102, 103, 104
Gheorghița - 87, 88
Ghiță (șofer) - 91, 92
Ghiuchici (șef de Securitate) - 39, 41, 42, 71, 72, 73
Globul Craiovei - 66
Globul rău (Globurău, Glob, Globu) - 2, 5, 9, 12, 22, 44, 45, 55, 62, 84, 85, 95, 97, 98
Gligore (Gore, ciobanul) - 10, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21
Gogu (vezi Cristescu Gheorghe) - 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 27, 52, 82, 93, 99, 100, 101, 102
Gozoriu, Gheorghe - 98
Grecu, Elena (familia), zisă Mogoș - 62
Grecu, Petru - 62

H

Hansbergher (locotenent) - 50
Horescu (bătrânul) - 64
Horescu, Nicolae - 104
Hossu-Longin, Lucia - 76

I

Iablanița - 15, 16, 22, 23, 28, 33, 37, 42, 43, 47, 48, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 84, 86
Ica - 64
Ieșalnița - 64
Ilie, Achita - 96
Iliescu, Ion (profesorul) - 64
Ilițescu, Gheorghe - 95
Ilițescu, Vasile - 106
Ion - 3, 5, 89
Iritescu, Gheorghe (zis Bozariu) - 2
Ișvănuț, Dumitru (zis Sfârloagă) - 113

J

Jeni (vezi Laitin) - 72
Jupa - 91, 92

K

Kling, Zoltan (șef la Securitate) - 14, 30, 34, 61, 66, 70, 71, 78, 79, 83, 89, 102, 103

L

Lae (vezi Stolojescu Nicolae) - 22, 80, 87, 88
Laitin, Dumitru - 70
Laitin, Ioana (Jeni, căsătorită Bubă) - 66, 68, 78
Lațcu - 20
Lazăr (moșul) - 85
Lazăr (șeful închisorii Gherla) - 56
Lăpușnicel - 114
Lena (sora lui Cristescu) - 84
Lenuța (fiica lui Filip Fiat) - 117
Lică - 2, 3, 8, 97
Livia (vezi Domășneanu Livia) - 83

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Luca - 16
Lugoj - 31, 38, 39, 54, 60, 66, 79, 80, 83, 86
Lugoj (groapa comună) - 29
Lugoj (închisoarea) - 54, 55
Lugoj (regimentul 17 Infanterie) - 1
Lugoj (Securitatea) - 46, 49, 61
Luncavița - 4, 14, 63, 108, 115, 116

M

Maftaloagă - 109
Maniu, Iuliu - 25, 26, 63
Maria lui Nicogim - 99
Marineasa (lotul) - 37, 55, 59
Marineasa, Zaharia (Zărie) - 33, 37, 39, 46, 52, 58, 60, 61, 66
Măceriş - 114
Mărioara (şefa de la telefoane) - 11, 12, 13, 90
Măriuța - 71
Mehadia - 1, 6, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 23, 24, 26, 29, 31, 41, 44, 52, 61, 66, 70, 71, 110
Mehadica (Mejica) - 2, 65, 71, 75, 111, 115
Mehadica (grupul) - 66
Meilescu, vezi Mihăilescu - 84
Mihailovici, Draja - 42, 43, 65
Mihăilescu (comandor de Securitate - vezi Meilescu) - 71, 72
Miloş, Gavrilă (sanitarul) - 7, 8, 9, 72, 87, 88, 89, 93, 94
Milu (Milă) - 93
Ministerul de Interne - 26, 29, 67
Mircea - 108
Mircu (locotenent) - 51
Moiş - 34, 71, 72
Moldova - 47, 64

N

Negârnița - 112
Negoiță, Gheorghe (zis Stărie) - 62
Nelu - 69
Nera - 114
Nicoară, Ion (învățător) - 66
Nicoară, Pătru - 73
Nicolae - 10, 91, 116

O

Ogaşul Balbi - 19, 22
Ogradina - 59
Oltenia - 101
Oravița - 65, 112
Orşova - 14, 17, 21, 24, 25, 29, 39, 43, 46, 59, 65, 69, 101
Orşova (Securitatea) - 26
Orşova Veche - 101
Oțelu Roşu - 67

P

Pană (fost ministru) - 56
Paris - 43
Partene - 43
Patriarhul Miron Cristea - 63
Pavel - 93
Pădurea Veche - 74
Pătru - 97
Păun (vezi Storojescu Pavel) - 2, 3, 22

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Pârvova - 116
Pecinişca (Pecenişca, Piciniş-ca) - 16, 17, 19, 21, 90, 100, 102
Periprava (închisoarea) - 35, 67
Peştenaru, Cornel - 62
Petchescu, Dumitru (Mitru) - 37, 48, 50, 52, 53, 54, 62
Petchescu, Ion (Ioan - tatăl) - 1, 2, 22, 37, 39, 44, 48, 55, 64, 65, 66, 84, 86
Petchescu, Maria (mama) - 37
Petcu (vezi Petchescu) - 98, 106
Petnic - 8, 16
Petrescu (general) - 84, 86, 87, 90
Petrovici (vezi Şişcovici) - 65
Petru - 3
Peţan, Nica - 16
Plugova - 1, 2, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 22, 37, 60, 61, 64, 68, 77, 94, 99
Poarta - 115
Poarta Albă - 105
Poenaru, Nicolae - 89
Poiana Certegului - 23
Pomojă, Zaharia (zis Buchi) - 62

R

Rachitan, Gheorghe - 65
Radio Timişoara - 29
Radoslav, Ilie - 6, 9, 87, 88
Rampa, Pavel - 83
Raţeg, Iosif (preot) - 3, 65
Rădoi, Ion - 69
Rednic (locotenent) - 113
Rezistenţa - 59, 60
Reşiţa - 27
România - 43, 63, 67
Roşu, Gheorghe - 62
Rotunda - 99, 100
Rujan, Andrei - 99
Rusca - 59

S

Sarăgău, Polică - 109
Sasca - 113
Sărăndău, Gheorghe - 114
Săvilă (plutonier major) - 52
Sârbu, Gheorghe (zis Bogiu) - 113
Sârbu, Ionică - 17, 18, 19, 20, 21
Sârbu (locotenent) - 117
Schnellbach (căpitan) - 66, 71, 73, 102, 103, 104
Serbia - 42, 43, 84
Severin - 14
Sfârloagă (vezi Işvănuţ Dumitru) - 112, 113
Sicora, Rudolf - 16
Siscovici, Radoi (vezi Şişcovici) - 1
Smultea, Traian - 107
Spătăr, Petru - 84
Stalingrad - 82
Stănescu, Gheorghe - 113
Steindorf (pădure) - 113
Stoica - 94
Stolojescu, Nicolae (Lae - vezi Storojescu) - 93

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Storojescu Nicolae (vezi Stolojescu) - 22
Storojescu, Pavel (zis Păun) - 2
Sviac - 16, 18, 21
Sulma, Nicolae - 19
Suțu - 90

Ş

Şazăr - 114
Şcoala Normală Caransebeş - 63
Şcoala de Ofiţeri de Rezervă - 64
Şernevir - 97
Şişcovici, Rada - 42, 43, 45, 46, 47, 54, 60, 62, 84
Ştefan - 101
Ştefan cel Mare - 101
Ştefănescu (procuror) - 67
Şumiţa - 114
Şuvăgău, Nicolae (familia) - 62

T

Tătucu, Anca (zisă Mărculescu; familia) - 62
Târziu, Ion - 66, 92
Târziu, Nicolae - 63, 66, 92
Târziu, Nicolae (cel paraşutat) - 67
Tecuci - 91
Teregova - 40, 59, 65, 91, 92, 107, 115
Terme Gheorghe, zis Baderca - 19
Tică (vezi Artinescu Petre) - 21, 23, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 84, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104
Timiş - 67
Timişoara (Cimişoara) - 25, 43, 50, 55, 66, 67, 69, 75, 79, 81, 92, 99, 104, 105, 116
Timişoara (închisoarea) - 55
Timişoara (Securitatea) - 35
Tito - 42, 65, 98
Topleţ - 6, 14, 23, 47, 55, 58, 64, 65, 95, 100
Tribunalul Militar Timişoara - 37
Trocan - 90, 101, 102
Tudorescu - 112
Tufărul (sectorul) - 17
Tuhan - 89

Ţ

Ţăranu, Nicolae - 97

U

Uricani - 57
Uţă (colonelul) - 4, 5, 97, 108, 111

V

Valea Almăjului - 114, 116
Valea Bolvaşniţa (Bolvaşniţa) - 6, 7, 8, 9, 14, 64, 84, 87, 89, 99

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Valea Jiului - 57
Vasim (plutonier) - 113
Vădrariu, Andrei - 108, 109, 110, 111
Vândrariu, Ana - 71
Vârful Strajeța - 23
Velcan, Iancu - 23
Veltănescu, Nicolae - 12
Verca, Filimon - 34, 35
Veredin - 3, 14, 65, 107, 109
Viişoara - 67
Voichița (soția lui Cristescu) - 83, 86

Z

Zămăleț (Zămălaț) - 15
Zărie (vezi Marineasa, Zaharia) - 64, 65, 66

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

CUPRINS

Cuvânt înainte ..... *VII*

MEHADIA

Petre (Tică) Artinescu 1
Maria Artinescu 24

IABLANIȚA

Zaharia Marineasa 33
Dumitru Petchescu 37
Nicolae Târziu 63

PLUGOVA

Ioana (Jeni) Laitin, căsătorită Bubă 68
Nicolae Stolojescu 81

GLOBURĂU

Nicolae Bubă 95

BREAZOVA (BORLOVENII NOI)

Dionisie Careba 107
Mihai Careba 110
Nicolae Ciurică 113

Indice 119

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

Consilier editorial – Viorel Marineasa
Tehnoredactor – Dorin Davideanu
Imprimat la
TIPOGRAFIA MARINEASA
Str. Mureş nr. 34
Timişoara, România
Telefon: 056 - 18 32 57
E-mail: sunca44@hotmail.com

Cărțile Editurii Marineasa se pot comanda şi pe Internet,
la adresa www.cartea.ro

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro

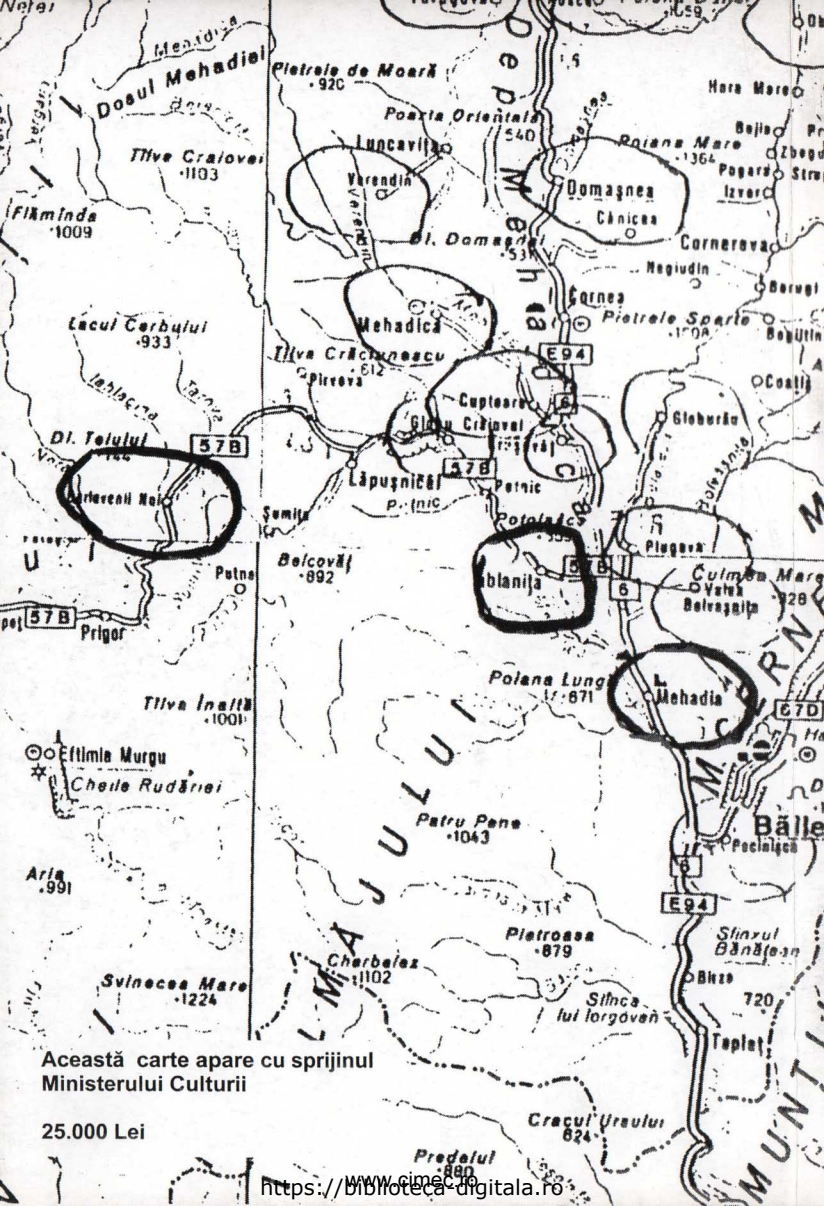

www.cimec.ro
https://biblioteca-digitala.ro